Návrh pojistného krytí zemědělských rizik pro konkrétní subjekt

Bc. Dagmar Sedlářová

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Bc. Dagmar SEDLÁŘOVÁ**
Osobní číslo:	**M10489**
Studijní program:	**N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor:	**Finance**
Forma studia:	**prezenční**
Téma práce:	**Návrh pojistného krytí zemědělských rizik pro konkrétní subjekt**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Proveďte literární rešerši týkající se zemědělských rizik.**

II. Praktická část

- **Zhodnoťte současný stav krytí zemědělských rizik ve vybraném subjektu.**
- **Analyzujte a proveďte komparaci nabídky produktů zabezpečujících krytí zemědělských rizik u vybraných pojišťoven v ČR.**
- **Na základě provedených analýz vytvořte návrh optimálního pojistného krytí rizik vybraného subjektu.**

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČEJKOVÁ, Viktória. Pojistný trh. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN: 80-247-0137-5.
DAŇHEL, Jaroslav. Pojistná teorie. Praha: Professional Publishing, 2005. ISBN 80-86419-84-3.
DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. Vyd. 3. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-51-4.
SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. Řízení rizik. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0198-7.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jiří Polách**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **22. února 2013**

Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2013**

Ve Zlíně dne 22. února 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

L.S.

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby[1];

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,

- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3[2];

- podle § 60[3] odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

[1] *zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:*

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

[2] *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

[3] *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60[4] odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);

- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;

- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 28. 4. 2013 ..... Sedlářová .....

---

[4] *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Předmětem diplomové práce je analýza zemědělských rizik souvisejících s podnikáním vybraného zemědělského subjektu a návrh nejvhodnějšího pojistného krytí těchto rizik. Teoretická část práce se zabývá charakteristikou rizik ohrožujících zemědělskou výrobu, státní podporou zemědělského pojištění, zemědělským pojištění jako takovým a v neposlední řadě jeho vývojem a současným stavem v ČR. Praktická část je pak zprvu věnována představení společnosti a zhodnocení současného stavu krytí zemědělských rizik v tomto subjektu. Předposlední kapitola popisuje produktové nabídky vybraných komerčních pojišťoven, kde v závěru je provedena jejich vzájemná komparace. A na konec je v závěrečné kapitole vytvořen návrh nejvhodnějšího pojistného krytí společnosti.

Klíčová slova:

pojistný trh, zemědělské pojištění, pojištění hospodářských zvířat, pojištění plodin

ABSTRACT

The topic of the Master's thesis is an analysis of agricultural risks related to a conduct of business of given agricultural entity and a suggestion of the best possible insurance cover against these risks. The theoretical part of the thesis deals with characteristics of the risks threatening agricultural production, government backing of agricultural insurance, agricultural insurance itself and finally, progress and current state of agricultural insurance in the Czech Republic. The practical part initially introduces the company and analyses the current state of agricultural risk cover of this entity. The last but one chapter describes product offers of given commercial insurance companies which are at the end compared with each other. The last chapter proposes the best possible insurance cover for the company.

Keywords:

insurance market, agricultural insurance, livestock insurance, crop insurance

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé diplomové práce Ing. Jiřímu Poláchovi za odborné vedení při zpracovávání práce. Ráda bych také poděkovala Ing. Milanu Zavrtálkovi za poskytnuté konzultace týkající se společnosti ZVD Fryšták a důležité materiály pro zpracování mé diplomové práce. Dále bych ještě chtěla poděkovat Ing. Miroslavě Batouškové, za čas který mi věnovala, za pomoc při zpracování tématu, za konzultace, cenné rady a připomínky. V poslední řádě patří velké dík také mé rodině, která mě podporovala po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD **10**

I TEORETICKÁ ČÁST **11**

1 RIZIKA V ZEMĚDĚLSTVÍ, JEJICH ŘÍZENÍ A ELIMINACE **12**

1.1 Úloha pojištění v zemědělství 12

1.2 Rizika v zemědělském podnikání 12

1.3 Řízení rizik v zemědělství, pojistitelnost rizik 13

2 STÁTNÍ PODPORA ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ **16**

2.1 Role státu v oblasti zemědělského pojištění 16

2.2 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. 17

3 ČLENĚNÍ ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ **23**

3.1 Pojištění plodin 23

3.2 Pojištění zvířat 24

3.3 Pojištění lesů 26

4 HISTORICKÝ VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ **28**

4.1 Vývoj zemědělského pojištění do roku 1991 28

4.2 Vývoj zemědělského pojištění v ČR po roce 1991 30

4.2.1 Trh zemědělského pojištění z hlediska pojistitelů 33

4.2.2 Stav zemědělského pojištění 35

II PRAKTICKÁ ČÁST **39**

5 ANALÝZA ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU ZDV FRYŠTÁK **40**

5.1 Charakteristika zemědělského podniku ZDV Fryšták 40

5.1.1 Posouzení reliéfu a jeho vlivu na hospodaření 43

5.1.2 Posouzení klimatických poměrů a jejich vlivů na hospodaření 45

5.1.3 Zhodnocení hydrologických poměrů a jejich vlivů na hospodaření 47

5.2 Analýza pojištění plodin v letech 2008 až 2012 49

5.3 Analýza pojištění hospodářských zvířat 56

5.4 Identifikace rizik ohrožujících rostlinnou výrobu 62

5.5 Identifikace rizik ohrožujících živočišnou výrobu 65

6 CHARAKTERISTIKA A NABÍDKY VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN **71**

6.1 Agra pojišťovna 71

6.1.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin 72

6.1.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat 73

6.2 Česká pojišťovna, a.s. 76

6.2.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin 77

6.2.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat 78
6.3 GENERALI POJIŠŤOVNA, A.S. 82
6.3.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin 82
6.3.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat 83
6.4 ALLIANZ POJIŠŤOVNA, A. S. 86
6.4.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin 86
6.4.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat 88
7 HODNOCENÍ NABÍDEK VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN 91
7.1 HODNOTÍCÍ KRITÉRIA 91
7.2 VYHODNOCENÍ POMOCI SCORING MODELU 92
7.2.1 Vyhodnocení pojištění plodin 92
7.2.2 Vyhodnocení pojištění zvířat 93
8 NÁVRH A DOPORUČENÍ VHODNÉHO POJISTNÉHO PORTFOLIA 95
ZÁVĚR 96
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 98
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 100
SEZNAM OBRÁZKŮ 101
SEZNAM GRAFŮ 102
SEZNAM TABULEK 103

ÚVOD

Zemědělství představuje vědomé využívání přírodních zdrojů pro zabezpečení produktů, jež jsou určeny na uspokojování základních existenčních potřeb člověka. Jde o odvětví, které patří do primárního hospodářského sektoru a je jedním z nejstarších. Zemědělskou výrobu lze rozdělit na rostlinnou a živočišnou a ty dále na řadu odvětví.

Zemědělská výroba je velice specifický obor podnikání a díky svému charakteru byla vždy brána jako jedna z výrob s největší rizikovostí, což vyplývá z přirozeně existujících přírodních rizik. Zemědělští podnikatelé jsou tudíž vystavení značné nejistotě a velkému počtu různých druhů rizik. Převážné množství rizik vyskytujících se v zemědělství je neovlivnitelných, proto je značně obtížné je efektivně řídit. Hovoříme zde o nebezpečích z působení přírodních živlů. Například v rostlinné výrobě je to počasí, které způsobuje záplavy, krupobití a vichřice. V živočišné výrobě se zase setkáváme s výskytem infekčních nemocí a nákaz, které ohrožují celé chovy zvířat. V odborných studiích se uvádí, že téměř z 80 % jsou výnosy zemědělců závislé na počasí a jen z 20 % jsou závislé na ostatních faktorech jako půda, práce zemědělců, použité stroje a správně zvolený osevní postup.

Jedním z nástrojů, kterým se zemědělci mohou bránit proti nepřízni osudu a počasí je zemědělské pojištění. Pomáhá rizika zmírňovat, odstraňovat a rozdělovat mezi více subjektů. Umožňuje kontinuitu podnikání i v případě, že dojde k totálnímu výpadku produkce. Už jen z těchto důvodů je podpora a rozvíjení systému zemědělského pojištění ve společenském zájmu. Důležitou roli v rámci zemědělského pojištění v takovémto případě hraje stát. Měl by přispět k minimalizaci ekonomických dopadů nepříznivých klimatických, povětrnostních a jiných vlivů na zemědělské podniky. Cílem tohoto systému je, aby zemědělští podnikatelé neopouštěli své činnosti i v případě nepříznivých událostí a mohli tak plnit důležitou roli v souvislosti se zachováním života ve venkovských oblastech.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RIZIKA V ZEMĚDĚLSTVÍ, JEJICH ŘÍZENÍ A ELIMINACE

1.1 Úloha pojištění v zemědělství

Zemědělství vzhledem ke svému charakteru bylo vždy považováno za výrobu se značnou rizikovostí, což vyplývá z přirozeně existujících přírodních rizik. Zemědělské podnikání je tudíž spojeno se značně charakteristickými riziky. Pojišťovny proto pro tyto rizika vytvořily speciální pojistné produkty, které zemědělcům poskytují kvalitní pojistnou ochranu v této oblasti. V rámci svého produktového portfolia pojišťovny nabízejí zejména pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat. Sjednáním zemědělského pojištění zemědělci přenášejí dopady pojistitelných rizik na pojistitele a tím se vyhnou hrazení škody způsobených riziky, proti kterým se pojistili. V posledních letech se navíc škody způsobené počasím a přírodními živly stávají rozsáhlejšími a úhrada takovýchto škod by mohla být pro některé zemědělce, jež nemají sjednané zemědělské pojištění, z vlastních zdrojů téměř nemožná. Zemědělské pojištění se v tomhle ohledu jeví jako nejvhodnější nástroj pro řízení rizik v zemědělské činnosti. Nutno však podotknou, že ani zemědělské pojištění není schopno eliminovat všechna rizika zemědělského podnikání. Pojišťovny z tohoto důvodu rizika dělí na pojistitelná a nepojistitelná. Která rizika lze nebo nelze pojistit bude uvedeno později.

Zemědělským pojištěním se tedy do zemědělství dostává objektivní, funkční a aktivní nástroj, který napomáhá v oblasti zemědělského pojištění k udržení stability.

1.2 Rizika v zemědělském podnikání

Pojem riziko je chápáno jako možnost vzniku nějaké události, jejíž výsledek bude odchýlen od cíle s určitou objektivní pravděpodobností (Ducháčková, 2009).

Rovněž lze riziko pojímat jako stav, v němž je budoucí situace dopředu jednoznačně pravděpodobně charakterizována (Daňhel, 2005).

V zemědělském podnikání je mnoho druhů rizik a jsou značně proměnlivá. Řízení rizik v zemědělství se tradičně zabývá pokrytím následků rizik způsobených náhlými projevy počasí na úrodu nebo na pokrytí škod způsobených na živočišné výrobě. Mála část podnikatelů v zemědělství se však zaobírá otázkou rizik spojených například s růstem cen na vstupu i výstupu. Tato rizika by zemědělci neměli také opomíjet, i když je pravda, že pro

zemědělce nepřinášejí tak velké riziko a finanční ztráty jako je tomu v případě přírodních katastrof.

Některá rizika v zemědělském podnikání nemají daleko od podnikání v jiných oborech, avšak stále tu zůstávají rizika, která jsou specifická pouze pro zemědělství.

Mezi hlavní rizika, které ovlivňují rozhodování a hospodaření v zemědělství můžeme zařadit (Picková a Poláčková, 2003):

- **rizika klimatická** – jde o rizika, které vznikají na základě nepředvídatelnosti počasí – a tyto klimatické změny mají posléze dopad především v rostlinné výrobě.
- **výrobní rizika** – jsou to rizika způsobena dopadem jiných přírodních faktorů na zemědělskou produkci. Patří sem například choroby a škůdci pěstovaných plodin, nemoci hospodářských zvířat nebo vliv výrobní techniky.
- **ekonomická rizika** – jsou to rizika vyplývající z pohybu cen na trhu způsobené nepředvídatelností trhu. Tato rizika se projevují jak u vstupů, tak u výstupů zemědělské produkce.
- **komerční a finanční rizika –** rizika způsobena vlivem ostatních výrobních i nevýrobních sektorů (např. rizika rostoucích nákladů, změny měnových kurzů, nedostatek likvidity).
- **rizika institucionální –** rizika, která jsou způsobena změnami v oblasti regulace výroby a obchodu ze strany institucí ovlivňující zemědělství.
- **rizika environmentální -** tato rizika plynou z nepříznivých vlivu specifických forem hospodaření na životní prostředí a z dopadu hospodaření jiných hospodářských sektoru na zemědělství.

Klimatické a výrobní rizika lze považovat pro zemědělce za nejzávažnější, ale zároveň nejlépe ošetřená pojištěním.

1.3 Řízení rizik v zemědělství, pojistitelnost rizik

Způsoby, kterými lze snižovat rizika existuje celá řada. Výběr toho vhodného postupu závisí zejména na druhu rizika.

Podnikatelské riziko lze obecně eliminovat několika základními způsoby, mezi něž patří:

- restrukturalizace podniku
- zajištění flexibility podnikatelského subjektu
- přesun rizika na jiné podnikatelské subjekty (transfer rizika)
- dělení rizika (diverzifikace)
- sdílení rizika
- pojištění
- vytváření rezerv
- ostatní metody snižování podnikatelského rizika (Smejkal a Rais, 2003)

Ne všechny výše uvedené metody se dají uplatnit v zemědělství. Využitelné jsou především metody diverzifikace, vytváření rezerv a pojištění. Ostatní způsoby eliminace podnikatelského rizika nejsou v zemědělství příliš realizovatelná.

Pojištění je jedním z mála možných finančních nástrojů řízení sloužící v zemědělství k snížení rizika. Je založeno na principu přenesení rizika na pojistitele za úplatu. Pojišťovny získané finanční prostředky z pojistného shromažďují a následně je používají při kompenzaci škod vzniklých podle podmínek uvedených v pojistné smlouvě. Jedná se tedy o řízení rizik ex-post. Aby mohlo být riziko pojistitelné, musí být splněny následující podmínky:

- riziku musí být vystaveno velké množství subjektů
- rizika by měla být v korelační závislosti
- riziko nesmí být příliš vysoké, aby bylo pojištění finančně únosné
- výše pojistného musí být cenově únosná
- rizika musí mít nahodilou povahu a musí se dat změřit
- dostupnost statistických dat o výskytu a míře realizace rizik – pro stanovení výše pojistného (Špička, 2006)

Z výše uvedených rizik, jež ohrožují zemědělce, můžeme jen některá považovat za pojistitelná, ostatní se řadí do rizik nepojistitelných. Jak už bylo uvedeno klimatické a výrobní rizika lze pokládat pro zemědělce za nejzávažnější, ale zároveň pojištěním nejlépe ošetře-

ná. K nepojistitelným rizikům u nás řadíme především rizika institucionální, rizika způsobena pohybem cen a rizika environmentální.

2 STÁTNÍ PODPORA ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ

2.1 Role státu v oblasti zemědělského pojištění

Významnou roli v novodobém zemědělském pojištění začíná stát hrát od roku 1991, kdy se pojištění stalo dobrovolným. V první polovině devadesátých let tak došlo v zemědělském pojištění k významnému poklesu pojistného. Mnozí pojistitelé v této době zvažovali, zda vůbec zemědělské pojištění nabízet. Jedním z používaných nástrojů, jak řešit vzniklé škody v zemědělství byla ad hoc státní pomoc. Jednalo se však o nesystémový nástroj a stát si uvědomoval, že tento stav není ideální. Bylo tedy nezbytné zamyslet se nad tím jak řešit pojištění zemědělců systémově.

Snahou státu tedy bylo přimět zemědělce k co největší propojištěnosti jejich činnosti, aby případné ztráty při nastání pojistné události neměly negativní dopad na národní ekonomiku a státní politiku v oblasti zemědělství. Stát si dal za úkol zajistit, aby pojištění bylo finančně přístupné co největšímu počtu subjektů působících v zemědělství.

Proto v roce 2000 stát přistoupil k dotování pojistného. Do roku 2003 byla tato podpora poskytována v rámci dotačního titulu Ministerstva zemědělství. Čerpání prostředků dotace zemědělského pojištění však bylo podmíněno nevyčerpáním zdrojů z hierarchicky nadřazených podtitulů v rámci zmíněného dotačního titulu. V roce 2003 tak nastala situace, že i přes vyhlášení dotačního titulu a zájem zemědělců nedošlo vůbec k realizaci podpory zemědělců. (Špička a Vilhelm, 2012)

Od roku 2004 začal podporu poskytovat Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF, a.s.) a to na pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat. Podpora pojištění je zajišťována zpětnou úhradou části nákladů vynaložených pojištěným zemědělcem na pojištění. (Špička, 2006) Více informací o způsobu a výši dotování zemědělského pojištění v rámci PGRLF je uvedeno v následující kapitole. Tento systém řízení rizik v zemědělství v ČR funguje až dodnes.

Na závěr je třeba podotknout, že takto stabilizovaný systém eliminace rizik podnikání v zemědělství ještě ani zdaleka nefunguje tak, jak by bylo zapotřebí, či jak ho známe z vyspělého světa. V tomto systému v současné době funguje pouze jeho část, kdy stát pojištění plodin a zvířat dotuje. Do budoucna by měla být nastavena spolupráce mezi zemědělcem, pojistitelem a státem, to je možnost jak vybudovat stabilní model podnikání v zemědělství.

2.2 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond byl založen dne 23. června 1993 na základě usnesení vlády České republiky č. 337. Řídí se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Z hlediska právní formy je akciovou společností, ve které 100 % akcií vlastní Česká republika. PGRLF je jedním ze základních pilířů dotační politiky Ministerstva zemědělství a za svého působení se stal neodmyslitelnou součástí podpory rezortu zemědělství. Jde o jeden z nejefektivnějších nástrojů českého zemědělství působící v rámci tzv. "národní pomoci“.

Hlavní činností fondu je poskytovat:

- subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby
- poskytování finanční podpory zemědělského pojištění

PGRLF se kromě těchto hlavních činností angažoval i při řešení následků povodní z let 1997 a 1998, kdy poskytl jednorázové půjčky na obnovu hospodaření postiženým subjektům, nebo když jednorázově skupoval pohledávky od prvovýrobců za zkrachovalými zpracovateli.

Finanční podpora zemědělského pojištění je od roku 2004 poskytována právě prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu. A je zajištěna formou zpětné úhrady části nákladů vynaložených pojištěným zemědělcem na pojištění zemědělských plodin a pojištění hospodářských zvířat. Podpora zemědělského pojištění si klade za cíl zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, čímž stát napomůže k vyššímu zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Výše podpory se postupně od roku 2004 zvyšovala z 30 % vynaložených nákladů na pojistné za pojištění plodin a 15 % vynaložených nákladů na pojistné za pojištění hospodářských zvířat až na současných 50 % u obou druhů pojištění. Od roku 2009 poskytuje PGRLF také státní podporu na pojištění lesních školek, která je v současné době ve výši 30 % prokázaných a uhrazených nákladů na pojištění. (Špička, 2006) Vývoj výše podpor pro zemědělská pojištění dokumentuje tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Maximální podpora zemědělského pojištění v % v ČR

Pojištění/Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Plodiny	30%	30%	35%	35%	35%	50%	50%	47%	50%
Speciální plodiny			50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
Hospodářská zvířata	15%	15%	20%	20%	20%	50%	50%	47%	50%
Lesní školky						30%	30%	30%	30%

Zdroj: Výroční zpráva PGRLF za rok 2011

PGRLF v souladu se Zásadami pro poskytování finanční podpory poskytne podporu jen těm žadatelům, kteří mají sjednanou pojistnou smlouvu s pojišťovnou, která má uzavřenou smlouvu o spolupráci s Fondem.

Seznam pojišťoven, které k 11. 10. 2011 s Fondem uzavřely smlouvu o spolupráci:

- Česká pojišťovna, a.s.
- ČSOB Pojišťovna, a.s.
- Generali Pojišťovna a.s.
- Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.
- Kooperativa pojišťovna, a.s.
- Österreichische Hagelversicherung - Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, organizační složka (Agra pojišťovna) (www.pgrlf.cz)

Zásady pro získání státní podpory na zemědělské pojištění:

- žadatel je podnikatelem podnikajícím v zemědělské výrobě
- žadatel je malým nebo středním podnikem – tzn., že zaměstnává méně než 250 zaměstnanců a jeho roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR nebo jeho bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR
- je zemědělským prvovýrobcem
- finanční podporu Fond žadateli poskytne, jestliže bude podaná žádost do stanoveného termínu doručena na PGRLF a bude obsahovat všechny předepsané informace a přílohy
- žadatel nesmí být v likvidaci, zároveň na jeho majetek nebyl vyhlášen konkurz, neprobíhá konkurzní řízení nebo řízení vyrovnací, nebo nebyl návrh na prohlášení konkursu zamítnut pro nedostatek majetku

- podporu nezískají žadatelé, kteří jsou v prodlení s úhradou splatných závazků vůči Fondu, respektive neuzavřeli s Fondem příslušný splátkový kalendář, případně jinou dohodu o vypořádání
- v době podání žádosti musí žadatelovy příjmy ze zemědělské výroby, dotace a jiná stanovená plnění tvořit 25 % celkových příjmů (www.pgrlf.cz)

„Podpora pojištění“ je program, v rámci kterého se PRGLF snaží zpřístupnit zemědělské pojištění širšímu okruhu zemědělců. Tento program je rozdělen do dvou samostatných částí:

I. Podpora pěstiteli na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

Podpora v rámci tohoto programu je poskytnuta těm zemědělcům, kteří splňují výše uvedené Zásady, a kteří pojištění plodin sjednali na vlastní jméno a uhradili pojistné ve výši minimálně 1000 Kč za příslušný rok. V rámci tohoto programu se za plodiny nepovažují lesní porosty a lesní školky. Tímto pojištěním lze krýt zejména rizika:

- krupobití
- požáru
- vichřice
- povodně nebo záplavy
- sesuvu půdy
- vyzimování
- vymrznutí
- jarního mrazu nebo mrazu

V rámci programu je poskytována podpora:

- **až do 50 %** prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok
- **až do 50 %** prokázaných uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin pro příslušný rok

V případě poskytování finanční podpory na speciální plodiny jsou předmětem pojištění zejména:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny)
- jahody
- .konzumní zelenina (celer, mrkev, petržel, pastiňák, křen, ředkvička, ředkev, kedlubny, kapusta, květák, zelí, cibule, česnek, pažitka, pór, cukety, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr, brokolice, hrách zahradní, fazol obecný, kukuřice cukrová, řepa salátová, meloun vodní, tykev obecná)
- okrasné rostliny vč. školek a LAKR
- přadné rostliny (len a konopí), (www.pgrlf.cz)

II. Podpora chovateli na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Podpora je poskytnuta chovateli hospodářských zvířat, jenž splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění uvedené v Zásadách, a který sjednal pojištění hospodářských zvířat pro případ nákaz a dalších hromadných onemocnění na vlastní jméno a uhradil pojistné ve výši minimálně 1000 Kč za příslušný rok. Tímto pojištěním lze krýt zejména rizika:

- živelních škod
- nebezpečných nákaz nebo jiných hromadných onemocnění infekčního nebo parazitárního původu

V rámci programu je poskytována podpora:

- **až do 50 %** prokázaných uhrazených nákladů na pojištění hospodářských zvířat pro případ nákazy a dalších hromadných onemocnění pro příslušný rok (www.pgrlf.cz)

Na následujícím grafu lze sledovat vývoj celkových poskytnutých dotací na zemědělské pojištění od Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu v jednotlivých letech od roku 2004.

Graf č. 1: Dotace pojistného na zemědělské pojištění v letech 2004 - 2011

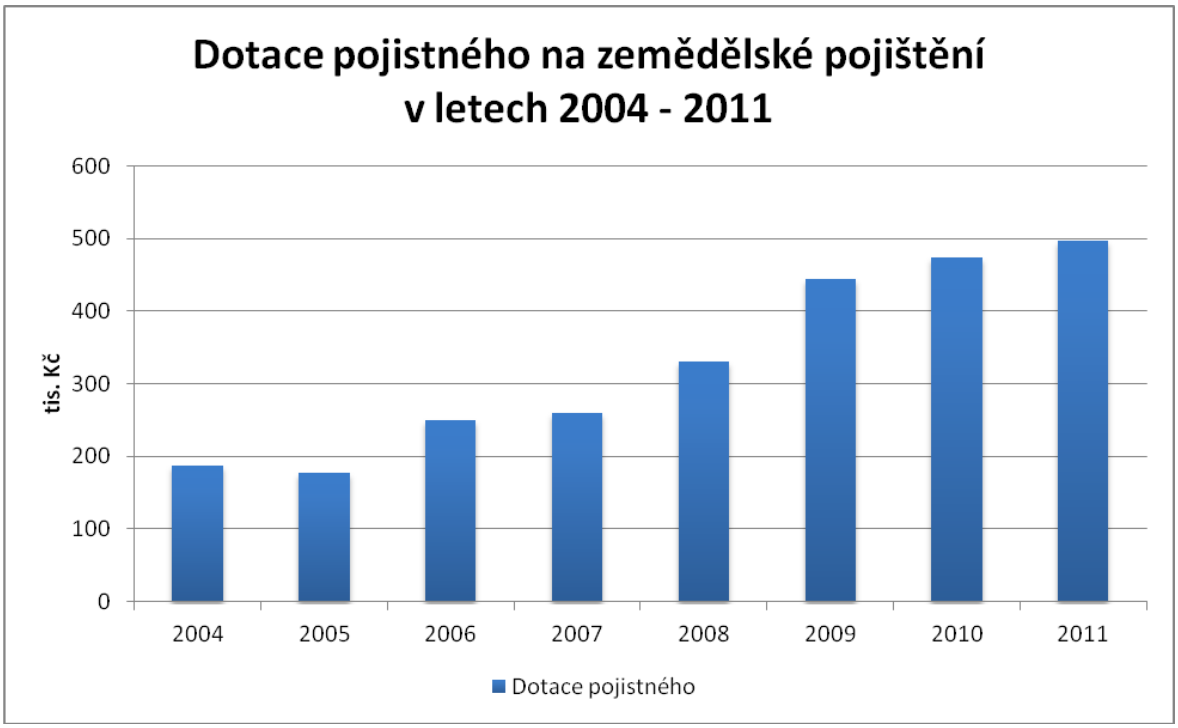

Zdroj: Výroční zpráva PGRLF za rok 2011

Z grafu je patrné, že objem a úroveň statní podpory pojištěni rostlinných komodit a hospodářských zvířat v jednotlivých letech od roku 2005 pravidelně narůstá.

Níže je ještě uvedena tabulka, která poskytuje přehledné informace o výši podpor a počtu žádostí v jednotlivých typech programů PGRLF a to od roku 2004 až do roku 2011. Dále je v tabulce uvedeno předepsané pojistné na zemědělské pojištění (u subjektů vyhovujícím podmínkám podpory), ze kterého je patrný rostoucí trend od roku 2005 pomineme-li roky 2009 a 2010. Tento vývoj může být zapříčiněn tím, že od roku 2006 byla zavedena vysoká dotace na speciální plodiny. Jak z předešlého grafu, tak z tabulky je zřejmé, že výše podpory má od roku 2005 také vzrůstající tendenci.

Tabulka č. 2: Žádosti a vyplacené podpory zemědělského pojištění PGRLF

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory
		celkem	schváleno	v tis. Kč	v tis. Kč	v %
2004	Ostatní plodiny	2 410	2 382	505 082	151 524	30,00%
	Hospodářská zvířata	2 245	2 228	234 223	35 132	15,00%
	celkem	**4 655**	**4 610**	**739 305**	**186 656**	**25,25%**
2005	Ostatní plodiny	2 541	2 513	480 641	144 191	30,00%
	Hospodářská zvířata	2 223	2 176	227 252	34 087	15,00%
	celkem	**4 764**	**4 689**	**707 893**	**178 278**	**25,18%**
2006	Ostatní plodiny	2 548	2 523	405 880	142 057	35,00%
	Speciální plodiny	390	386	119 186	59 593	50,00%
	Hospodářská zvířata	2 381	2 344	238 086	47 616	20,00%
	celkem	**5 319**	**5 253**	**763 152**	**249 266**	**32,66%**
2007	Ostatní plodiny	2 636	2 571	444 809	155 682	35,00%
	Speciální plodiny	400	382	131 169	65 584	50,00%
	Hospodářská zvířata	2 194	2 129	195 227	39 045	20,00%
	celkem	**5 230**	**5 082**	**771 205**	**260 311**	**33,75%**
2008	Ostatní plodiny	2 908	2 853	611 494	214 022	35,00%
	Speciální plodiny	442	426	157 934	78 967	50,00%
	Hospodářská zvířata	2 113	2 074	187 659	37 531	20,00%
	celkem	**5 463**	**5 353**	**957 087**	**330 520**	**34,53%**
2009	Ostatní plodiny	3 082	3 021	535 057	267 528	50,00%
	Speciální plodiny	482	468	177 319	88 659	50,00%
	Hospodářská zvířata	2 210	2 162	176 622	88 310	50,00%
	Lesní školky	2	2	193	58	30,00%
	celkem	**5 776**	**5 653**	**889 191**	**444 555**	**50,00%**
2010	Ostatní plodiny	3 331	3 308	580 159	290 079	50,00%
	Speciální plodiny	505	502	199 212	99 606	50,00%
	Hospodářská zvířata	2 187	2 165	169 050	84 525	50,00%
	Lesní školky	2	2	193	58	30,00%
	celkem	**6 025**	**5 977**	**948 614**	**474 268**	**50,00%**
2011	Ostatní plodiny	3 612	1 302	701 593	329 749	47,00%
	Speciální plodiny	486	148	179 955	89 978	50,00%
	Hospodářská zvířata	2 281	841	164 574	77 350	47,00%
	Lesní školky	2	2	178	54	30,00%
	celkem	**6 381**	**2 293**	**1 046 300**	**497 131**	**47,51%**
Celkem za 2004 - 2011		**43 613**	**38 910**	**6 822 747**	**2 620 985**	**37,42%**

Zdroj: Výroční zpráva PGRLF za rok 2011

3 ČLENĚNÍ ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Zemědělské pojištění je specifický pojistný produkt sloužící výhradně ke krytí rizik spojených se zemědělskou činností. Do této oblasti patří pojištění plodin, pojištění hospodářských zvířat a v neposlední řadě je zde zařazováno i tzv. pojištění lesů. Dále si jednotlivé druhy zemědělského pojištění probereme podrobněji.

3.1 Pojištění plodin

Pojištění plodin poskytuje ochranu před majetkovou újmou na rostlinné produkci, která vznikla v důsledku nenadálých klimatických změn. Kryje tedy škody nastalé na porostech zemědělských plodin vzniklých v důsledku:

- krupobití
- požáru
- vichřice
- povodní nebo záplav
- sesuvu půdy
- vyzimování, vymrznutí nebo jarního mrazu (jen u vybraných plodin)

Plodiny lze pojisti jednotlivě nebo v rámci skupiny plodin:

- plodiny běžně pěstované na orné půdě např.: obilniny, luskoviny, olejniny apod.
- trvalé travní porosty
- vinná réva, chmel
- ovoce
- konzumní zelenina
- okrasné rostliny
- přadné rostliny jako len, konopí
- za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky, protože ty představují samostatný druh zemědělského pojištění.

Ač je pojistitelnost rizik v rostlinné výrobě poměrně široká, pořád zde existují rizika, proti kterým se pojistit nelze. Mezi tato rizika patří především sucho, choroby a škůdci (výjim-

kou je Agra pojišťovna, která kryje rizika vzniklá na rostlinné výrobě napadením škůdci), trvalý déšť při sklizni, vandalismus, krádeže úrody z polí, ekonomické škody způsobené pohybem cen na trhu zemědělské produkce a komerční rizika. Tyto rizika jsou nepojistitelná, protože pojišťovny nejsou schopny stanovit výši vzniklé škody a mají nedostatek informací pro kalkulaci míry rizika.

Výše pojistného stanovena pojišťovnou je ovlivněna následujícími faktory:

- hektarový výnos pojištěných plodin
- celková pojištěná plocha
- výše pojistné částky
- výše smluvené spoluúčasti

Výši pojistného pojišťovna stanoví především na základě stanovení pojistné částky vynásobené výměrou plochy. Pojistné lze ještě snížit o různé slevy nabízené jednotlivými pojišťovnami. Klienti mohou například získat slevu, když pojistí všechny své pěstované plodiny u jedné pojišťovny nebo si u ní sjednají více druhů pojištění. Jde o individuální přístup k zákazníkovi.

3.2 Pojištění zvířat

Pojištění hospodářských zvířat poskytuje chovatelům ochranu před riziky ohrožujících jejich chovná zvířata. Rizika, která jsou zahrnuta v pojištění, se vztahují na případy škod v důsledku uhynutí, utracení nebo nutné porážky hospodářských zvířat z důvodu:

- nebezpečných nákaz (BSE, slintavka a kulhavka, mor prasat, cholera drůbeže)
- jiných hromadných onemocnění infekčního nebo parazitárního původu
- přerušení dodávky elektrického proudu
- zasažení zvířete elektrickým proudem
- přehřátí organismu zvířete
- otravy exogenními jedovatými látkami
- živelních škod (např. požár, povodeň nebo záplava).

Některé pojišťovny nabízí i tzv. doplňkové pojištění, které umožňuje u vybraných kategorií hospodářských zvířat rozšířit pojištění o další pojistná nebezpečí:

- aktuální neinfekční nemoc
- úraz
- porodní škody nebo zmetání
- připojištění pro případ odcizení - určeno pro skot chovaný na pastvinách

Největší riziko pro zemědělské podniky zpravidla představuje nákaza zvířat. Mezi rizika jež nejdou pojistit, řadíme u chovu hospodářských zvířat například cenová rizika v živočišné produkci, vandalismus, škody způsobené chovatelem (například vědomým porušením předpisů o veterinární péči, způsobné zákrokem provedeným osobou bez oprávnění praktické léčebné a preventivní činnosti). Za nepojistitelná rizika jsou tedy považována ta, která postrádají charakter nahodilosti.

Obvykle jde v rámci pojištění, pojistit následující kategorie zvířat:

- skot
- prasata
- ovce
- drůbež
- kozy

Kromě výše jmenovaných kategorií lze u některých pojistitelů uzavřít pojistnou smlouvu i na jiné kategorie zvířat a to například pro koně, ryby, dravé ptáky, pštrosy, exotická zvířata.

Výši pojistného ovlivňuje:

- druh pojistné ochrany
- druh pojištěného zvířete
- počet kusů stáda
- stanovená pojistná částka
- výše spoluúčasti

Pojistné u pojištění hospodářských zvířat je závislé především na udané pojistné částce, kterou stanovuje sám chovatel na vlastní odpovědnost. Tato částka je stanovena jako průměrná tržní cena zdravých zvířat téhož druhu a plemene, kategorie a kvality. Pro výpočet pojistného je dále důležité, kolik v průměru pojistník chová zvířat, jelikož celková pojistná částka je stanovena jako součin průměrné tržní ceny zdravého zvířete a počtu zvířat v chovu, jež se nechává pojistit. Pojistné je stanoveno procentní sazbou. Sazby se pak liší na základě krytých rizik, proti kterým se pojistitel chce zajistit. Celkové pojistné pak stanovíme jako součin pojistné částky a sazby pojistného. Pojistné může být v některých případech sníženo o slevu na pojistném.

3.3 Pojištění lesů

V rámci zemědělského pojištění je některými pojišťovnami také poskytováno pojištění lesů, které zajišťuje především ochranu pro případ poškození nebo zničení lesních porostů a lesních školek vlivem:

- požáru
- nebo krupobitím

Pojistnou ochranu lze v případě zájmu rozšířit o škody způsobené:

- vichřicí
- záplavou
- povodní
- sesuvem půdy atd.

Každá pojišťovna poskytuje jinou pojistnou ochranu, ta je definována v pojistných podmínkách. Pojistník má možnost tímto pojištěním krýt škody způsobené na listnatých, jehličnatých a smíšených lesích.

Tak jako u pojištění plodin a hospodářských zvířat tak i u pojištění lesů existují rizika, která jsou pokládána za nepojistitelné. Mezi tyto rizika lze zařadit vandalismus a krádeže lesního porostu.

Výši pojistného ovlivňuje:

- výše pojistné částky
- rozloha pojištěného lesa
- riziko vniku požáru s ohledem na dřevinnou skladbu lesa

Pojistná částka se stanovuje na základě částky navržené pojistníkem a měla by odpovídat skutečné hodnotě lesního porostu. Pojistná částka by měla byt stanovena tak, aby v případě pojistné události byl pojistník schopen obnovit les. Výše pojistného se pak stanoví obdobným způsobem, jako u jiných druhu zemědělského pojištění tzn. procentem z pojistné částky.

Ministerstvo zemědělství prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu poskytuje od roku 2009 státní podporu až do výše 30 % uhrazeného pojistného na pojištění lesních školek. Tímto krokem se ministerstvo snaží zpropagovat tento produkt, který je na trhu poměrně krátce. S tím úzce souvisí i nízká propojištěnost v tomto segmentu, která dosahuje řádu několika procent. Důvodem je podle ředitele firmy Renomia Ing. Jiřího Havelky většinové, asi šedesáti procentní vlastnictví státu, který lesy nepojišťuje a dále také velké množství vlastníků s malou výměrou lesa, kteří považují pojištění za zbytečné (po kalamitě zpracují dřevo na palivové dříví pro vlastní potřebu).

Pojištění lesů je uvedeno jen pro úplnost informací a dále se s ním v této práci nebudeme zabývat. Pozornost bude věnována pojištění plodin a hospodářských zvířat.

4 HISTORICKÝ VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ

K lepšímu pochopení a navázání na současný stav zemědělského pojištění v ČR se nejprve seznámíme s poměrně dlouhou historií zemědělského pojištění v českých zemích, jejíž počátky je možné hledat již v 19. století. Také si objasníme důležité mezníky tohoto vývoje, mezi něž patří zejména roky 1918, 1945 a 1991. V těchto letech docházelo zejména k významným změnám politického uspořádání státu, což se dále projevilo jak v legislativě, tak ve způsobu hospodaření pojišťoven i zemědělců a zemědělských podniků.

4.1 Vývoj zemědělského pojištění do roku 1991

Zemědělské pojištění má v českých zemích dlouholetou tradici a to především v podobě pojištění plodin a hospodářských zvířat, jehož kořeny lze hledat již v 19. století. Začátky zemědělského pojištění v našich zemích představovalo především komerční krupobitní pojištění a pojištění dobytčí. V roce 1870 vznikla v Praze Česká banka dobytek vzájemně pojišťující, ta však po několikaletém neúspěšném fungování svou činnost ukončila. Stejně tak se pokoušela i řada rakouských a uherských pojišťoven, jež se zabývaly pojištěním hospodářských zvířat (např. Taurus, Apis, Uherská, atd.) i jejich pokusy skončily nezdarem. Tyto neúspěchy způsobily, že o pojišťování formou komerčních pojišťoven nebyl zájem a tento druh pojištění fungoval až do konce 19. století jen díky existenci pojišťovacích spolků.

Ke změně došlo koncem 19. století., kdy pojišťování hospodářských zvířat v českých zemích ovlivnilo jejich povinné pojištění, které mělo sloužit jako ochrana pro případ výskytu škod způsobených hospodářským zvířatům některými druhy nakažlivých nemocí, pokud nebyly hrazeny ze státního rozpočtu. To se však nelíbilo představitelům soukromého pojištění, kteří si tento krok vyložili jako snahu o zestátnění všech soukromých pojišťoven.

Na počátku 20. století dochází k útlumu zemědělského pojištění. Venkovská buržoazie se proti škodám na hospodářských zvířatech pojišťuje u zavedených spolehlivých pojišťoven ve Vídni, Terstu nebo Budapešti. Drobní a střední rolníci se naopak sdružovali do malých místních pojišťovacích spolků. Avšak i tak byla v roce 1902 v Brně založena Zemská dobytčí pojišťovna markrabství moravského (pozdější „Zemská pojišťovna dobytčí“), díky které bylo překonáno obtížné období pojišťování hospodářských zvířat, které bylo možné

sjednat jen u malých, lokálních dobytčích pojišťovacích spolků. Již v prvním roce své činnosti tato instituce zaznamenala úspěch. Přihlásilo se jí několik místních „dobytčích" pojišťovacích spolků ke spolupráci a dalo zemské pojišťovně do zajištění 50 % svého pojistného kmene. V Praze o osm let později vznikl Zajišťovací Svaz spolků pro vzájemné pojišťování dobytka v Království českém se stejným okruhem pojišťovacího zájmu, jako měla Zemská dobytčí pojišťovna v Brně. (Marvan a Chalupecký, 1989)

V období od první světové války až do konce druhé byl tento zakladatelský ruch zemědělských pojišťoven utlumen a v oblasti pojištění zemědělských rizik nedošlo k žádným výrazným změnám. Na pojistný trh však i tak vstupovaly nové pojišťovny (Národní pojišťovna, a.s. v Praze a Republikánská lidová pojišťovna, a.s.). Také zde nadále působily samostatné pojišťovací spolky a pojišťovny, které se mimo jiné účastnily na zábraně škod, kdy pojištěným hradily část zvěrolékařských nákladů, aby se včasným léčením zabránilo možnému uhynutí hospodářských zvířat.

Do roku 1945 působilo v Československu více než 700 pojišťoven a pojišťovacích spolků. Po roce 1945 došlo v tehdejším Československu v souvislosti s jeho geopolitickým zařazením do sovětského bloku k prosazení systému centrálně plánované ekonomiky. V návaznosti na to došlo k zestátnění všech dosavadních soukromých pojišťovacích společností a bylo vytvořeno pět národních pojišťovacích podniků. Tyto podniky však byly v únoru 1948 sloučeny v jeden monopolní pojišťovací ústav, Československou pojišťovnu, národní podnik. Na několik desetiletí se tak přerušil přirozený tržní vývoj pojišťovnictví. Se vznikem nové pojišťovny vznikly i nové druhy pojištění např.: pro případ povodní a záplav. (Marvan a Chalupecký, 1997)

Pojišťování hospodářských zvířat bylo v této době přehlíženo, jelikož nezaručovalo velkou rentabilitu. V roce 1953 byla zřízená Státní pojišťovna a tento druh pojištění se začal rychle prosazovat a získal na významu. Zemědělské pojištění bylo od první poloviny padesátých let provozováno jako zákonné, kdy povinnost pojištění se vztahovala na zemědělská družstva. Do povinného pojištění patřilo jak pojištění hospodářských zvířat tak pojištění plodin. (Marvan a Chalupecký, 1997)

V letech 1968-1989 vznikly nové vyhlášky Ministerstva financí týkající se pojištění socialistických zemědělských organizací. Ty se nově nevztahovaly už jen na JZD, státní statky a na další organizace, ale také na školní zemědělské podniky, školní rybářství a ostatní družstevní a hospodářské organizace, jejichž hlavním předmětem byla rostlinná výroba

šlechtitelství, chov hospodářských zvířat a plemenářství. Nové vyhlášky vnesly do pojištění nový prvek, a sice komplexní pojištění úrody a ovoce. Od poloviny osmdesátých let do roku 1990 mělo zákonné pojištění v rostlinné výrobě formu komplexního pojištění úrody. Tato skutečnost však měla za následek, že roční pojistné za zemědělské pojištění, které v letech 1989 a 1990 převyšovalo 5 miliard Kč, představovalo téměř 40 % z celkového objemu pojistného za všechna pojistná odvětví v ČR celkem.

Přeměnou Československa v demokratický stát počátkem roku 1990 došlo k liberalizaci ekonomického systému. V souvislosti se změnou pojistných potřeb v obou částech federativního státu došlo k vytvoření samostatných monopolních pojišťoven: České státní pojišťovny a Slovenské státní pojišťovny. Zemědělské pojištění prošlo v souvislosti se změnami společensko-ekonomického charakteru hospodářství po roce 1989 také zásadní proměnou, a to z hlediska formy i jeho obsahu. Ukázalo se totiž, že tento zákonný systém pojištění nebude v dané době funkční. Zákonem České národní rady č. 594/1990 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1991, bylo zákonné pojištění zrušeno. (Marvan a Chalupecký, 1997)

V roce 1991 byl vydán zákon o pojišťovnictví, který definitivně zrušil monopolní postavení České státní pojišťovny v Česku a Slovenské státní pojišťovny na Slovensku. Od této doby je zemědělské pojištění poskytováno jen na smluvním základě na plně komerční bázi, což umožnilo vstup nových pojišťovacích subjektů na oba pojistné trhy. V zemědělském pojištění se zpočátku vedle České pojišťovny výrazněji angažovala především pojišťovna Otčina a Moravskoslezská Kooperativa. Pojišťovna Otčina později svoji činnost v ČR ukončila.

4.2 Vývoj zemědělského pojištění v ČR po roce 1991

Zemědělské pojištění je jen jeden z mála finančních nástrojů, který slouží zemědělcům k eliminaci rizika spojeného s jejich podnikáním. Přístup zemědělců ke snížení tohoto rizika se odráží především v úrovni využívání tohoto pojištění.

Samostatné pojištění se řídí zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě v platném znění, platnou legislativou vycházející ze zákona č.277/2009 Sb., o pojišťovnictví, občanským zákoníkem a ostatními obecně závaznými právní předpisy České republiky, a v poslední řadě také individuálními podmínkami jednotlivých pojišťoven. Jak již bylo uvedeno výše,

rokem 1990 skončilo období povinného zákonného pojištění zemědělských organizací a komplexní pojištění úrody a od roku 1991 je pojištění poskytováno na dobrovolné bázi.

Tímto tedy začíná nová éra zemědělského pojištění. Dalším významným mezníkem je rok 1993, ve kterém došlo k rozdělení federativního státu na dvě samostatné republiky, čímž byly dány podmínky pro rozvoj samostatného českého a slovenského pojištění.

Nové období zemědělského pojištění nezačalo právě nejlépe, což bylo dáno především dobrovolností nového pojištění a nepříznivou ekonomickou situací zemědělských podniků. Tento negativní vývoj se značně projevil v poklesu předepsaného pojistného v letech 1990 až 1995. Pokles z 5 588 mil. Kč v roce 1990 na 894 mil. Kč v roce 1995 představuje v procentickém vyjádření snížení na 16 %. V tomto vývoji hrála značnou roli podkapitalizovanost zemědělských podniků, které byly nuceny důkladně zvažovat výši finančních prostředků, které jsou ochotny investovat do pojištění a tím eliminovat podnikatelské riziko.

Větší změna ve vývoji předepsaného pojistného byla zaznamenána v roce 1997, kdy vlivem rozsáhlých povodní, které zasáhly moravskou část naší republiky, došlo k velkým škodám na zemědělském majetku. Tato událost se následující rok projevila ve výši předepsaného pojistného, které v roce 1998 nepatrně přesáhlo hranici 1 000 mil. Kč. Své ponaučení si z této přírodní katastrofy vzaly i pojišťovny, pro které byl tento rok ekonomicky značně nepříhodný, jelikož škodovost dosáhla 133 %. V důsledku toho pojišťovny přehodnotily ceny pojistného a zajistného. V dalších letech zájem o zemědělské pojištění opět klesl.

V roce 2000 došlo na dlouho zvažovaný krok a to podporu zemědělského pojištění. MZe ČR v tomto roce zprovoznila systém dotací na zemědělské pojištění. Podle předpokladů se pozitivní vliv podpory pojištění, realizované již třetím rokem, projevil nárůstem předepsaného pojistného, které v roce 2002 činilo 993 mil. Kč. Snahou ministerstva zemědělství bylo tento trend zachovat a podpořit. Jde totiž o daleko schůdnější a pro stát méně finančně náročné opatření, než ad hoc platby, které nesystémově řeší škody vyplývající z velkých klimatických rizik. Zavedením této podpory se stát jednoznačně snaží zajistit fungování pojistného trhu i v době, kdy nepříznivých změn počasí přibývá.

V roce 2008 se předepsané pojistné opět zvýšilo a to v důsledku rostoucích cen plodin i v důsledku rostoucí výměry ploch pojišťovaných plodin. Naproti tomu v roce 2009 ani dotace nepomohly k většímu výběru pojistného. Důvodem je naopak pokles cen zemědělských komodit. Je zřejmé, že hospodářská krize v prvovýrobě se přenesla i na pojistný trh.

V posledním sledovaném roce se předepsané pojistné opět zvýšilo a to především díky plošnému růstu cen rostlinných komodit a díky státní podpoře.

Celá situace zemědělského pojištění je přehledně zachycena v tabulce č. 3 a pro větší názornost jsou tyto údaje rovněž převedeny do grafu č. 2.

Tabulka č. 3: Zemědělské pojištění za ČR celkem

Ukazatel / Rok	**1990**	**1991**	**1992**	**1993**	**1994**	**1995**	**1996**	**1997**	**1998**
Předepsané pojistné (mil. Kč)	5 588	3 017	2 340	1 685	985	894	928	998	1 066
Vyplacené plnění (mil. Kč)	6561	2858	1848	1239	617	615	840	1331	1007
Škodní průběh (%)	117,4	94,7	79,0	73,5	62,6	68,8	90,5	133,4	94,5

Ukazatel / Rok	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**
Předepsané pojistné (mil. Kč)	968	862	953	993	916	870	919	865	914
Vyplacené plnění (mil. Kč)	804	947	842	869	538	396	436	625	618
Škodní průběh (%)	83,1	109,9	88,4	87,5	58,7	45,5	47,4	72,3	67,6

Ukazatel / Rok	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**index 11/90**	**index 11/10**
Předepsané pojistné (mil. Kč)	1 158	943	990	1 226	-78,1	23,8
Vyplacené plnění (mil. Kč)	823	1 209	696	638	-90,3	-8,3
Škodní průběh (%)	71,1	128,2	70,3	52,0	-55,7	-26,0

Zdroj: VUZE (Picková) podle ČAP

Graf č. 2: Vývoj zemědělského pojištění za ČR celkem

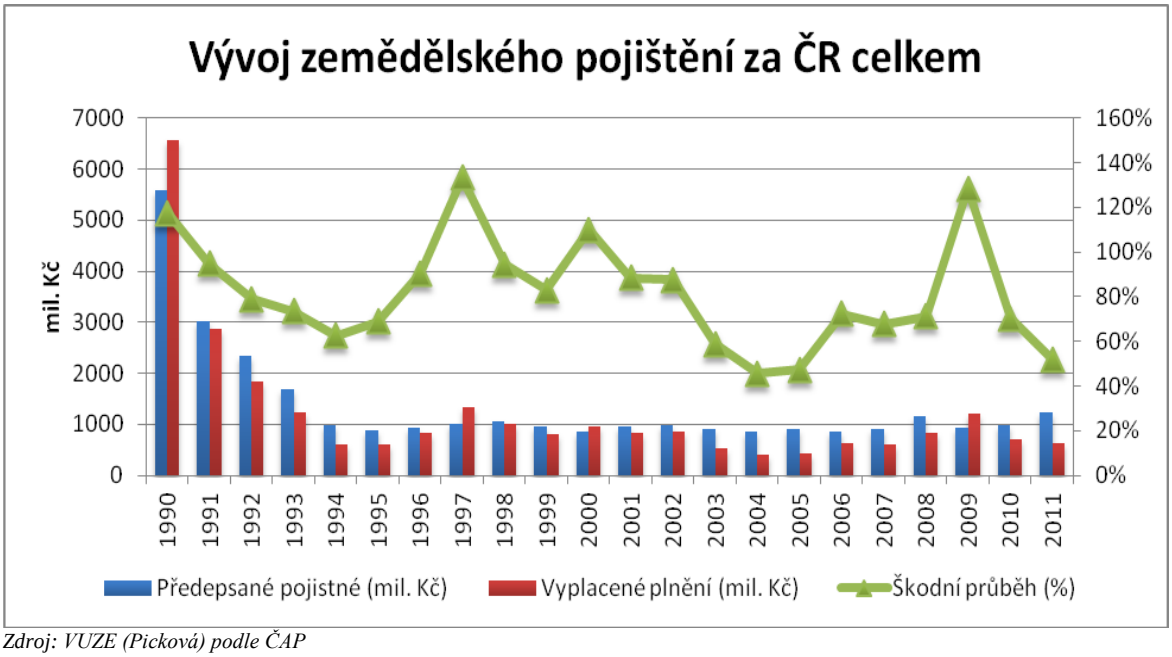

Zdroj: VUZE (Picková) podle ČAP

Dalším důležitým ukazatelem je škodní průběh, který během sledovaného období několikrát překročil hranici sta procent. V roce 1997 bylo toto překročení způsobeno rozsáhlými povodněmi na Moravě, kdy byly pojišťovny nuceny vyplatit značné náhrady za plodiny. O tři roky později se projevily škody způsobené krupobitím na většině území ČR. Zemědělcům byly opět poskytnuty náhrady za plodiny, což se projevilo ve výši škodného průběhu. V roce 2009 se stal škodní průběh také nadprůměrným. Z klimatických rizik se velice významně projevily zejména bouře s krupobitím, přívalové deště a vichřice prakticky po celém území republiky. Výše škod zejména na plodinách byla značná a škodní průběh v tomto roce vykázal hodnotu 128,2 %.

4.2.1 Trh zemědělského pojištění z hlediska pojistitelů

Z vývoje sledovaného období je patrné, že trh se zemědělským pojištěním dostál významnějších změn až v roce 1995, což je viditelné i z tabulky č. 3. Do roku 1992 si monopolní postavení na tomto trhu držela Česká státní pojišťovna, která byla v tomto roce privatizována a vznikla dneska už asi všem známá Česká pojišťovna, která i přes volnost trhu zůstala až do roku 1995 jediným pojistitelem zemědělského pojištění v ČR.

V roce 1995 zaznamenal pojistný trh největší boom, vstoupilo na něj 8 komerčních pojišťoven. V rámci zemědělského pojištění se příliv nových pojišťoven projevil až v roce 1996, kdy toto pojištění poskytovalo 10 pojišťoven z 35, oproti roku 1995 kdy to byly jen

4 pojišťovny. V meziroční změně došlo k nárůstu o 150 %, jak ukazuje tabulka č. 4. Po další dva roky byl vývoj stabilní a počet pojišťoven se neměnil.

Tabulka č. 4: Vývoj počtu komerčních pojišťoven v ČR v letech 1991 -2012

Rok	Počet pojišťoven celkem	Z toho poskytující zemědělské pojištění	
		Počet	Meziroční změna (v %)
1991	3	1	-
1992	12	1	0
1993	20	1	0
1994	27	1	0
1995	35	4	300
1996	35	10	150
1997	40	10	0
1998	41	10	0
1999	43	9	-10
2000	41	9	0
2001	43	8	-11
2002	42	8	0
2003	42	8	0
2004	40	7	-13
2005	45	7	0
2006	49	5	-29
2007	52	5	0
2008	53	5	0
2009	52	5	0
2010	52	5	0
2011	53	6	20

Zdroj: Výroční zprávy ČAP z let 1991 – 2011

Ke změně došlo v roce 1999, kdy se trend změnil, a pojišťoven poskytujících zemědělské pojištění začalo ubývat. Příčin tohoto vývoje může byt několik, avšak nejpravděpodobnější se jeví nízká rentabilita tohoto druhu pojištění v důsledku vyšších pojistných plněních z důvodů přírodních katastrof (povodně, záplavy).

V roce 2006 došlo v zemědělském pojištění v ČR ke strukturální změně, která přispěla k zvýšení konkurence v této oblasti. Pojištění zemědělských rizik v té době nabízely Česká pojišťovna, a.s., Generali pojišťovna, a.s., Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., ČSOB Po-

jišťovna, a.s. (jen pojištění lesů) a UNIQA pojišťovna, a.s. (jen pojištění lesů a plodin) Na trh nově vstoupila rakouská Agra pojišťovna, která není členem ČAP.

Graf č. 3: Rozdělení trhu zemědělského pojištění v roce 2011

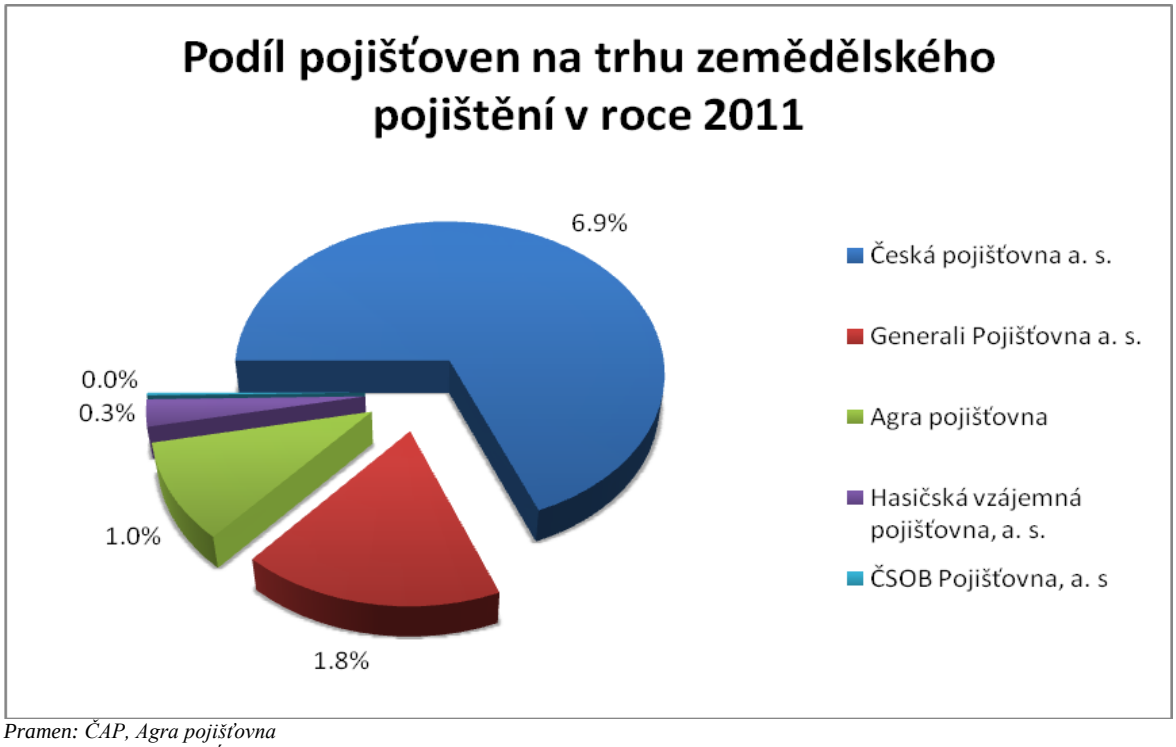

Pramen: ČAP, Agra pojišťovna
Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

V roce 2011 poskytovaly pojištění plodin a hospodářských zvířat zemědělským podnikatelům Česká pojišťovna a. s., Generali Pojišťovna a. s., Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s., ČSOB Pojišťovna, a. s., a Agra pojišťovna, organizační složka pojišťovny Österreichische Hagelversicherung, VVaG. S výjimkou Agra pojišťovny jde o členské Pojišťovny České asociace pojišťoven. Graf č. 3 dokumentuje rozdělení trhu se zemědělským pojištěním v roce 2011.

Z vývoje počtu pojišťoven je patrné, že takový „luxus“ jako je nabízení zemědělského pojištění si mohou dovolit jen dobře zavedené a finančně dosti silné pojišťovací instituce.

4.2.2 Stav zemědělského pojištění

Zemědělské pojištění se na celkovém pojistném trhu v ČR podílí jen malou částí. Jeho vývoj vzhledem k celému trhu znázorňuje následující graf.

Graf č. 4: Vývoj podílu zemědělského pojištění na pojištění za ČR celkem

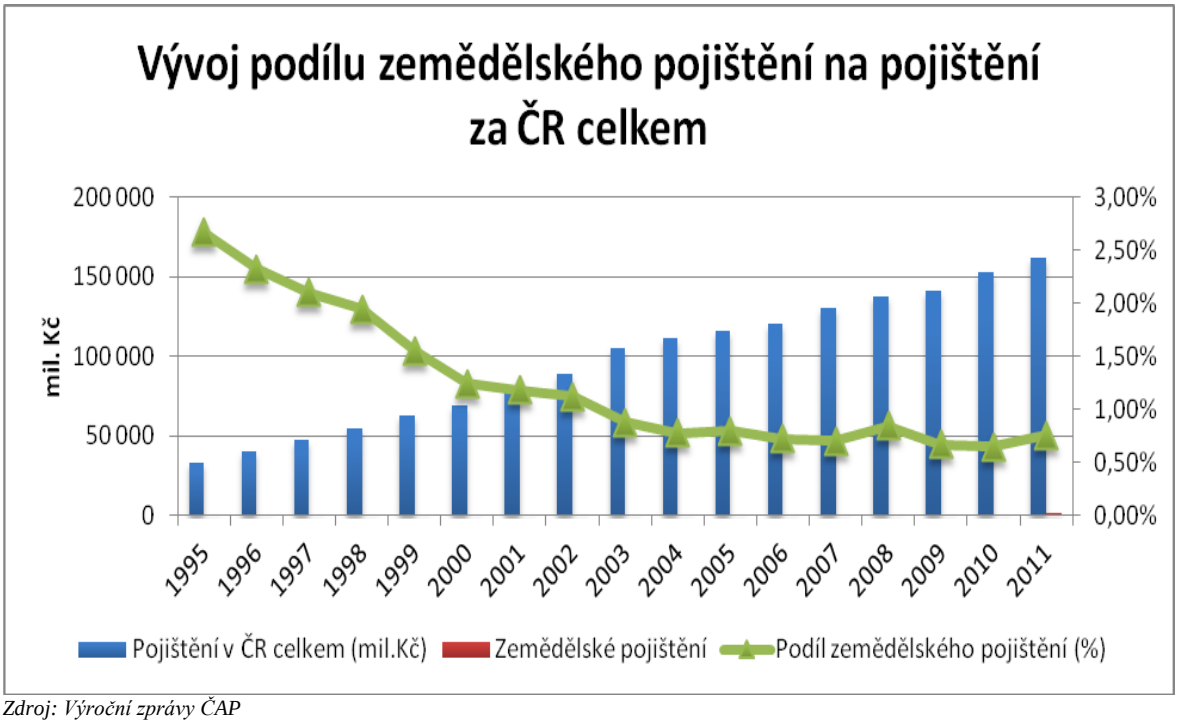

Zdroj: Výroční zprávy ČAP

Z grafu můžeme vidět, že podíl zemědělského pojištění od roku 1995, kdy byl 2,7 %, neustále klesal až do roku 2006 na 0,7 %. Od roku 2006 se kolísavě pohybuje v rozmezí od 0,6 - 0,8 %.

Pojištění plodin

Předepsané pojistné u pojištění plodin bylo až do roku 1997 menší než u pojištění hospodářských zvířat. V roce 1998 došlo k nárůstu předepsaného pojistného v porovnání s předchozím rokem o 6,9 %. Toto zvýšení nastalo po tragických povodních v roce 1997, které značně zasáhly zemědělskou produkci v ČR. Řada zemědělců, kteří nebyli v té době pojištění, si uvědomovali, jaký význam má zemědělské pojištění pro jejich produkci a dlouhodobou existenci. V letech 1998 -2006 se předepsané pojištění plodin pohybovalo v průměru okolo 488 mil. Kč. Od roku 2006 dochází k opětovnému růstu předepsaného pojištění a v roce 2008 dosahuje svého dosavadního maxima. Tento pozitivní trend byl vyvolán obavami zemědělských podnikatelů z klimatických rizik, vstupem nového hráče na trh (Agra pojišťovna – specializuje se na zemědělské pojištění) a také výší dotací na pojištění. V roce 2011 předepsané pojištění u pojištění plodin dosáhlo nového maxima. K růstu pojistného přispělo zvýšení cen zemědělských výrobců, u pojištění plodin dále i nárůst pojištěných ploch. Celý vývoj pojištění plodin dokumentuje graf číslo 5.

Pojištění plodin se zemědělcům nejvíce vyplatilo v letech 1997 a 2009, kdy pojistné plnění přesáhlo výši předepsaného pojištění. O to méně výhodné to v těchto letech bylo pro pojišťovny.

U pojištění plodin škodní průběh, takřka pravidelně přesahuje hranici 100%. Nejvýznamněji se to projevilo v letech 1997, 2000 a 2009. V roce 1997 to bylo způsobeno už zmíněnými katastrofálními povodněmi na Moravě, ale také krupobitím. Na pojistném plnění v tomto roce pojišťovny vyplatily o 72 % více než v roce 1996. Dalším nepříznivým, rokem pro pojišťovny byl rok 2000, kdy největší škody způsobilo krupobití, které zasáhlo většinu území ČR. U škodního průběhu to znamenalo nárůst celkem o 55,7 %. Posledním nepřejícným rokem pro zemědělskou produkci byl rok 2009, kdy došlo ke škodám způsobených krupobitím, přívalovými dešti, vichřicemi, přičemž bylo zasaženo prakticky celé území republiky.

Propojištěnost plodin, tedy podíl plochy pojištěných plodin na celkové výměře, se postupně zvyšuje. Růst propojištěnosti je způsoben především rostoucím podílem dotací na pojistném, větší odpovědností zemědělských podniků, častějšími a prudšími změnami počasí a v neposlední řadě má pozitivní vliv i produktová nabídka Agra pojišťovny, která má zemědělské pojištění jako hlavní a jediný předmět činnosti. V roce 2011 dosahovala propojištěnost u plodin 48 %. Stále však nedosahuje úrovně většiny států EU.

Graf č. 5: Vývoj pojištění plodin za ČR celkem

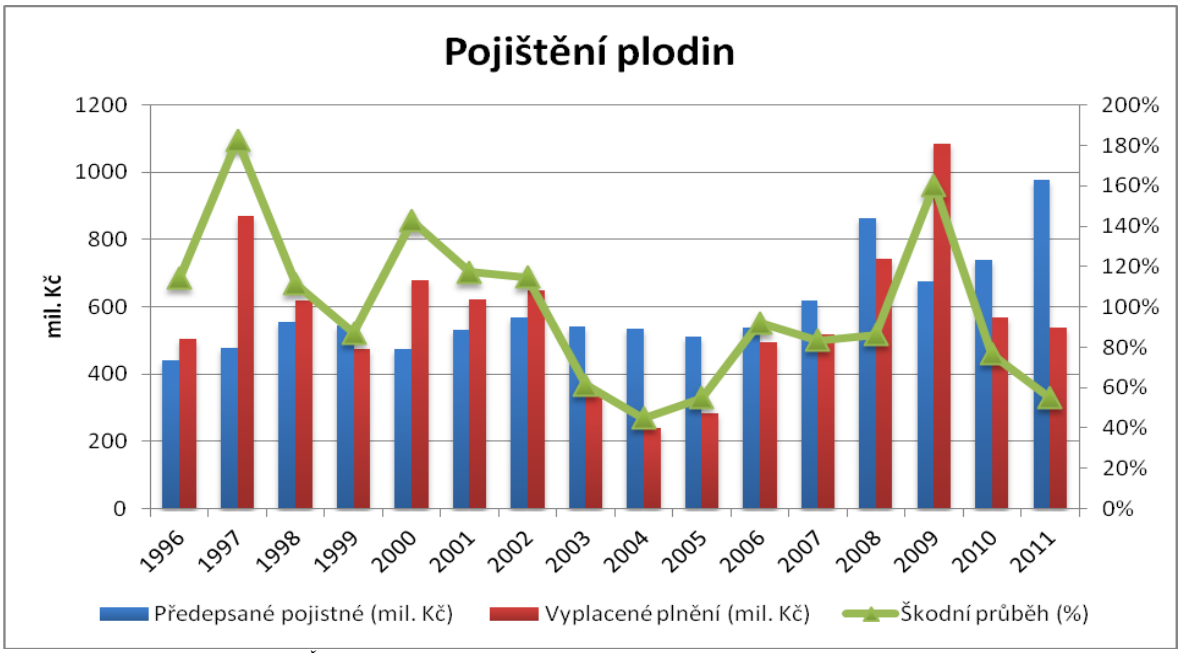

Zdroj: Zprávy o stavu zemědělství ČR

Pojištění hospodářských zvířat

U pojištění hospodářských zvířat můžeme u předepsaného pojistného sledovat dlouhodobý pokles až na roky 2001 a 2002, kde se projevil efekt státní podpory pojištění. Dalo by se říci, že až do roku 1997 bylo v rámci zemědělského pojištění význammější pojištění hospodářských zvířat, avšak od tohoto roku došlo k obratu. Tento klesající trend je důsledkem celkového poklesu stavu chovaných hospodářských zvířat zemědělci v ČR.

Z grafu č. 6, který dokumentuje vývoj pojištění hospodářských zvířat za období 1996 - 2011, je dále na první pohled patrné, že toto pojištění se vyplácí zejména pojišťovnám, jelikož vyplatí na pojistném plnění méně nežli činí předepsané pojistné.

Škodní průběh za celé sledované období nepřesáhl hranici sta procent a měl převážně klesající průběh, což je spojeno s poklesem stavu chovaných hospodářských zvířat a také s tím, že škod způsobených na živočišné produkci nebylo v posledních letech mnoho. Nejvyšší škodní průběh byl zaznamenán v roce 1997, kdy se pojistné plnění u hospodářských zvířat zvýšilo téměř o 38 % oproti předchozímu roku. Toto zvýšení nastalo v důsledku hromadné nákazy klasického moru prasat a cholery drůbeže na Moravě.

Graf č. 6: Vývoj pojištění hospodářských zvířat za ČR celkem

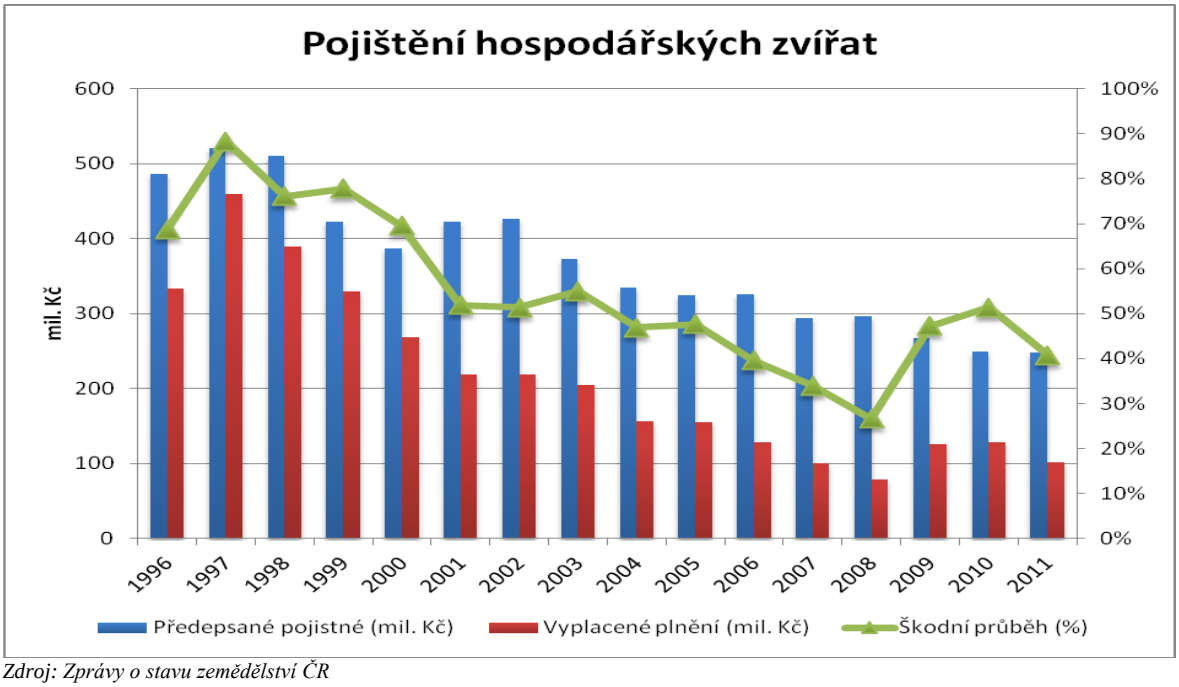

Zdroj: Zprávy o stavu zemědělství ČR

Propojištěnost hospodářských zvířat v České republice se v průměru dlouhodobě pohybuje na úrovni 80 %.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU ZDV FRYŠTÁK

V páté kapitole si rozebereme a zanalyzujeme pojištění rostlinné a živočišné výroby ve společnosti ZDV Fryšták. Analýza bude posléze využita k navržení způsobu řízení rizika v rostlinné a živočišné výrobě. V úvodu si nejprve charakterizujeme podnik a oblast, ve které podniká, a na základě toho se zaměříme na výběr souvisejících rizik, které bude třeba zohlednit. Navážeme analýzou zemědělského pojištění společnosti ZDV Fryšták v letech 2008 až 2012. Zde posoudíme pojištěná rizika, zaplacené pojistné a vyplacené pojistné náhrady. Na závěr si zanalyzujeme hrozící nebezpečí jak v rostlinné tak v živočišné výrobě.

5.1 Charakteristika zemědělského podniku ZDV Fryšták

Datum zápisu:	25. dubna 1990
Obchodní firma:	Zemědělské družstvo vlastníků Fryšták
Sídlo:	Fryšták, okres Zlín, PSČ 763 16
Identifikační číslo:	001 34 881
Právní forma:	Družstvo
Základní kapitál:	16 680 000 Kč

Zemědělské družstvo vlastníků Fryšták hospodaří na výměře více než 1300 ha zemědělské půdy, která se nachází v bramborářské oblasti severovýchodně od Zlína. Obdělávanou půdu tvoří z 90 % orná půda a zbylých 10 % představují trvalé travní porosty. Obhospodařovaná oblast spadá do pásma hygienické ochrany vodárenské nádrže Fryšták.

Obrázek č. 1: ZDV Fryšták

Družstvo jako takové nemá dlouholetou historii, jelikož vzniklo jako právní nástupce a pokračovatel úspěšné tradice Jednotného Zemědělského družstva Fryšták. Do dnešní podoby bylo transformováno v roce 1992.

Předmět podnikání

Hlavním předmětem podnikání družstva je zemědělská výroba zaměřena především na produkci mléka. Družstvo vyniká ve výrobě mléka (co do kvality a užitkovosti), patří k jednomu z nejlepších producentům mléka v České republice. Rostlinná výroba je zaměřena na produkci potravinářské pšenice, ozimé řepky a tvorbu krmivové základny. Společně s těmito výrobami jsou družstvem dále zabezpečovány služby dopravy, mechanizace a opravárenské služby, provoz čerpací stanice pohonných hmot, závodního stravování, maloobchodní prodejna a výroba úsušků.

Dále mají v družstvu dlouhou tradici podnikové aktivity jako kovovýroba, oprava autoagregátů, repase výměníků tepla, dřevovýroba, pelety a peletky.

Organizační struktura účetní jednotky

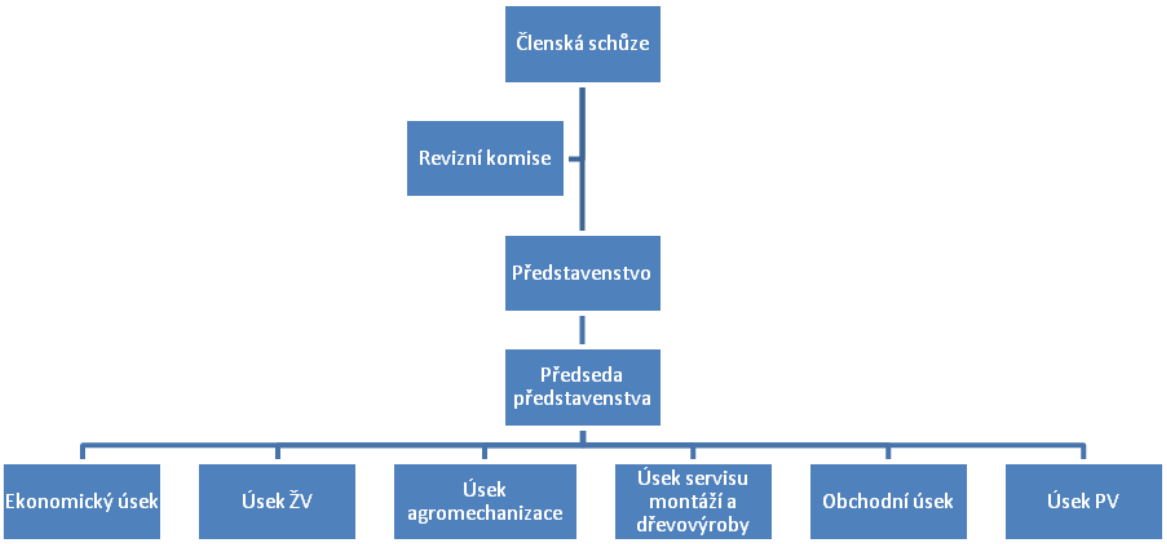

V jednotlivých kategoriích hospodářského výsledku společnost ZDV Fryšták předběžně za rok 2012 vykázala následující hodnoty uvedené v tabulce č. 5. Hodnoty jsou pouze předběžné, jelikož v době zpracovávání této práce ještě nebyl přesný výsledek hospodaření znám.

Tabulka č. 5: Předběžný výsledek hospodaření za rok 2012 (v tis. Kč)

Finanční výsledek hospodaření	-1 120
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	1 700
Mimořádný výsledek hospodaření	0
Výsledek hospodaření za účetní období	1 700
Hospodářský výsledek před zdaněním	**2 260**

Stav zvířat v živočišné výrobě byl ke dni účetní závěrky stanoven na 1 645 ks. Počet kusů za jednotlivé kategorie pak zachycuje tabulka č. 6. Stejné hodnoty hospodářských zvířat byly evidovány i k 1. 1. 2013 a proto byly dále tyto údaje použity pro návrh pojistného krytí pro rok 2013.

Tabulka č. 6: Stav skotu a prasat k 31. 12. 2012

Kategorie	**Počet zvířat v ks**
Telata do 6. měs.	236
Jalovice MCHS	377
Prasata výkrm	147
Dojnice	716
Býci plemenní	2
Jalovice VBJ	167

Společností obhospodařované pozemky celkově zaujímají výměru 1316,13 ha. Hospodaření na těchto pozemcích úzce souvisí jak s rostlinnou, tak živočišnou výrobou, které jsou také navzájem propojené. Orná půda je hlavně využívána k pěstování plodin a pro zajištění krmivové základny pro hospodářská zvířata živočišné výroby. Produkce, která se nevyužije pro výkrm hospodářských zvířat, je určena k následnému prodeji na trhu. V živočišné výrobě je pak naopak vyprodukovaná chlévská mrva a kejda využita k opětovnému obohacení orné půdy živinami.

Tabulka č. 7: Výměra obhospodařovaných pozemků dle kultur (v ha) k 31. 12. 2012

Kategorie	Výměra půdy (v ha)
Orná půda	1 185,33
Trvalé travní porosty	130,80
Pozemky celkem	**1 316,13**

Jak už bylo uvedeno, družstvo hospodaří na výměře 1 316,13 ha zemědělské půdy, z toho však 994,13 ha půdy je v pronájmu a zbylých 322 ha je vlastní. Podkapitalizované zemědělské podniky nenacházejí dostatek finančních prostředků pro nákup pozemků, proto situaci řeší formou pronájmu.

Společnost obhospodařuje pozemky, jež se nachází v tzv. Fryštácké brázdě, která vede od Holešova k Vizovickým vrchům. V rámci tohoto území pozemky zasahují do několika katastrálních území, ty jsou vyjmenovány v tabulce číslo 8.

Tabulka č. 8: Katastrální území obhospodařované ZDV Fryšták

Katastrální území	Orná půda (v ha)	Travní porosty (v ha)	Celkem
Fryšták	129,39	1,52	130,91
Vítová	0,03	79,84	79,87
Martinice u Holešova	0,14	0,00	0,14
Racková	23,39	0,00	23,39
Kostelec u Zlína	0,01	0,03	0,04
Dolní Ves	446,38	38,91	485,29
Horní Ves u Fryštáku	230,14	0,10	230,24
Lukov u Zlína	0,14	5,50	5,64
Lukoveček	355,70	4,90	360,60
Štípa	0,01	0,00	0,01
Celkem	**1 185,33**	**130,80**	**1 316,13**

5.1.1 Posouzení reliéfu a jeho vlivu na hospodaření

Zemědělská půda, na které společnost ZDV Fryšták hospodaří, se nachází v bramborářské výrobní oblasti v okrese Zlín situované severovýchodně od města Zlína. Jde o oblast Fryštácké brázdy, která tvoří geomorfologický podcelek Vizovické vrchoviny. Reliéf terénu je zde mírně zvlněný až svažitý. Nadmořská výška převážné části pozemků se v průměru pohybuje okolo 300 m n. m. se středním sklonem okolo 9°46´. Minimální nad-

mořská výška (250 m n. m.) je v okolí Fryštácké přehrady a naopak nejvyšší bod ohospodařovaného území se nachází v lesích na severu od Fryštáku („Ondřejovsko“ 636 m n. m.)

Obrázek č. 2: Geomorfologické vymezení Fryštácké brázdy

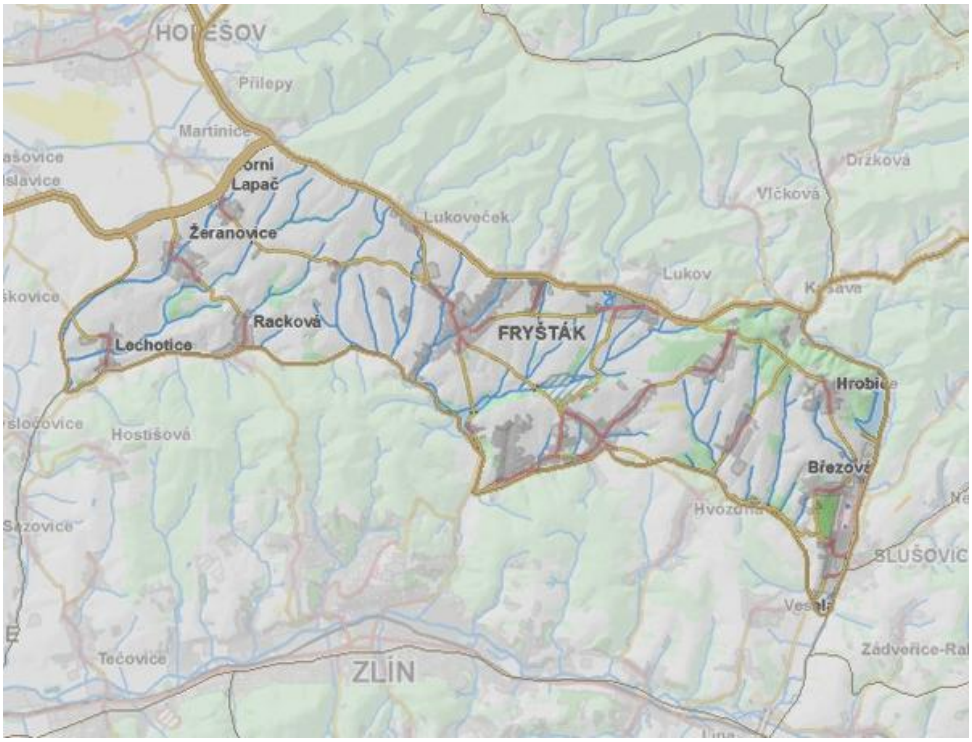

Půdy jsou především hlinité nebo hlinitopísčité a z půdních typů zde najdeme převážně hnědozemě nebo illimerizovanou půdu. Hnědozem můžeme zařadit mezi hodnotné zemědělské půdy, jejich výhoda se vyznačuje tím, že jsou méně náchylné k vysychání, což u správně zvolených pěstovaných kultur přispívá k dosahování kvalitních a stabilní výnosů. Nejvhodnějšími plodinami pro tuto půdu jsou náročné obiloviny (pšenice ječmen), cukrovka nebo vojtěška. Naopak illimerizované půdy jsou zemědělsky nižší kvality a pro zvýšení jejích úrodnosti se často provádí meliorační úpravy (např.:vápnění silně kyselých půd, zavlažování půd trpících vysycháním, odvodnění zamokřených půd).

V návaznosti na reliéf krajiny by mohlo docházet k riziku sesuvu půdy nebo půdní erozi a to jak větrné tak vodní. Společnost však doposud nemá žádné zkušenosti se sesuvem půdy a uvádí, že takové riziko na jejich pozemcích ani nehrozí, proto nemá proti tomuto riziku žádné pojištění a ani nezavádí žádné kroky pro eliminaci této hrozby. Dalším potencionálním rizikem je větrná a vodní eroze. Území nepatří mezi oblasti ohrožené větrnou erozí, což je dáno především tvarem reliéfu, na kterém se pozemky nachází. Na velké části území se však vyskytuje riziko vodní eroze. Může se vyskytovat v podobě eroze způsobené

deštěm, kdy dochází k oddělování malých půdních částic dopadem dešťových kapek. Pokud množství srážek převýší schopnost půdy tuto vodu vsáknout, dojde ke splavení částic proudící vodou. K tomuto jevu dochází především v letních měsících v období přívalových dešťů. Výskyt takové vodní eroze je dán výsadbou (výsadba širokořádkových plodin – kukuřice, sója) sklonem pozemku a přívalovými dešti. Společnost již má zkušenosti s vodní erozí avšak menšího rozsahu. Projevila se v roce 2002, kdy došlo během přívalových dešťů ke splavení půdy na místní komunikaci. Na vině byla především nevhodná výsadba kukuřice na dané pozemky s kombinací silných přívalových dešťů. Společnost se již snaží proti těmto rizikům bránit vhodným osevním plánem (k čemuž přispívají zkušenosti) a výsadbou meziplodin. Zmíněné meziplodiny pomáhají zmírňovat vodní erozi, protože půda pokrytá kořenovým systémem rostlin snižuje riziko odnesu kvalitních částí zeminy. Na podzim jsou tedy ohrožené plochy osety meziplodinami, které vytvoří kořenový systém chránící půdu proti vodní erozi. Pokud se jedná o meziplodiny vymrzající, tak přes zimu pomrznou a na jaře jsou jen zapraveny do nižších vrstev a slouží jako zdroj živin. V případě plodin nevymrzajících je pro jejich likvidaci použita „chemická orba“ (aplikace agrochemikálií). Proti vodní erozi nejsou chráněny převážně pozemky, na kterých jsou vysazovány tzv. širokořádkové plodiny, jako jsou kukuřice a sója. U zmíněných rostlin je riziko výskytu vodní eroze největší. Význam meziplodin si uvědomuje i MZe ČR a proto jejich osev dotuje. Nutno podotknou, že meziplodiny pozitivně působí i proti případné větrné erozi.

5.1.2 Posouzení klimatických poměrů a jejich vlivů na hospodaření

Klimatická oblast obhospodařovaného území je podle Quitta (1971) označována za mírně teplou (MT10). Takové klima je charakterizováno dlouhým létem se 40 až 50 letními dny. Teplým a mírně suchým, krátkým přechodným obdobím s mírně teplým jarem a podzimem. Zima je zde krátká, mírně teplá a velmi suchá s trváním sněhové pokrývky 50 – 60 dní. V zimním období je zde 110 až 130 mrazových dní. Průměrné roční úhrny srážek ve Fryštácké brázdě se pohybují okolo 650 – 700 mm. Průměrná roční teplota dosahuje přibližně 9°C.

Tabulka č. 9: Klimatické charakteristiky oblasti MT 10

Počet letních dnů	40 - 50
Počet dnů s průměrnou teplotou 10 °C a více	140 - 160
Počet mrazových dnů	110 - 130
Počet ledových dnů	30 - 40
Průměrná teplota v lednu	-2 až -3 °C
Průměrná teplota v dubnu	7 - 8 °C
Průměrná teplota v červenci	17 - 18 °C
Průměrná teplota v říjnu	7 - 8 °C
Průměrný roční potencionální výpar z povrchu půdy	652 mm
Průměrné roční srážky	746 mm
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	100 - 120
Srážkový úhrn ve vegetačním období	400 - 450 mm
Srážkový úhrn v zimním období	200- 250 mm
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	50 - 60
Počet dnů zamračených	120 - 150
Počet dnů jasných	40 - 50

Zdroj: Quitt, 1971

Vzhledem ke klimatickým podmínkám vyskytujícím se v obhospodařované oblasti by mohlo eventuelně hrozit riziko vyzimování. Společnost uvádí, že až do roku 2012 neměla s vyzimováním žádné negativní zkušenosti. V tomto roce se ovšem projevilo poškození rostlin vlivem nízkých teplot. Společnost se domnívá, že k tomuto jevu došlo kombinací několika faktorů. Prvním faktorem byly klimatické podmínky, které zapříčinily to, že z polí zmizela přirozená ochrana proti vyzimování a to sněhová pokrývka. Dalším faktorem byla změna vysazované odrůdy pšenice. Pro výsadbu byla tento rok použita pšenice západoevropského typu, která se ukázala jako méně odolná proti mrazům. Naopak v minulých letech byla vysazována pšenice ruského typu a ta byla proti mrazům odolnější. Posledním faktorem byl nevhodný osevní plán, kdy tato pšenice byla vyseta na pozemky, kde se dalo očekávat, že sněhová pokrývka odejde dříve. K eliminaci rizika vyzimování přispívá sněhová pokrývka, jde však o klimatický jev, který společnost nemá šanci ovlivnit. Družstvo se proto bude snažit toto riziko eliminovat vhodným výběrem odrůd a pokusí se sestavit vhodnější osevní plán pro výsev.

Klimatické projevy mohou přinášet i riziko v podobě sucha. Vzhledem k tomu, že ZDV Fryšták hospodaří na pozemcích, které jsou pokryty těžkými půdami s vysokou akumulací vody a nejsou náchylné na vysychání, riziko sucha zde nehrozí. Naopak půda dokáže lépe zadržovat vodu, což u správně zvolených pěstovaných kultur přispívá k dosahování kvalit-

ních a stabilních výnosů. V případě, že jižní Moravu budou zužovat sucha, tak zdejším rostlinám se bude naopak náramně dařit.

Nejvýznamnějším rizikem v rostlinné výrobě z klimatického pohledu je riziko krupobití. Tato hrozba se v obhospodařovaném katastru objevuje přibližně jednou za tři roky a rozsah škod je jen lokálního charakteru. Nejvíce ohroženými plodinami v tomto případě jsou luskoviny a řepka. Jelikož jde o klimatické riziko, které společnost jen těžko ovlivní, přistoupila v tomto případě ke sjednání pojištění plodin proti krupobití.

Teplotní výkyvy mají vliv nejen na rostlinnou, ale i na živočišnou výrobu. V tomto případě mráz nezpůsobuje v živočišné výrobě takové problémy jako horko. Vysoké teploty mohou negativně působit zejména na produktivitu krav a přehřátí organismu, které může vyvolat následnou smrt. Proti těmto rizikům se družstvo snaží bojovat různými prostředky. Ve stájích bylo zavedeno rosení krav, které slouží k snížení jejich tělesné teploty. V budovách bylo také zajištěno dostatečné větrání jak ventilátory, tak přirozeným větráním. Ideálním řešením proti horku v budovách by byly vysoké stropy. To by však představovalo vysokou investici finančních prostředků, které společnost v současné době na takovou rekonstrukci nemá. V neposlední řadě je na regulaci tělesné teploty zvířat využívaná sůl. Skotu jsou podávaný dávky soli, které u nich vyvolávají pocit žízně. Zdroj pitné vody je ve výběžích a stájích dostatečně zajištěn. Úhyny v důsledku přehřátí organismu nejsou až tak časté, jde spíše o ojedinělé případy u slabších jedinců.

5.1.3 Zhodnocení hydrologických poměrů a jejich vlivů na hospodaření

Vztahy vody a zemědělství jsou vícenásobné a vzájemné. Voda může zemědělské výrobě prospívat, ale zároveň může přinášet značné riziko. Postupující klimatické změny zvyšují tyto rizika a četnost období výrazných srážek či mimořádně suchých období. Dopady povodní či sucha na zemědělskou výrobu, majetky, ale i celé národní hospodářství mohou být značné a v mnoha případech mohou znamenat miliardové škody. Odborná veřejnost se domnívá, že zlepšení vodního režimu v zemědělsky využívané krajině by mohlo národohospodářské škody zmírňovat až o 20 %. Vztah vody a zemědělství se projevuje také v zadržování vody v zemědělské krajině, s čímž souvisí problémy vodní eroze půdy, která nejen snižuje její kvalitu, ale způsobuje i zanášení koryt vodních toků, vodních děl a dopravní infrastruktury a v krajním případě přímo ohrožuje ostatní majetky. Vodní eroze zemědělské půdy je v ČR závažným rizikem pro zemědělství a stejně tak pro životní pro-

středí. Přestože 40 % půdy v ČR je ohrožováno vodní erozi, nebrání to tomu, že i nadále je většina této půdy intenzivně využívaná. Voda má pro zemědělství také pozitivní význam. Důležitá je především zásoba půdní vody, která je hlavním předpokladem pro dosažení vyšších hektarových výnosů.

Fryštáckou brázdu odvodňují převážně pravostranné přítoky říčky Dřevnice (Fryštácký potok, říčka Racková). Tyto toky, které se na obhospodařovaných pozemcích vyskytují, nejsou velkého regionálního významu. Vylití těchto potoků na pozemky firmy během přívalových dešťů nebo jarního tání příliš nehrozí. Navíc společnost podél toku v tzv. „inundačním území“ (území přilehlé k vodním tokům, které je periodicky zaplavováno při průtocích přesahujících kapacitu koryta vodního toku) neprovádí výsadbu plodin, aby nedocházelo ke zbytečným ztrátám. Jde o pásy v průměru o šířce 6 metrů. Z výše uvedeného dále vyplývá, že jakákoliv pojistná ochrana proti povodním a záplavám se v případě ZDV Fryšták jeví jako zbytečná. Tato skutečnost byla prověřena i v roce 1997, kdy byly na Moravě rozsáhlé záplavy. Tehdy společnost neregistrovala žádné závažnější škody na plodinách způsobené vylitím toků. Šlo jen o lokální vylití potoků a podmáčení několika málo pozemků.

V obhospodařovaném území se nachází také vodárenská nádrž Fryšták, která patří do pásma hygienické ochrany. Výskyt této nádrže v blízkosti obhospodařovaných pozemků přináší pro družstvo řadu omezení, například v podobě zpřísněného režimu hnojení, což může mít negativní dopad na výši hektarového výnosu vysázených plodin. V pásmu hygienické ochrany se také nesmí vysazovat širokořádkové plodiny (kukuřice, sója), aby se zamezilo vodní erozi.

Jak už bylo uvedeno, společnost hospodaří na pozemcích, které jsou pokryty těžkými půdami s vysokou akumulací vody a nejsou náchylné na vysychání, riziko sucha zde nehrozí. Naopak by tahle vlastnost půd mohla trápit plodiny nejrůznějšími plísněmi v období vegetace. Tyto plísně způsobené nadbytkem vody se společnosti daří úspěšně eliminovat. Snižování tohoto rizika jde těžce a nákladně za pomoci chemických ošetřujících přípravků. Nevýhodou je, že proti těmto rizikům se nelze komerčně pojistit. Kromě chemického ošetření se společnost proti tomuto riziku může bránit i vhodným výběrem osazovaných odrůd.

5.2 Analýza pojištění plodin v letech 2008 až 2012

Zemědělské družstvo ve sledovaném období pojištění plodin realizovalo výhradně ve spolupráci s Generali pojišťovnou a.s. Pojištění bylo dlouhodobě sjednáváno u jedné a téže pojišťovny na základě předchozích dlouholetých zkušeností a dobré spolupráce. Pojišťovány byly všechny plodiny vysázené podle osevního plánu, jelikož ztráta u kterýchkoliv plodin by byla pro ekonomiku podniku velice zásadní. Konkrétně byly za celé sledované období pojišťovány:

- řepka ozimá
- pšenice ozimá
- ječmen ozimý
- kukuřice na siláž
- sója

V některých letech byly pojištěny:

- slunečnice
- hořčice
- peluška
- kukuřice na zrno
- hrách

U všech pojišťovaných plodin bylo použito pojištění pro případ:

- krupobití

Nejvíce vysévanými plodinami na pozemcích společnosti ZDV Fryšták jsou řepka ozimá, pšenice ozimá, kukuřice na zrno a kukuřice na siláž. Z uvedených plodin je řepka ozimá a pšenice ozimá vystavena největšímu počtu rizik. Řepka ozimá se vysévá koncem srpna až začátkem září. Na dobré vzejití porostu a tedy úspěch při pěstování mají vliv především dobré klimatické podmínky po zasetí v podobě srážek a dostatečné vláhy. Při vzcházení je velice rizikové vysychání půdy, které následně vede k zasychání kořínku a úhynu rostlin. V podniku se však riziko sucha nikdy na podzim neprojevilo, což je dobře, jelikož toto riziko patří mezi komerčně nepojistitelné a společnost více méně nemá možnost se proti

němu bránit. Pro dobrý výnos je nejlepší mírná zima a brzké jaro. Řepka ozimá také dobře nesnáší holomrazy, které způsobují vymrzání. Jarní holomrazy způsobují zpravidla neškodné praskání stonku, ale zato významné škody na výnosech způsobené zmrznutím a následným opadem poupat a mladých šešulí. Mráz představuje značné riziko, avšak klimatické podmínky v obhospodařované oblasti společnost nikdy nevedly k sjednání pojistné ochrany tohoto typu. V červnu a červenci je pak nejaktuálnější riziko krupobití a polehnutí. Škody způsobené polehnutím se ve sledovaném období vyskytly jen zřídka a nebyly většího významu. Společnost se musela se škodami vypořádat sama, jelikož riziko polehnutí nebylo uvedeno v pojistných podmínkách. Naopak riziko krupobití pojištěno bylo a také došlo k jeho realizaci v několika případech. K rozsáhlým škodám díky tomuto riziku došlo na řepce ozimé v letech 2008, 2011 a 2012. Přičemž největší plnění proběhlo v roce 2011 a to ve výši 1 080 002 Kč. Toto odškodnění bylo jen o málo větší oproti tomu v roce 2012 (1 052 064 Kč).

V případě pšenice ozimé hrozí obdobná rizika jako u řepky ozimé. K výsevu této plodiny dochází na podzim. Právě následující zimní měsíce a jejich klimatické projevy jsou pro další vývoj této rostliny zásadní. Příznivý průběh pak následně přispívá k vyšší výnosnosti v době sklizně. Pšenice ozimá je také náchylná na mráz. Společnost však neeviduje žádné potíže vyplývající z tohoto rizik, proto také nevidí důvod pro jeho případné pojištění. Významným rizikem je také sucho, které pšenice nesnáší dobře. Avšak, jak už bylo řečeno, toto riziko nelze komerčně pojistit. V červnu a červenci je pak obdobně jako u řepky aktuální riziko polehnutí a krupobití. Ke škodám způsobených polehnutí došlo jen párkrát. Riziko polehnutí, stejně jako u řepky, nebylo uvedeno v pojistných podmínkách. Společnost se proti riziku polehnutí snaží bránit vhodným výběrem odrůdy, kdy preferuje plodiny středně vysoké s dobrou odolností k polehnutí. Ve sledovaném období nedošlo ke škodám způsobeným krupobitím, nicméně společnost je proti tomuto riziku pojištěna.

Přehled o pojištěných plodinách a dalších ekonomických údajích v letech 2008 až 2012 nám přináší tabulka číslo 10. Zaměříme-li-se v tabulkách na pojistnou cenu v Kč za tunu přesvědčíme se o nepříznivém vývoji cen v zemědělství. Lze vysledovat, že tato cena výrazně klesla především z roku 2008 na rok 2009. Tento pokles můžeme přisuzovat především probíhající světové finanční krizi. V některých případech se ceny propadly téměř o 50 %. V roce 2011 se tento trend změnil a ceny zaznamenaly mírný nárůst. Absolutní výše pojistného pro nás nemá významnou vypovídající schopnost, proto se jí nebudeme příliš

věnovat. Snad jen v grafu číslo 7 uvedeme, vývoj této absolutní částky v porovnání se škodním průběhem. Větší vypovídající schopnost má pojistná sazba Kč za hektar, které se budeme věnovat v další části textu. Dále je v tabulce uvedena sleva za příznivý škodní průběh. Jde o tzv. „zápůjční slevu“, která je uplatněna jen za předpokladu, že nedojde v pojistném období k pojistnému plnění. Dojde-li ke škodní události, je pojistné plnění společnosti sníženo o zápůjční slevu.

Tabulka č. 10: Pojištění plodin v letech 2008-2012 ZDV Fryšták

Rok 2008									
Pojištěná plodina	**Plocha (ha)**	**Poj. výnos (t/ha)**	**Pojistná cena (Kč/t)**	**Pojistný výtěžek (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Pojistná sazba (Kč/ha)**	**Sleva za příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě (Kč/ha)**	**Pojistné po slevě**
Řepka ozimá	136,73	4,0	10 500	5 742 660	287 133	2 100			-
Pšenice ozimá	288,12	6,0	6 000	10 372 320	94 388	328			-
Ječmen ozimý	46,75	6,0	5 500	1 542 750	14 039	300			-
Slunečnice	19,76	3,0	12 000	711 360	35 568	1 800			-
Hořčice	10,60	1,2	25 000	318 000	15 900	1 500			-
Peluška	10,00	2,0	7 000	140 000	2 548	255			-
Celkem	**511,96**				**449 576**				-
Kukuřice na zrno	166,74	8,5	5 500	7 795 095	70 935	425			-
Kukuřice siláž	133,91	40,0	700	3 749 480	34 120	255			-
Sója	32,59	2,0	8 000	521 440	21 379	656			-
Celkem	**333,24**				**126 434**				-
Celkem za pojistné smlouvy					**576 010**				

Rok 2009									
Pojištěná plodina	**Plocha (ha)**	**Poj. výnos (t/ha)**	**Pojistná cena (Kč/t)**	**Pojistný výtěžek (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Pojistná sazba (Kč/ha)**	**Sleva za příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě (Kč/ha)**	**Pojistné po slevě**
Řepka ozimá	129,14	4,0	7 500	3 874 200	193 710	1 500			-
Pšenice ozimá	282,79	6,0	3 300	5 599 242	50 953	180			-
Ječmen ozimý	79,37	5,5	3 300	1 440 566	13 109	165			-
Celkem	**491,30**				**257 772**				-
Kukuřice siláž	195,66	40,0	750	5 869 800	53 415	273			-
Sója	80,00	2,0	8 000	1 280 000	52 480	656			-
Celkem	**275,66**				**105 895**				-
Celkem za pojistné smlouvy					**363 667**				

Rok 2010									
Pojištěná plodina	**Plocha (ha)**	**Poj. výnos (t/ha)**	**Pojistná cena (Kč/t)**	**Pojistný výtěžek (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Pojistná sazba (Kč/ha)**	**Sleva za příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě (Kč/ha)**	**Pojistné po slevě**
Řepka ozimá	152,27	4,5	7 500	5 139 113	282 651	1 856	ŠP 10%	1 671	254 386
Pšenice ozimá	265,12	6,0	3 000	4 772 160	47 722	180	ŠP 10%	162	42 950
Ječmen ozimý	44,50	5,0	3 000	667 500	6 675	150	ŠP 10%	135	6 008
Slunečnice	15,00	3,0	8 000	360 000	19 800	1 320	ŠP 10%	1 188	17 820
Kukuřice zrno	97,86	9,0	3 000	2 642 220	26 422	270	ŠP 10%	243	23 780
Celkem	**574,75**				**383 270**				**344 943**
Kukuřice siláž	161,33	45,0	650	4 718 903	42 942	266			-
Sója	82,57	2,0	8 000	1 321 120	54 166	656			-
Celkem	**243,90**				**97 108**				**-**
Celkem za pojistné smlouvy					**442 051**				

Rok 2011									
Pojištěná plodina	**Plocha (ha)**	**Poj. výnos (t/ha)**	**Pojistná cena (Kč/t)**	**Pojistný výtěžek (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Pojistná sazba (Kč/ha)**	**Sleva za příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě (Kč/ha)**	**Pojistné po slevě**
Řepka ozimá	150,81	4,0	11 000	6 635 640	364 960	2 420	ŠP 10%	2 178	328 464
Pšenice ozimá	290,70	7,0	5 000	10 174 500	101 745	350	ŠP 10%	315	91 571
Ječmen ozimý	63,98	5,5	5 000	1 759 450	17 595	275	ŠP 10%	248	15 836
Hrách	33,58	2,5	8 000	671 600	22 834	680	ŠP 10%	612	20 551
Kukuřice zrno	125,48	9,0	5 000	5 646 600	56 466	450	ŠP 10%	405	50 819
Celkem	**664,55**				**563 600**				**507 240**
Kukuřice siláž	188,29	40,0	650	4 895 540	44 549	237			-
Sója	79,01	2,0	9 000	1 422 180	58 309	738			-
Celkem	**267,30**				**102 858**				**-**
Celkem za pojistné smlouvy					**610 098**				

Rok 2012									
Pojištěná plodina	**Plocha (ha)**	**Poj. výnos (t/ha)**	**Pojistná cena (Kč/t)**	**Pojistný výtěžek (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Pojistná sazba (Kč/ha)**	**Sleva za příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě (Kč/ha)**	**Pojistné po slevě**
Řepka ozimá	165,24	4,0	12 000	7 931 520	436 234	2 640	ŠP 10%	2 376	392 611
Pšenice ozimá	234,50	5,5	4 500	5 803 875	58 039	248	ŠP 10%	223	52 235
Ječmen ozimý	74,91	5,0	4 500	1 685 475	16 855	225	ŠP 10%	203	15 170
Kukuřice zrno	111,65	10,0	5 000	5 582 500	55 825	500	ŠP 10%	450	50 243
Celkem	**586,30**				**566 953**				**510 258**
Kukuřice siláž	177,43	45,0	650	5 189 828	47 227	266			-
Sója	93,31	2,5	9 000	2 099 475	86 078	922			-
Celkem	**270,74**				**133 305**				**-**
Celkem za pojistné smlouvy					**643 563**				

Nyní se zaměříme na pojistné události u plodin k nimž došlo ve sledovaném období. Podrobný vývoj zachycuje graf číslo 7. Porovnáme-li zaplacené pojistné a pojistné plnění, zjistíme, že společnost za pět let zaplatila na pojistném 2 635 389 Kč a naproti tomu jí bylo vyplaceno plnění v hodnotě 2 547 992 Kč. Z tohoto vývoje je patrné, že pojištění plodin proti krupobytí hraje ve společnosti svou důležitou roli a nelze pochybovat o jeho správnosti. K pojistným událostem, jež jsou předmětem pojistných smluv došlo ve třech případech. Bylo to v letech 2008, 2011 a 2012. U všech škodních událostí se jednalo o poškození řepky ozimé v důsledku krupobití. Nejvyšší pojistné plnění bylo vyplaceno v roce 2011 v částce 1 080 002 Kč. Obdobná výše byla vyplacena za škodní událost v roce 2012. Nejnižší částka byla zaplacena v roce 2008, kdy krupobití nezpůsobilo tak rozsáhle škody. Ve všech letech bylo pojistné plnění sníženo o 5 % spoluúčast, která vyplývá z pojistné smlouvy. Můžeme říci, že v letech 2011 a 2012 se pojištění společnosti maximalně vyplatilo. Škodní průběh se v těchto letech pohyboval kolem 170 % a přesáhl tak hranici sta procent. Lze jednoznačně říci, že pojištění plodin proti krupobití by mělo být při budoucím výběru pojistného produktu zachováno.

Mohlo by se polemizovat nad tím, proč pojišťovna poskytuje takové pojištění, když z její strany je značně nevýhodné. Vysvětlením by mohlo být obchodní hledisko. Pojišťovna očividně v zemědělských podnicích vidí značný potenciál. Ve společnostech se totiž nachází relativně velké množství pojistitelného majetku, který je zajímavým prvkem a není v rámci našeho pojišťovacího trhu využit. Pojišťovny poskytují zemědělcům na pojištění plodin a hospodářských zvířat příznivé ceny za předpokladu, že pojištují i zbývající část jejího movitého a nemovitého majetku.

Graf č. 7: Vývoj pojištění plodin v letech 2008 – 2012, ZDV Fryšták

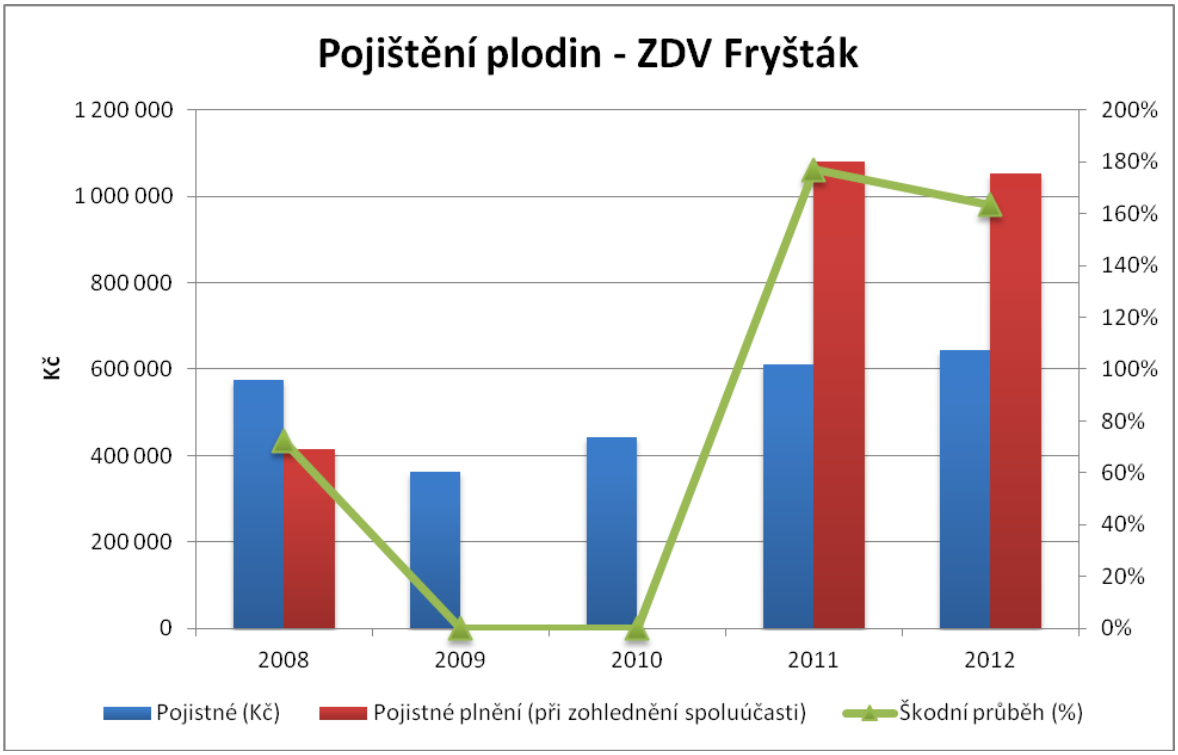

V následujícím odstavci si objasníme vývoj pojistných sazeb u vybraných plodin. Tento vývoj je také zachycen v tabulce číslo 11 a grafu číslo 8. Pojistné sazby v Kč/ha u větší části sledovaných plodin z počátku klesly, aby o rok později opět stouply. Dalo by se očekávat, že za tímto vývojem bude především výše pojistné sazby (v %) určovaná pojišťovnou. Tato domněnka však není zcela správná, jelikož ke změně pojistných sazeb (v Kč/ha) docházelo díky více činitelům. Prvním z těchto činitelů je už zmiňovaná pojistná sazba (v %), která skokově vzrostla z roku 2009 na rok 2010 a tak přispěla ke zvýšení pojistných sazeb (v Kč/ha). Dalším činitelem je nepříznivý vývoj cen v zemědělství, který můžeme sledovat v tabulce číslo 10. Například u řepky ozimé pojistná cena, které slouží k následnému výpočtu pojistné sazby (v Kč/ha) byla v prvním roce 10 500 Kč, v druhém 7 500 Kč a v posledním opět vzrostla na 12 000 Kč. Obdobný vývoj můžeme sledovat v případě pšenice a ječmene ozimého, s výjimkou posledního sledovaného roku kdy pojistná cena opět málo poklesla. Za tímto vývojem cen v zemědělství stál především počátek finanční krize v roce 2008.

Tabulka č. 11: Vývoj pojistných sazeb vybraných plodin u Generali pojišťovny a.s.

Rok		2008	2009	2010	2010 (po slevě)	2011	2011 (po slevě)	2012	2012 (po slevě)	index 12/08
Pojistná sazba (Kč/ha)	Řepka ozimá	2 100	1 500	1 856	1 671	2 420	2 178	2 640	2 376	26%
	Pšenice ozimá	328	180	180	162	350	315	248	223	-24%
	Ječmen ozimý	300	165	150	135	275	248	225	203	-25%
	Kukuřice siláž	255	273	266	-	237	-	266	-	4%
	Sója	656	656	656	-	738	-	922	-	41%
	Kukuřice na zrno	425	-	270	243	450	405	500	450	18%

Pojistná sazba (v Kč/ha) byla u sóje ovlivněna pouze a jenom změnou ceny této plodiny. Do roku 2010 byla její cena 8 000 Kč a v roce 2011 stoupla na rovných 9 000 Kč. U kukuřice na siláž se tato sazba vyvíjela během sledovaného období poměrně vyrovnaně. Naopak u kukuřice na zrno byl průběh pojistné sazby (v Kč/ha) obdobný jako u řepky ozimé.

Graf č. 8: Vývoj pojistných sazeb vybraných plodin v letech 2008-20012 (Kč/ha)

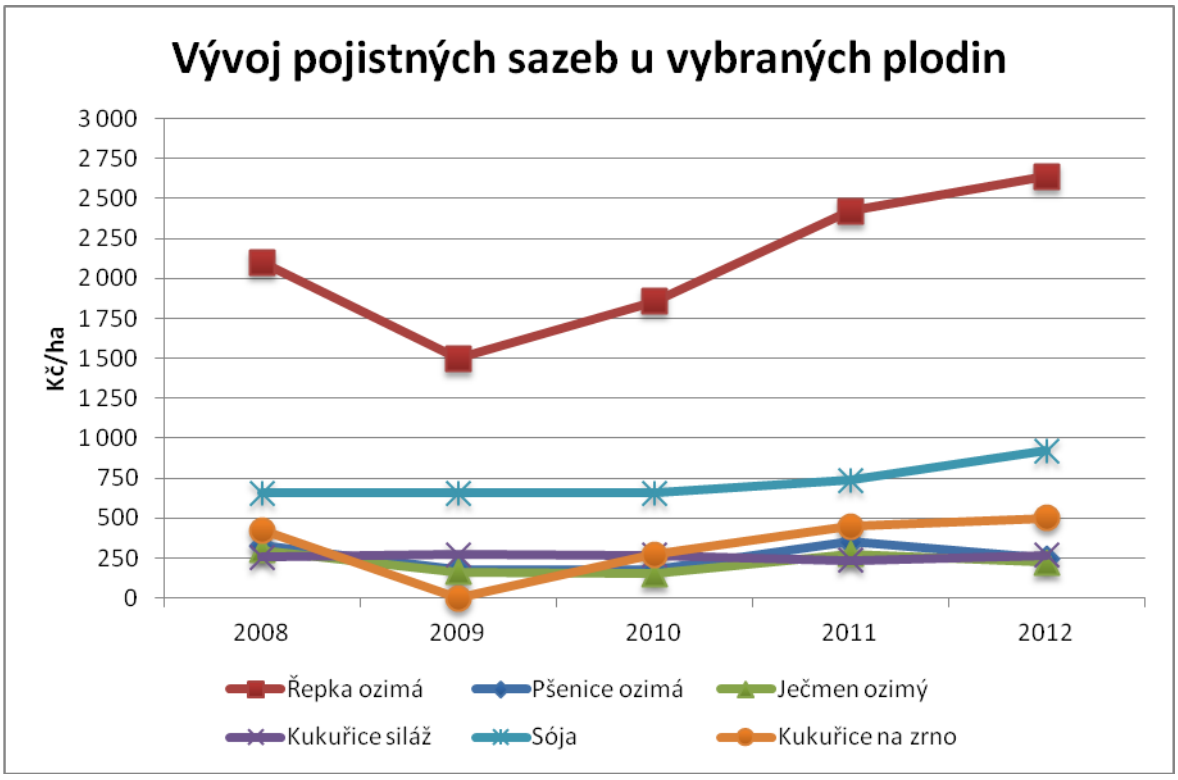

5.3 Analýza pojištění hospodářských zvířat

Pojištění hospodářských zvířat bylo v letech 2008 až 2012 opět realizováno ve spolupráci s Generali pojišťovnou a.s. Tato spolupráce vyplývá z dlouholeté zkušenosti a také z bezkonkurenčních návrhů pojistných podmínek ze strany pojišťovny. Pojišťovány byly všechna zvířata nacházející se v chovu, jelikož jsou pro společnost hlavním předmětem podnikání. Případné ztráty v této výrobě by mohly být pro společnost katastrofální, až likvidační. Například náhrada celého stády by mohla trvat i několik měsíců, což by pro ekonomiku podniku mohlo být značné zatížení.

Konkrétně byly za sledované období pojišťovány:

- dojnice
- telata do 6 měsíců
- jalovice VBJ (vysokobřezí)
- jalovice MCHS (mladý chovný skot)
- plemenní býci
- prasata na výkrm

Ve sledovaném období byla všechna zvířata pojištěna proti riziku:

- nákazy
    - do tohoto rizika spadají následující nákazy: africký mor prasat, Aujeszkyho choroba, brucelóza ovcí, brucelóza ovcí a koz, brucelóza prasat, brucelóza skotu,enzootická leukóza skotu,enzootické hemoragické onemocnění jelenovitých, horečka Údolí Rift, katarální horečka ovcí, klasický mor prasat, klusavka, Maedi – Visna, mor malých přežvýkavců, mor skotu, nakažlivá obrna prasat, neštovice ovcí a koz, nodulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, tuberkulóza skotu, tuberkulóza prasat (aviární), vezikulární choroba prasat, vezikulární stomatitida, vzteklina
- onemocnění s klinickými příznaky infekční bovinní rhinotracheitidy (IBR) nebo paratuberkulózy

- pojistitel hradí pouze případy, u kterých se objevily klinické příznaky těchto chorob

- pozitivní diagnózy bovinní spongiformní encefalopatie (BSE)
  - pojistitel se zavazuje uhradit pouze poražené kusy, u kterých bylo BSE prokázáno laboratorním testem
- jiných hromadných onemocnění infekčního a parazitního původu
  - zde je ujednána horní hranice plnění 200 000 Kč pro jednu a všechny pojistné události v jednom pojistném roce
- živelné nebezpečí
  - zde jsou zahrnutá následující pojistná nebezpečí: požár, výbuch, přímý úder blesku, vichřice, krupobití, pád letadla, pád stromu nebo stožáru
- zasažení zvířete elektrickým proudem
- akutní otravy zvířete exogenními toxickými látkami (za otravu není považována kumulace toxických látek v těle zvířete)

Z výše uvedených pojistných rizik se může zdát, že jde o zcela kompletní pojištění zvířat. Jedná se však pouze o základní pojištění a je spousta dalších forem doplňkového pojištění, které je možno sjednat. U hospodářských zvířat jsou největším rizikem nákazy. To si podnik moc dobře uvědomoval, a proto věnoval pojistné ochraně velkou pozornost. Společnost kromě pojištění přistoupila i ke konkrétním krokům, které mají zabránit přenosu nákazy. Prvním opatřením bylo zavedení tzv. „ uzavřeného obratu stáda“, což znamená, že všechna zvířata se vrací a chovají v jednom chovu. Obnova chovu je tedy realizována z vlastních zdrojů. Hlavní myšlenkou je, aby se do chovu nedostalo zvíře z venku. Dalším opatřením technického rázu bylo vybudování dezinfekčních van, které slouží k umývání kol všech vozidel vjíždějících do areálu společnosti. V neposlední řadě zde paří také veterinární opatření, tudíž dodržování zvolených postupů, tak aby se zamezilo případné nákaze zvířat. A posledním opatřením je pravidelné očkování zvířat.

V následující tabulce je uveden přehled o pojištění hospodářských zvířat v letech 2008 až 2012. Je zde vidět jaká zvířata byla pojištěna a kolik činilo pojistné před a po slevě. V tomto případě byly využívány dvě slevy a to obchodní sleva a sleva za příznivý škodní

průběh. Jde o tzv. „zápůjční slevu“, která je uplatněna jen za předpokladu, že nedojde v pojistném období k pojistnému plnění. V případě že dojde, je pojistné plnění společnosti sníženo o zápůjční slevu.

Tabulka č. 12: Pojištění zvířat v letech 2008 – 2012 ZDV Fryšták

Rok 2008								
Pojištěná zvířata	**Celkový počet (ks)**	**Pojistná částka (Kč/ks)**	**Pojištěný podklad (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Poj. sazba**	**Sleva obchodní Příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě**	**Pojistné po slevě (Kč)**
Krávy	650	20 000	13 000 000	110 500	170	Obchodní 20%	136	88 400
Telata do 6 měs.	188	2 500	470 000	3 995	21	Obchodní 20%	17	3 196
Jalovice VBJ	140	18 000	2 520 000	21 420	153	Obchodní 20%	122	17 136
Jalovice MCHS	319	10 000	3 190 000	27 115	85	Obchodní 20%	68	21 692
Býk plemenný	1	40 000	40 000	280	280	Obchodní 20%	224	224
Výkrm prasat	489	2 500	1 222 500	19 560	40	Obchodní 20%	32	15 648
Celkem (Kč)	**1 787**		**20 442 500**	**182 870**				**146 296**

Rok 2009								
Pojištěná zvířata	**Celkový počet (ks)**	**Pojistná částka (Kč/ks)**	**Pojištěný podklad (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Poj. sazba**	**Sleva obchodní Příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě**	**Pojistné po slevě (Kč)**
Krávy	651	20 000	13 020 000	110 670	170	Obchodní 20%	136	88 536
Telata do 6 měs.	199	2 500	497 500	4 229	21	Obchodní 20%	17	3 383
Jalovice VBJ	141	18 000	2 538 000	21 573	153	Obchodní 20%	122	17 258
Jalovice MCHS	364	10 000	3 640 000	30 940	85	Obchodní 20%	68	24 752
Býk plemenný	2	40 000	80 000	560	280	Obchodní 20%	224	448
Výkrm prasat	96	2 500	240 000	3 840	40	Obchodní 20%	32	3 072
Celkem (Kč)	**1 453**		**20 015 500**	**171 812**				**137 450**

Rok 2010								
Pojištěná zvířata	**Celkový počet (ks)**	**Pojistná částka (Kč/ks)**	**Pojištěný podklad (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Poj. sazba**	**Sleva obchodní Příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě**	**Pojistné po slevě (Kč)**
Krávy	718	20 000	14 360 000	122 060	170	Obchodní 20%	136	97 648
Telata do 6 měs.	231	2 500	577 500	4 909	21	Obchodní 20%	17	3 927
Jalovice VBJ	134	18 000	2 412 000	20 502	153	Obchodní 20%	122	16 402
Jalovice MCHS	369	10 000	3 690 000	31 365	85	Obchodní 20%	68	25 092
Býk plemenný	3	40 000	120 000	840	280	Obchodní 20%	224	672
Výkrm prasat	96	2 500	240 000	3 840	40	Obchodní 20%	32	3 072
Celkem (Kč)	**1 551**		**21 399 500**	**183 516**				**146 813**

Rok 2011								
Pojištěná zvířata	**Celkový počet (ks)**	**Pojistná částka (Kč/ks)**	**Pojištěný podklad (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Poj. sazba**	**Sleva obchodní Příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě**	**Pojistné po slevě (Kč)**
Krávy	716	20 000	14 320 000	121 720	170	Ob.20%, ŠP 10%	122	87 638
Telata do 6 měs.	243	2 500	607 500	5 164	21	Ob.20%, ŠP 10%	15	3 718
Jalovice VBJ	184	18 000	3 312 000	28 152	153	Ob.20%, ŠP 10%	110	20 269
Jalovice MCHS	355	10 000	3 550 000	30 175	85	Ob.20%, ŠP 10%	61	21 726
Býk plemenný	1	40 000	40 000	280	280	Ob.20%, ŠP 10%	202	202
Výkrm prasat	86	2 500	215 000	3 440	40	Ob.20%, ŠP 10%	29	2 477
Celkem (Kč)	**1 585**		**22 044 500**	**188 931**				**136 030**

Rok 2012								
Pojištěná zvířata	**Celkový počet (ks)**	**Pojistná částka (Kč/ks)**	**Pojištěný podklad (Kč)**	**Pojistné (Kč)**	**Poj. sazba**	**Sleva obchodní Příznivý ŠP**	**Poj. sazba po slevě**	**Pojistné po slevě (Kč)**
Krávy	713	20 000	14 260 000	121 210	170	Ob.20%, ŠP 10%	122	87 271
Telata do 6 měs.	248	2 500	620 000	5 270	21	Ob.20%, ŠP 10%	15	3 794
Jalovice VBJ	157	18 000	2 826 000	24 021	153	Ob.20%, ŠP 10%	110	17 295
Jalovice MCHS	383	10 000	3 830 000	32 555	85	Ob.20%, ŠP 10%	61	23 440
Býk plemenný	1	40 000	40 000	280	280	Ob.20%, ŠP 10%	202	202
Výkrm prasat	100	2 500	250 000	4 000	40	Ob.20%, ŠP 10%	29	2 880
Celkem (Kč)	**1 602**		**21 826 000**	**187 336**				**134 882**

Stejně tak jako u plodin i u zvířat došlo během sledovaného období k pojistným událostem, nebyly však až tak veliké co se výše pojistného plnění týče. Celý vývoj pojištění hospodářských zvířat zachycuje graf číslo 9. V součtu tedy společnost během pěti let zaplatila na pojistném 701 471 Kč a naproti tomu ji bylo vyplaceno plnění v hodnotě 228 700 Kč. K pojistným událostem došlo v letech 2009 a 2010. V případě první události šlo o úhyn pěti dojnic v srpnu 2009 z důvodu zásahu elektrickým proudem. Společnosti byla podle smlouvy vyplacena výše pojistného plnění za uhynulá zvířata v hodnotě 38 700 Kč. Od této částky již byla odečtena spoluúčast pojistníka ve výši 2 500 Kč, která vyplývá z pojistných podmínek. Ve smlouvě je uvedeno, že v případě pojistné události, vzniklé z příčin jiných hromadných onemocnění infekčního a parazitního původu, živelného nebezpečí, zasažení zvířete elektrickým proudem, akutní otravy zvířete exogenními toxickými látkami odečte pojistitel od vypočteného plnění za každou pojistnou událost spoluúčast pojištěného ve výši 5 % z vypočteného plnění, nejméně však 500 Kč. Škodní průběh této události dosáhl 23 %. Pojištění hospodářských zvířat se společnosti nejvíce vyplatilo v roce 2010, kdy došlo k druhé pojistné události ve sledovaném období. Zde družstvo na pojistném zaplatilo méně, než kolik jí bylo vyplaceno odškodnění za pojistnou událost. Škodní průběh v tomto roce překonal hranici sta procent. V tomto případě došlo k úhynu krav a telat z důvodu

virového hromadného onemocnění. Klinická zpráva uvádí, že šlo o virus BRSV (Bovinní respirační syncytiální virus). Pojišťovna uhradila pojistné plnění za uhynulá zvířata ve výši 190 000 Kč. Od této částky již byla odečtena spoluúčast, vyplývající z pojistné smlouvy. Podle pojistné smlouvy je maximální možné plnění 200 000 Kč pro jednu a všechny pojistné události v jednom pojistném roce pro rizika jiných hromadných onemocnění infekčního a parazitního původu. Z tohoto důvodu bylo maximální možné plnění určeno ve výši 200 000 Kč. Tato částka byla dále snížena o sjednanou spoluúčast ve výši 5 %, což v absolutním vyjádření činilo 10 000 Kč. Jak je patrné z grafu číslo 9 pojištění hospodářských zvířat už pro společnost není až tak výhodné jako pojištění plodin. Může se teda zdát, že základní pojištění zvířat je pro společnost celkem dostačující.

Graf č. 9: Vývoj pojištění hospodářských zvířat v letech 2008 – 20012, ZDV Fryšták

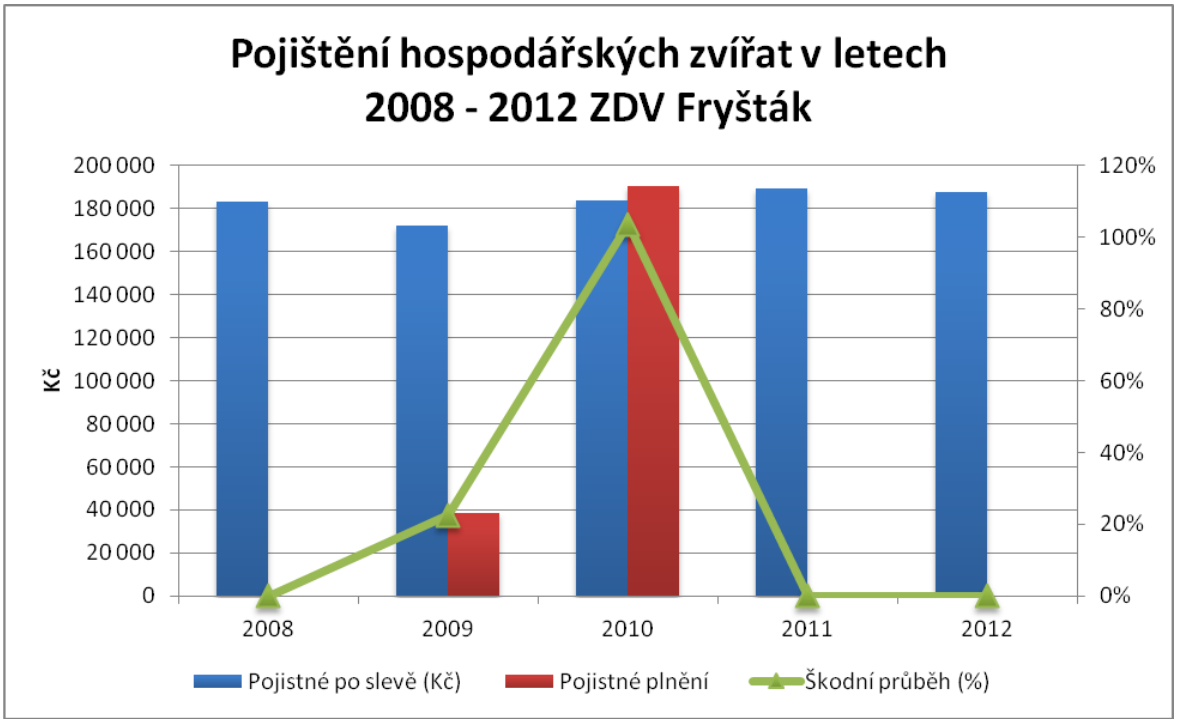

V následujícím textu si rozebereme pojistné sazby u hospodářských zvířat za sledované obobí. Už na prní pohled je vidět, že vývoj sazeb u hospodářských zvířat je úplně odlišný oproti plodinám (viz. tabulka č. 13 a graf č. 10). V případě pojistných sazeb u zvířat nedošlo ke změnám za celé sledované období, jak ze strany Generali pojišťovny a.s., tak ke změnám zemědělských cen. Proto můžeme na grafu číslo 10 vidět naprosto rovnoměrný vývoj těchto sazeb.

Tabulka č. 13: Vývoj pojistných sazeb u hosp. zvířat u Generali pojišťovny a.s.

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
Pojistná sazby (Kč/ks)	Krávy	170	170	170	170	170
	Telata do 6 měs.	21	21	21	21	21
	Jalovice VBJ (vysokobřezí jalovice)	153	153	153	153	153
	Jalovice MCHS (mladý chovný skot)	85	85	85	85	85
	Býk plemenný	280	280	280	280	280
	Výkrm prasat	40	40	40	40	40

Graf č. 10: Vývoj pojistných sazeb u hosp. zvířat v letech 2008-20012 (Kč/ks)

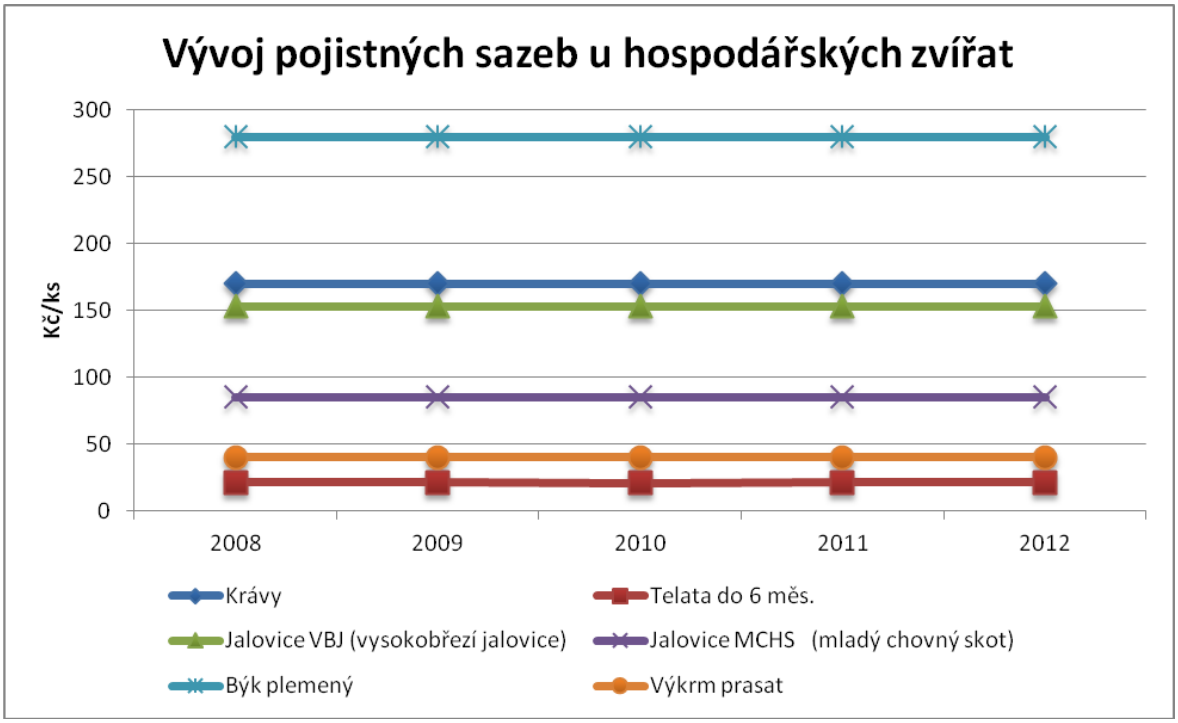

5.4 Identifikace rizik ohrožujících rostlinnou výrobu

V následující kapitole si identifikujeme jednotlivá rizika v rostlinné výrobě ZDV Fryšták a dále určíme jejich významnost a velikost. Tato analýza by nám měla pomoci vyčlenit ty nejvýznamnější rizika.

Významnost a velikost rizika si stanovíme pomoci dvou charakteristik:

- pravděpodobnosti výskytu faktoru rizika (četnost rizika)
- závažnosti negativního dopadu na podnik (závažnost škody)

Vzájemnou kombinací těchto charakteristik dostaneme čtyři možné varianty:

Tabulka č. 14: Vztah četnosti a závažnosti rizika

		Závažnost	
Četnost		NN	NV
		VN	VV

Zdroj: Picková a Poláčková, 2003

NN - nezávažná, málo četná rizika

- k riziku dochází zřídka a nevznikají velké škody, není třeba pojištění

VN – vysoká četnost a nízká závažnost rizik

- dochází k časté realizaci rizika, ale s malými škodami
- škody jsou považovány za tzv. běžné ztráty a podnik by se s nimi měl umět vypořádat

NV – nízká četnost a vysoká závažnost rizik

- riziko se nevyskytuje tak často, ale když už se vyskytne, způsobí velké škody
- zde je na místě využít k eliminaci tohoto rizika pojištění

VV – vysoká četnost a vysoká závažnost rizik

- riziko se projevuje často a přináší velké škody
- nabízelo by se zde využít pojištění, to by však bylo pro podnikatele příliš drahé, proto v této situaci přichází v úvahu podpora státu (Picková a Poláčková, 2003)

Komerčně pojistitelná rizika:

- **krupobití – NV:** je pro zemědělce rizikem číslo 1, které nejvíce ohrožuje úrodu a dotýká se všech plodin. Četnost tohoto rizika je nízká, avšak způsobuje vysoké škody. U analyzované společnosti se toto riziko vyskytlo celkem třikrát a vždy byla poničena úroda řepky ozimé. Společnost však byla proti tomuto riziku pojištěna a bylo jí vyplaceno pojistné plnění. Proto si myslím, že ponechání tohoto pojištění je zcela na místě.
- **záplava – NN:** vznikají přívalovými nebo dlouhotrvajícími srážkami s různou intenzitou. Už v roce 1997 a 2002 se prokázalo, že riziko záplav není pro podnik veliké. Pojištění se proto jeví jako zbytečné.
- **povodeň – NN:** riziko vylití koryt řek hrozí minimálně. Přihlédneme-li i k faktu, že se na pozemcích společnosti vyskytují dva potoky s nízkým průtokem. Navíc společnost podél toku v tzv. „inundačním území“ (území přilehlé k vodním tokům, které je periodicky zaplavováno při průtocích přesahujících kapacitu koryta vodního toku) neprovádí výsadbu plodin, aby nedocházelo ke zbytečným ztrátám. V tomto případě se zdá být pojištění nevýznamné.
- **vichřice – NN:** je riziko, které způsobuje na úrodě škody v podobě polehnutí plodin. Závažnost i výskyt tohoto rizika je nízký.
- **sesuv půdy – NN:** obhospodařované území společnosti nepatří do oblasti ohrožené sesuvem půdy a také s tímto rizikem nemá žádné zkušenost. Ani v tomto případě ochrana v podobě pojištění není nutná.
- **požár - NV:** pokud k požáru dojde v nepřítomnosti osob, mohou být škody značně vysoké. Riziko požáru hrozí především v období sklizně. V této době je k jeho eliminaci potřeba dodržovat pracovní postupy, bezpečnost práce a zvýšenou opatrnost. Společnost nepovažuje toto riziko za hrozbu vzhledem k jeho četnosti a dodržování pracovních postupů.
- **vyzimování – NV:** škody způsobené vyzimováním může společnost ovlivnit správným výběrem plodin a vhodným osevním plánem. Značně tak může eliminovat potencionální rizika. Navíc toto riziko se za existenci družstva projevilo jen jednou a to v roce 2012.

- **jarní mráz – NN:** v případě lokálního výskytu jde o riziko s malou četností a nízkou závažností. Nejde o riziko, s kterým by se společnost nevypořádala.
- **mráz - NV:** mráz v obhospodařované oblasti se vyskytuje jen ojediněle, avšak může způsobit značné škody. Společnost s tímto rizikem nemá velké zkušenosti.

Komerčně nepojistitelná:

- **sucho – NV:** sucho je riziko které se nevyskytuje až tak často, ovšem škody způsobené suchem mohou být vysoké. Sucho patří mezí nepojistitelné rizika ze dvou důvodů. První je nedostatek statistických údajů pro kalkulaci pojistné sazby. Druhým důvodem je těžké vyčíslení přesně vzniklé škody. Jakékoliv opatření proti tomuto riziku se jeví nereálné nebo značně finančně nákladné. V případě, že dojde k realizaci rizika sucha, dostává prostor podpora ze strany státu v podobě ad hoc pomoci.
- **cenové riziko:** kdyby bylo možné cenové riziko pojistit, pokrývalo by riziko související se vzestupem, resp. poklesem cen zemědělské produkce. Patří ovšem mezi nepojistitelná jelikož je statisticky neuchopitelné a pojistná ochrana by byla značně nákladná. V posledních letech se však pojištění příjmů a výpadků v zemědělské produkci v ČR stává předmětem diskuzí. Společnost se snaží toto riziko eliminovat předběžnými smlouvami na odprodej rostlinné produkce po sklizni. Na začátku roku uzavře s odběrateli smlouvu, ve které se zaváže prodat produkci za smluvené ceny.

Celkové zhodnocení rizik v rostlinné výrobě:

Klimatická rizika v rostlinné výrobě se u společnosti nevyskytují ve velké míře, a tudíž neohrožují ekonomiku podniku. Jediným závažným rizikem, které by snad mohlo společnost významněji ohrozit je riziko krupobití. Domnívám se tedy, že v rámci rostlinné výroby není třeba sjednávat pojistné smlouvy na nějaké rozsáhlé pojištění.

Riziko krupobití měla společnost doposud kryto pojištěním. Ukázalo se, že nebezpečí krupobití je v dané oblasti vážnou hrozbou. Důkazem toho jsou i tři realizované pojistné plnění na poškození řepky ozimé vlivem krupobití. Proto si myslím, že ponechání tohoto pojištění je zcela na místě. Rostlinná výroba je pro společnost důležitá jak z pohledu tržeb, tak z pohledu výroby krmivové základny pro hospodářská zvířata.

Rizika jako je záplava, povodeň a sesuv půdy nemusí být pojišťovány, jelikož jejich výskyt v dané lokalitě je zanedbatelný.

Riziko požáru se s ohledem na proškolování zaměstnanců o bezpečnosti práce nezdá být až tak závažným. Pojistná ochrana není zapotřebí.

Riziko vyzimování může společnost eliminovat správným výběrem plodin (plodiny odolnější vůči nižším teplotám) a vhodným osevním plánem. Toto riziko se navíc za existenci družstva projevilo pouze jednou a to v roce 2012. Není potřeba využít pojištění.

Riziko polehnutí způsobené vichřicí, se v obhospodařované oblasti vyskytuje málo. Není proto potřeba toto riziko nijak výrazně eliminovat. Podnik by byl schopen se s případnými škodami vypořádat sám.

Jarní mráz nebo mráz nezpůsobují společnosti velké potíže. K eliminaci tohoto rizika společnost přistupuje vhodnou volbou plodin.

Riziko sucha je reálnou hrozbou, která se vyskytuje zřídka, ale o to závažnější má povahu. Komerční pojistitelnost sucha je v našich podmínkách nemožná. V tomto případě musí zemědělci spoléhat na záchranu od státu.

Cenové riziko obecně působí zemědělcům značné problémy. Společnost ZDV Fryšták se ho snaží snížit dopředu uzavřenými dohodami, ve kterých se zavážou tuto produkci prodat odběrateli za předem stanovené ceny.

5.5 Identifikace rizik ohrožujících živočišnou výrobu

V následující kapitole si identifikujeme jednotlivá rizika v živočišné výrobě ZDV Fryšták a dále určíme jejich významnost a velikost. Tato analýza by nám měla pomoci vyčlenit ty nejvýznamnější rizika.

Významnost a velikost rizika si stanovíme pomoci dvou charakteristik:

- pravděpodobnosti výskytu faktoru rizika (četnost rizika)
- závažnosti negativního dopadu na podnik (závažnost škody)

Vzájemnou kombinací těchto charakteristik dostaneme čtyři možné varianty:

Tabulka č. 15: Vztah četnosti a závažnosti rizika

		Závažnost	
Četnost		NN	NV
		VN	VV

Zdroj: Picková a Poláčková, 2003

NN - nezávažná, málo četná rizika

- k riziku dochází zřídka a nevznikají velké škody, není třeba pojištění

VN – vysoká četnost a nízká závažnost rizik

- dochází k časté realizaci rizika, ale s malými škodami
- škody jsou považovány za tzv. běžné ztráty a podnik by se s nimi měl umět vypořádat

NV – nízká četnost a vysoká závažnost rizik

- riziko se nevyskytuje tak často, ale když už se vyskytne, způsobí velké škody
- zde je na místě využít k eliminaci tohoto rizika pojištění

VV – vysoká četnost a vysoká závažnost rizik

- riziko se projevuje často a přináší velké škody
- nabízelo by se zde využít pojištění, to by však bylo pro podnikatele příliš drahé, proto v této situaci přichází v úvahu podpora státu (Picková a Poláčková, 2003)

Komerčně pojistitelná rizika:

- **nákaza – NV až VV:** riziko nákazy je vnímáno jako velice významné. Pro zemědělce představuje zpravidla největší riziko. Mělo by určitě být kryto pojištěním. Společnost však spolu s pojištěním zavedla i další ochranu například v podobě tzv. „uzavřeného obratu stáda“, opatření technického rázu (dezinfekční vany pro motorová vozidla) a očkování.

- **infekční a parazitní onemocnění – NV:** společnost se proti této hrozbě snaží bránit preventivními opatřeními, například dodržováním pracovních postupů, preventivním očkováním zvířat. Zde může k eliminaci rizika posloužit i pojištění.
- **přerušení dodávky elektrického proudu – NN:** při přerušení dodávky elektrického proudu by mohlo dojít k narušení provozu a dojení krav. V extrémním případě, kdy by odstávka trvala delší dobu, mohlo by dojít k zanícení vemen u dojných krav, jelikož musí být dojeny dvakrát denně. Toto riziko jde však efektivně eliminovat pořízením záložního zdroje elektrické energie.
- **zásah zvířete elektrickým proudem – NN:** závažnost i četnost rizika je nízká a lze mu předcházet vhodným zabezpečením místa s elektrickým proudem. Význam rizika je nízký, protože když už dojde k zasažení, týká se to jednoho nebo pár kusů zvířat.
- **otrava – NN:** proti tomuto riziku se lze bránit vhodným oddělením místa pro krmení od nebezpečných látek.
- **požár – NN:** pokud jsou dodržovány pracovní postupy, je riziko nízké.
- **přímý úder blesku – NN:** v době nepříznivého počasí jsou zvířata ustájená ve stájích, kde jsou před úderem blesku chráněna. Navíc samotné budovy jsou proti úderu blesku chráněny hromosvody. Není třeba pojišťovat.
- **vichřice – NN:** přímo vichřice nemůže u zvířat způsobit škody.
- **krupobití – NN:** riziko krupobití zvířata nijak neohrožuje.
- **pád stromu nebo stožáru – NN:** v blízkosti výběhu pro zvířata se nevyskytují žádné stromy ani stožáry, takže z tohoto pohledu žádné riziko nehrozí.
- **povodeň** - vzhledem k tomu že budovy pro ustájení zvířat nejsou v povodňové oblasti, není potřeba se odstraněním tohoto rizika zabývat.
- **záplava –** obdobně jako u povodně se toto riziko nevyskytuje, proto není třeba hledat ochranná opatření.
- **sesuv půdy –** také toto riziko není třeba řešit, jelikož společnost chová převážně dojné krávy, které mají výběh v blízkosti stájí a sesuv půdy tu tudíž nehrozí.
- **pád skal –** obdobně jako u sesuvu půd se není třeba tímto rizikem zabývat.

- **zřícení lavin –** jelikož je farma na rovině, riziko zřícení lavin nehrozí.
- **úraz – NN:** četnost rizika úrazu není příliš vysoká stejně jako významnost. Většina úrazu je léčitelných a není třeba přistupovat k usmrcení zvířete.

Komerčně nepojistitelná rizika:

- **cenové riziko – VV:** tržní rizika, tedy rizika poklesu cen komodit nebo výkyvy cen a prodejnost zemědělských výrobků, jsou v současné době významným rizikem, kterému je třeba se věnovat. Ceny jsou ovlivňovány nejen množstvím produkce vyrobené v ČR, ale i vlivem globalizace ve světě. V této souvislosti pak také výkyvy cen způsobené vývojem celosvětové produkce a nekontrolovatelnými dovozy za dumpingové ceny ovlivněné dotacemi v zemi původu. Pojištění vyjmenovaných rizik je na komerční bázi značně obtížné. Problémem je zejména chybějící nahodilost, plošný charakter škod a absence detailního monitorovacího systému. Rozhodující komoditou v živočišné výrobě je výroba mléka. Při odprodeji této produkce společnost nemá účinný nástroj jak eliminovat cenové výkyvy při prodeji. V minulosti se společnost pokusila s cenovým rizikem vypořádat vstoupením do odbytové organizace. Do té byla vložena majetková účast s cílem docílit vyšší odbytové ceny mléka u odběratele. V průběhu působení odbytové organice však těchto cílů nebylo dosaženo. Konečným rozhodnutím bylo ukončení majetkové účasti v této organizaci. Myšlenka odbytové organizace je známa ze západoevropských zemí, kde úspěšně funguje za podmínky, že jednotliví členové mají stejné představy a cíle o jejich účelu.
- **mráz – NN:** riziko se vyskytuje v podobě příliš nízkých teplot, které mohou působit na zvířata negativně. Společnost nemá s tímto rizikem špatné zkušenosti.
- **přehřátí organismu – NN:** jde o riziko, které se nevyskytuje často a lze se proti němu bránit vhodnými opatřeními. Přehřátí organismu způsobují vysoká a dlouho trvající horka. Společnost proti tomuto riziku bojuje častým přirozeným větráním ve stájích, větráním pomoci ventilátoru, rosením krav a dostatečným přísunem pitné vody.

Celkové zhodnocení rizik v živočišné výrobě:

V živočišné výrobě se setkáváme s více riziky než ve výrobě rostlinné. Nejvýznamnějším rizikem v této oblasti výroby, proti kterému se musí podnik bránit, je jednoznačně riziko nákazy. K eliminaci tohoto hrozícího nebezpečí by měla společnost vyvinout maximální úsilí. K snížení vzniku rizika byly zavedeny následující opatření. Chovné stádo hospodářských zvířat je chováno v režimu tzv. uzavřeného obratu stáda. Znamená to, že nové chovné kusy si provozovatel doplňuje z vlastního stáda. Tento režim by měl zamezit zavlečení nákazy do chovaného stáda zvenčí. Dále jsou zaměstnanci hlídány a kontrolovány všechny osoby a vozidla vstupují do areálu. Například pro motorová vozidla byly vybudovány tzv. dezinfekční vany, které mají zamezit šíření jakékoliv nákazy z kol motorových vozidel. Všichni zaměstnanci, kteří přicházejí do kontaktu s hospodářskými zvířaty, byli poučeni o správných pracovních postupech a veterinárních opatřeni. Poslední opatření bylo zavedeno v podobě očkování, které by mělo přispět k snížení rizika nákazy chovaných zvířat. Riziko nákazy by určitě mělo být kryto pojištěním, jelikož jde o největší riziko v živočišné výrobě.

Riziko infekčního a parazitního onemocnění se společnost snaží eliminovat pomocí očkování. Pojistná ochrana je na místě.

Přerušení dodávky elektrické energie představuje riziko především pro dojnice, které musí být dojeny dvakrát denně. V extrémním případě, kdyby odstávka trvala delší dobu, mohlo by dojít k zanícení vemen u dojných krav. Vhodným nástrojem k eliminaci tohoto rizika je pořízení záložního zdroje elektrické energie. V takovém případě není třeba sjednávat komerční pojištění.

Zásah zvířete elektrickým proudem nepředstavuje větší riziko vzhledem k technickým zabezpečením. Jelikož je význam a výskyt tohoto rizika nízký není třeba volit pojistnou ochranu.

Otravě zvířat jde zamezit několika způsoby. Zaprvé dodržováním správných pracovních postupů. Zadruhé dobrým zajištěním skladu krmiv. Zatřetí vhodným vymezením prostoru pro pohyb zvířat. Ve skladu krmiv by se také neměly vyskytovat látky, kterými by krmivo mohlo být kontaminováno.

Riziko požáru se s ohledem na proškolování zaměstnanců o bezpečnosti práce nezdá být až tak závažným.

Rizika jako přímý úder blesku, pád stromu nebo stožáru, sesuv půdy, pád skal, zřícení lavin, záplava, povodeň, vichřice nemusí být pojišťovány, jelikož jejich výskyt v dané lokalitě je zanedbatelný.

Úrazům zvířete jde předcházet vhodným zabezpečením prostoru ve stájích a výběhu a dodržováním pracovních postupů ze strany zaměstnanců. Riziko úrazů není příliš četné a závažné, přesto párkrát došlo k jeho uskutečnění. Proto by určitě stálo za zvážení, zda se proti tomuto riziku nepojistit.

Cenové riziko je v současné době značnou hrozbou, které je třeba věnovat pozornost. Ceny komodit jsou ovlivňovány nejen množstvím produkce vyrobené v ČR, ale i vlivem globalizace ve světě. Rozhodující komoditou v živočišné výrobě je výroba mléka. Při odprodeji této produkce společnost v současné době nemá účinný nástroj, jak eliminovat cenové výkyvy při prodeji. V minulosti se společnost pokusila s cenovým rizikem vypořádat vstoupením do odbytové organizace. Tato snaha se však neshledala s úspěchem.

Riziko vyskytující se v živočišné výrobě v podobě vysokých nebo nízkých teplot nelze komerčně pojistit, proto se s ním musí společnost vypořádat sama. S nízkými teplotami společnost víceméně problémy nemá naopak je tomu s teplotami vysokými. Proti horku sespolečnost brání pomocí několika opatření, jelikož vysoká a dlouhotrvající horka by mohly způsobit přehřátí organismu. Zaprvé je ve stájí zabezpečené časté přirozené větrání a větrání pomocí ventilátorů. Zadruhé je krávám poskytnuto rosení, které jim pomáhá se ochlazovat. A zatřetí je jim poskytnut dostatečný přísun pitné vody. Dalším možným řešením pro snížení teploty ve stájích by bylo zvýšení stropů, toto opatření by však pro podnik bylo příliš nákladné.

6 CHARAKTERISTIKA A NABÍDKY VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN

V šesté kapitole si přiblížíme jednotlivé pojišťovny působící na trhu zemědělského pojištění a zaměříme se na jejich produktovou nabídku. Posoudíme jednotlivé návrhy pojišťoven, jak na pojištění plodin, tak na pojištění zvířat pro společnost ZDV Fryšták na rok 2013. Na závěr provedeme celkovou komparaci nabídek a pokusíme se společnosti doporučit nejvhodnější návrh na krytí zemědělských rizik spojených s těmito výrobami.

Produktová nabídka bude posuzována u čtyř pojišťoven, které se v současné době pohybují na trhu zemědělského pojištění. Nejprve bude vždy charakterizována pojišťovací společnost a dále budou uvedeny a posouzeny nabídky pojistného krytí zvolených rizik jak pro rostlinnou tak pro živočišnou výrobu. Pro návrh pojištění byly použity vstupní údaje, jež jsou uvedeny v kapitole 5.1 a jsou platné k 1. 1. 2013. Minimálním požadavkem na krytí rizik u hospodářských zvířat bylo riziko nákazy a riziko infekčního a parazitního onemocnění a u plodin riziko krupobití. Požadavky se však kolikrát musely podřídit paušálním nabídkám pojišťoven. Ne vždy tak bylo docíleno optimálního návrhu pojištění pro krytí rizik. Cílem této kapitoly je vybrat nejvhodnější pojistné produkty, které se budou nejvíce přibližovat pojistným potřebám společnost ZDV Fryšták. Výběr samotných produktů bude uskutečněn na základě zhodnocení následujících parametru: cena celkového pojistného, suma pojistného výtěžku (jen u zvířat), procentní výše spoluúčasti, rozsahu pojištění, hranice škod pro pojistné plnění (jen u plodin).

6.1 Agra pojišťovna

Agra pojišťovna (dále jen AP) je organizační složka rakouské pojišťovny Die Österreichische Hagelversicherung WaG, která již více než šedesát let, poskytuje své služby rakouským zemědělcům. V Rakousku má pojištěno více než 85 % zemědělské půdy. Zmíněná pojišťovna založením své pobočky v Praze rozšířila své působiště i na český trh. Prostřednictvím této pobočky na český trh vstoupil specializovaný rakouský pojistitel zabývající se výhradně zemědělským pojištěním. Agra pojišťovna je v České republice jediná pojišťovna, která se specializuje pouze na zemědělské pojištění. Na českém pojistném trhu působí od října 2006. Za dobu svého působení na pojistném trhu si dokázala do roku 2011 získat 10,3 % podíl na zemědělském pojištění. Vedle České republiky se také

od roku 2008 daří pojišťovně na Slovensku. Od začátku roku 2009 vstoupila společnost i na maďarský trh. AP se umístila na 3. místě v prestižní anketě Pojišťovna roku 2011.

AP nabízí pojištění plodin proti široké paletě rizik, které jsou spojené s nepřízní počasí a od roku 2008 rovněž pojištění hospodářských zvířat.

Kromě Agra pojišťovny jsou ostatní uvedené pojišťovny členy České asociace pojišťoven.

6.1.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin

Pro nabídku pojistné smlouvy na pojištění plodin u Agra pojišťovny byl zvolen produkt pojištění plodin na orné půdě s názvem AGRAR Paušál. Byl vytvořen pro účel pojistit veškeré plodiny pěstované na orné půdě pojistníka. Tímto produktem se zemědělci pojišťují proti škodám vzniklých v důsledku krupobití a požáru. Pojišťovna při kalkulaci pojistného nezměnila pojistný výtěžek stanovený klientem. Pojistný výnos a pojistná cena tak byly zachovány podle přání zákazníka. Ne vždy však pojišťovna vyhoví požadavkům klienta a to z důvodu, aby nedocházelo k podhodnocování hektarového výtěžku. Pojišťovna tedy má stanovenou minimální hranici výtěžku plodin.

Tabulka č. 16: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Agra pojišťovna

Společnost		**ZDV Fryšták**	**ZDV Fryšták**	**ZDV Fryšták**	**Agra**	**Rozdíl (Kč/ha)**	**Rozdíl (v Kč)**
Pojištěná plodina	**Plocha (ha)**	**Pojistný výnos (t/ha)**	**Pojistná cena (Kč/t)**	**Pojištěný výtěžek (Kč/ha)**	**Pojištěný výtěžek (Kč/ha)**		
Řepka ozimá	177	4,0	11 000	44 000	44 000	0	0
Pšenice ozimá	272	6,0	5 000	30 000	30 000	0	0
Ječmen ozimý	65	5,0	4 500	22 500	22 500	0	0
Kukuřice zrno	120	10,0	5 000	50 000	50 000	0	0
Kukuřice na siláž	177	45,0	650	29 250	29 250	0	0
Sója	100	2,5	9 000	22 500	22 500	0	0
						Rozdíl celkem (v Kč)	**0**

Tabulka č. 17: Cenová nabídka pojištění plodin – Agra pojišťovna

Základní pojistné v Kč před odpočtem slev a bezškodního bonusu		**803 967**
Startovací sleva	10%	- 80 397
Sleva za elektronickou aktualizaci ploch v Kč	3%	- 21 707
Zápůjční bonus krupobití v Kč	30%	- 210 559
Sleva za tříletou smlouvu v Kč	5%	- 24 565
Celkové pojistné po odpočtu slev a bezškodního průběhu		**466 739**

Souhrnná částka pojistného za celou obhospodařovanou oblast činí 466 739 Kč. U pojistného plnění se odškodňují škody vyšší nebo rovny 8 % pojistné částky pro daný pozemek nebo jeho část. Spoluúčast je sjednaná ve výši 4 % z pozemku nebo jeho poškozené části.

Tabulka č. 18: Rekapitulace pojištění a pojistného – Agra pojišťovna

Typ pojištění	krupobití požár
Pojištění plodin	dle poptávky
Spoluúčast	4%
Roční pojistné celkem v Kč	**466 739**

Celková cena pojistného se jeví jako velmi přijatelná. Tato skutečnost bude dána pravděpodobně příznivými pojistnými sazbami ze strany pojišťovny a poskytnutými slevami na pojistném. Největší slevovou částku přitom tvoří zápůjční bonus na krupobití ve výši 30 %, což v korunovém vyjádření činí 210 559 Kč. Nevýhodou této slevy je, že v případě pojistné události nárok na tuto slevu zaniká a společnosti je zápůjční sleva odečtena z pojistného plnění. Druhou největší slevu na pojistné tvoří startovací sleva ve výši 10 % a korunovém vyjádření to činí 80 397 Kč. Negativně na návrhu pojištění hodnotím 8 % hranici škod, která musí být překročena, aby došlo k vyplacení pojistného plnění. Spoluúčast sjednaná ve výši 4 % také nepřidává na kladném hodnocení, avšak nepatří mezi nejvyšší. Dalším negativním prvkem návrhu je nemožnost oddělení krytí rizik krupobití a požáru, jelikož jsou sloučeny v jeden pojistný produkt. Díky tomu by společnost byla donucena vydat finanční prostředky i na pojištění rizika, které ji nebylo doporučeno. Jedinou pozitivní věcí na daném návrhu zůstává především přijatelná cena ročního pojistného ve výši 466 739 Kč.

6.1.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat

Agra pojišťovna nabízí pojištění hospodářských zvířat ve třech variantách. Pro návrh pojistné ochrany hospodářských zvířat byla vybraná Varianta 3, ve které jsou kryta rizika nákazy, akutní otravy, zasažení zvířete el. proudem, živelní nebezpečí a jiná hromadná one-

mocnění. Pojistná částka za jedno pojištěné zvíře byla stanovena a ponechána podle přání zákazníka beze změn.

Tabulka č. 19: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Agra pojišťovna

Společnost	ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	Agra	Rozdíl (Kč)
Kategorie	Počet zvířat (ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	
Krávy	716	20 000	20 000	0
Telata do 6 měs.	236	2 500	2 500	0
Jalovice od 6 měs.	377	10 000	10 000	0
Jalovice od 3 měs. březosti	167	18 000	18 000	0
Plemenní býci	2	40 000	40 000	0
Výkrm prasat od 25kg	147	2 500	2 500	0
			Rozdíl celkem (Kč)	**0**

Tabulka č. 20: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat – Agra pojišťovna

Kategorie	Počet zvířat (ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	Typ pojištění a sazba					Sazba (%)	Pojistné (Kč)
			Nákaza	Infekce	Proud, otrava	Živel	Kč/ks		
Krávy	716	20 000	X	X	X	X	138,00	0,69%	**98 808**
Telata do 6 měs.	236	2 500	X	X	X	X	17,25	0,69%	**4 071**
Jalovice od 6 měs.	377	18 000	X	X	X	X	124,20	0,69%	**46 823**
Jalovice od 3 měs. březosti	167	10 000	X	X	X	X	69,00	0,69%	**11 523**
Plemenní býci	2	40 000	X	X	X	X	276,00	0,69%	**552**
Výkrm prasat od 25kg	147	2 500	X	X	X	X	25,50	1,02%	**3 749**

Celková částka ročního pojistného za všechny chovaná zvířata činí 157 250 Kč. Při kalkulaci byla poskytnuta startovací sleva ve výši 5 %, což činí 8 276 Kč. V rámci pojištění je pak sjednaná spoluúčast ve výši 4 % z pojistné částky daného pojištěného zvířete.

Tabulka č. 21: Cenová nabídka pojištění zvířat – Agra pojišťovna

Pojistné za všechny položky v Kč	165 526
Spoluúčast z pojistného plnění	4%
Startovací sleva 5 %	- 8 276
Roční pojistné za pojištění zvířat v Kč	**157 250**

V návrhu pojistné smlouvy se vyskytují následující typy pojištění:

Nákazy

- **společné více druhům zvířat:** do tohoto rizika spadají následující nákazy: Aujezskyho choroba, brucelóza (B.abortus, B.melitensis, B.suis), echinokokóza (hydatidóza),

horečka údolí Rift, hydroperikartitida přežvýkavců, japonská encefalitida, katarální horečka ovcí, krymsko-konžská hemoragická horečka, leptospiróza, listerióza, mor skotu, myiáza (Cochliomya hominivorax, Chrysomya bezziana), paratuberkulóza, Q horečka, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE, BSE), trichinelóza, tuberkulóza skotu (M. bovis, M suis, M avium, M. tuberculosis), tularémie, verotoxigenní E.coli, vezikulární stomatitida, vzteklina, západonilská horečka

- **nákazy skotu:** anaplazmóza skotu, babesióza skotu, bovinní virová diarrhoea (BVD), enzootická leukóza skotu, hemoragická septikémie (pasteurelóza), hlavnička, infekční rinotracheitida skotu (IBR, IBR/IPV), modulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, theilerióza, trichomonáza, trypanosomiáza (přenášená mouchou tse-tse), venerická kampylobakterióza skotu
- **nákazy prasat**: africký mor prasat, cysticerkóza prasat, encefalitida způsobená virem Nipah, klasický mor prasat, nakažlivá obrna prasat, vezikulární choroba prasat, virová gastroenteritida (transmisivní gastroencefalitida prasat)

Živelné nebezpečí – zahrnuje požár, výbuch, úder blesku, pád letadla, vichřice, krupobití, záplava, sesouvání půdy, zřícení skal nebo zemin, pád lavin, pád stožáru a jiných předmětů.

Infekce – jde o jiná hromadná onemocnění infekční příčiny nebo parazitního původu. Pro plnění je stanovena horní hranice plnění **300 000 Kč** pro jednu a všechny pojistné události v jednom pojistném roce.

Akutní otrava zvířete exogenními toxickými látkami – za otravu není považována kumulace toxických látek v těle zvířete, autointoxikace organismu a chronická otrava zvířete.

Zasažení zvířete elektrickým proudem

Nevýhody pojistného návrhu spatřuji v čtyřprocentní spoluúčasti při pojistné události a ceně pojistného. Dalším negativním prvkem návrhu je nemožnost oddělení krytí rizik, jelikož jsou sloučeny v jeden pojistný produkt. Z toho plyne, že pokud je v pojištění zahrnuto riziko infekce, které bylo doporučeno pojistit, musí ZDV Fryšták v nabídce akceptovat i jiné pojistné rizika, které nepotřebuje pojistit. Díky tomu společnost vynakládala zby-

tečné finanční prostředky. Naopak výhody spatřuji v nezměněné pojistné částce, kdy bylo vyhověno zákazníkovi a v startovací slevě, která však není příliš vysoká.

Tabulka č. 22: Rekapitulace pojištění a pojistného – Agra pojišťovna

	Typ pojištění	**Pojistné (Kč)**
Pojištění plodin	krupobití, požár	466 739
Pojištění hospodářských zvířat	nákaza, infekce, proud a otrava, živel	157 250
Roční pojistné celkem v Kč		**623 989**
Spoluúčast 4 %		

U obou typů pojištění negativně hodnotím výši 4 % spoluúčasti a také nemožnost oddělení některých rizik, jelikož jsou sloučeny v jeden pojistný produkt. Z čehož plyne, že společnost musí vynakládat své finanční prostředky na pojištění rizik, které nepotřebuje. U pojištění plodin ještě negativně hodnotím 8 % hranici škod, která musí být překročena, aby došlo k vyplacení pojistného plnění. Naopak kladně hodnotím výši poskytnutých slev na pojistném u plodin, s čímž souvisí i velmi přijatelné pojistné. U pojištění zvířat vidím výhody v nezměněné pojistné částce a startovací slevě a naopak poslední nevýhodu vidím v mírně vyšším pojistném. Bonusem, který Agra pojišťovna poskytuje svým klientům při sjednání pojištění je přístup k agrometeorologickému servisu, který se řadí mezi nejlepší svého druhu. Služba je použitelná zejména v rostlinné výrobě, kdy zemědělcům slouží k rozhodování o tom, kdy vyjet do polí při setí, sklizni či přípravě půdy.

6.2 Česká pojišťovna, a.s.

Česká pojišťovna má dlouholetou a bohatou historii a její tradice v českých zemích se odvíjí od roku 1827, kdy byla v Praze založena První vzájemná pojišťovna. Česká pojišťovna jako taková vznikla až v roce 1992, kdy byla založena Fondem národního majetku České republiky. Na českém pojistném trhu zaujímá 1. místo s tržním podíle 26,7%, což ve vyjádření předepsaného pojistného činí 31 331 985 tis. Kč. Životní pojištění tvoří 24, 4% podílu na trhu a neživotní pojištění, jehož součástí je i pojištění zemědělské, dosahuje 28,2% podílu na trhu. ČP je univerzální pojišťovnou se širokou škálou životních i neživotních pojištění. Výše uvedené údaje určují pozici ČP na trhu v roce 2011. (Čejková, 2002)

Česká pojišťovna je i lídrem trhu zemědělského pojištění v ČR s podílem 68,8%. V současné době v její produktové nabídce můžeme nalézt pojištění plodin, hospodářských zvířat, lesů a lesních školek, zemědělských strojů, zemědělských staveb.

6.2.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin

Návrh pojistné smlouvy se řídí pojistnými podmínkami zemědělského pojištění VPPZP 2009 a Doplňkovými pojistnými podmínkami pojištění plodin DPPPL 3. Poskytnuté údaje klientem pro výpočet pojistného výtěžku byly pro kalkulaci ponechány beze změn (Tab. č. 23). Bylo tak vyhověno požadavkům zákazníka.

Tabulka č. 23: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Česká pojišťovna, a.s.

Společnost		**ZDV Fryšták**	**ZDV Fryšták**	**ZDV Fryšták**	**ČP**	**Rozdíl (Kč/ha)**	**Rozdíl (v Kč)**
Pojištěná plodina	**Plocha (ha)**	**Pojistný výnos (t/ha)**	**Pojistná cena (Kč/t)**	**Pojištěný výtěžek (Kč/ha)**	**Pojištěný výtěžek (Kč/ha)**		
Řepka ozimá	177	4,0	11 000	44 000	44 000	0	0
Pšenice ozimá	272	6,0	5 000	30 000	30 000	0	0
Ječmen ozimý	65	5,0	4 500	22 500	22 500	0	0
Kukuřice zrno	120	10,0	5 000	50 000	50 000	0	0
Kukuřice na siláž	177	45,0	650	29 250	29 250	0	0
Sója	100	2,5	9 000	22 500	22 500	0	0
						Rozdíl celkem (v Kč)	**0**

Pojištění plodin u České pojišťovny se sjednává ve čtyřech typech pojištění (A, B, C, D), přičemž pokud si chce klient sjednat pojištění plodin typu B, musí mít uzavřené i pojištění typu A. Obdobně to pak platí pro typy C a D. V našem případě bylo vybráno:

Typ pojištění A - toto pojištění kryje rizika poškození nebo zničení plodin krupobitím nebo požárem.

Tabulka č. 24: Typ pojištění a sazba pojištění plodin – Česká pojišťovna, a.s.

Pojištěná plodina	Plocha (ha)	Pojistný výnos (t/ha)	Pojistná cena (Kč/t)	Typ pojištění a sazba					Pojistné (Kč)
				A	B	C	D	(Kč/ha)	
Řepka ozimá	177	4,0	11 000	x				3 300	**584 100**
Pšenice ozimá	272	6,0	5 000	x				487	**132 600**
Ječmen ozimý	65	5,0	4 500	x				365	**23 766**
Kukuřice zrno	120	10,0	5 000	x				812	**97 500**
Kukuřice na siláž	177	45,0	650	x				475	**84 130**
Sója	100	2,5	9 000	x				1687	**168 750**

Celková výše pojistného za všechny plodiny se vyšplhala na částku 1 090 847 Kč, přičemž pojišťovna klientovi poskytla tzv. „startovací slevu ve výši 20 %, která v korunovém vyjádření činí 218 169 Kč. Poté bylo roční pojistné za pojištění plodin stanoveno na 872 678 Kč. Po 2-3 letech pojišťovna hodnotí obchodní slevy dle škodního průběhu a ty mohou dosahovat až 40 %. Zaniká tím, ale nárok na startovací slevu.

Tabulka č. 25: Cenová nabídka pojištění plodin – Česká pojišťovna, a.s.

Pojistné za všechny položky v Kč	1 090 846
Startovací sleva 20 %	- 218 169
Pojištění se sjednává se spoluúčastí	0 %
Roční pojistné za pojištění plodin v Kč (nejméně 600 Kč)	**872 677**

Na návrhu kladně hodnotím především nulovou spoluúčast, ponechání pojistného výtěžku podle přání zákazníka a poskytnutou startovací slevu ve výši 20 % z pojistného. Naopak velice negativně hodnotím ustanovení v pojistných podmínkách, které říká, že pokud škoda na pozemku osetém stejnou plodinou nepřesáhne 10 % z pojištěného výtěžku, nemusí pojišťovna hradit pojistné plnění. Jediným pozitivem na této věci je, že se škody za celé pojistné období sčítají. Další nevýhodu tohoto návrhu spatřuji v nemožnosti oddělení krytí rizik krupobití a požáru, jsou totiž sloučeny v jeden pojistný produkt. A protože pojištění plodin proti požáru nebylo společnosti doporučeno, vydávala by zbytečné finanční prostředky. Celkovou kalkulaci ročního pojistného považuji za příliš vysokou.

6.2.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat

Návrh pojistné smlouvy na pojištění zvířat se řídí Všeobecnými pojistnými podmínkami zemědělského pojištění VPPZP 2009 a Doplňkovými pojistnými podmínkami pojištění hospodářských zvířat DPPZV3. V případě tohoto návrhu pojišťovna upravila Pojistnou

částku u některých kategorií zvířat podle svých tabulek. Celkově byla pojistná částka navýšena o 496 760 Kč.

Tabulka č. 26: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Česká pojišťovna, a.s.

Společnost	ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	ČP	Rozdíl (Kč)
Kategorie	Počet zvířat (ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	
Krávy	716	20 000	20 000	**0**
Telata do 6 měs.	236	2 500	6 120	**854 320**
Jalovice od 6 měs.	377	10 000	13 500	**1 319 500**
Jalovice od 3 měs. březosti	167	18 000	18 000	**0**
Plemenní býci	2	40 000	40 000	**0**
Výkrm prasat od 25kg	147	2 500	2 520	**2 940**
			Rozdíl celkem (Kč)	**2 176 760**

Česká pojišťovna nabízí několik typů pojištění. Označení typu pojištění křížkem a vyplněním sazby pojistného ve sloupci „Typ pojištění a sazba“ u příslušné položky se sjednává pojištění uvedených zvířat.

Tabulka č. 27: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat – Česká pojišťovna, a.s.

Kategorie	Počet zvířat (ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	Cena (Kč/kg)	Typ pojištění a sazba							Pojistné (Kč)
				N	H	PO	Z	P	J	Kč/ks	
Krávy	716	20 000	-	x	x	x	x			1 636,65	**1 171 840**
Telata do 6 měs.	236	6 120	36,00	x	x	x	x			73,44	**17 333**
Jalovice od 6 měs.	377	13 500	30,00	x	x	x	x			162,00	**61 075**
Jalovice od 3 měs. březosti	167	18 000	-	x	x	x	x			216,00	**36 072**
Plemenní býci	2	40 000	-	x	x	x	x			480,00	**960**
Výkrm prasat od 25kg	147	2 520	28,00	x						10,08	**1 482**

V návrhu pojistné smlouvy se vyskytují následující typy pojištění:

Typ pojištění N: zahrnuje nebezpečné nákazy hospodářských zvířat jako Aujeszkyho choroba, brucelóza, echinokokóza, horečka údolí Rift, hydroperikarditida přežvýkavců, japonská encefalitida, krymsko-konžská hemoragická horečka, leptospiróza, listerióza, mor skotu, myiaza, paratuberkulóza, Q horečka, salmonelóza, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE), trichinelóza, tuberkulóza tularémie, verotoxigenní E. coli, vezikulární stomatitida, vzteklina, západonilská horečka, anaplazmóza skotu, babesióza skotu, bovinní virová diarrhoea (BVD), enzootická leukóza skotu, hemo-

ragická septikémie (pasteurelóza), hlavnička, infekční rinotracheitida skotu (IBR, IBR/IPV), modulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, theilerióza, trichomonáza, trypanozomiáza (přenášená mouchou tse-tse), venerická kampylobakterióza skotu, africký mor prasat, cysticerkóza prasat, encefalitida způsobená virem Nipah, klasický mor prasat, reprodukční a respirační syndrom prasat, vezikulární choroba prasat, virová gastroenteritida (transmisivní gastroenteritida prasat). Pojistnou událostí se rozumí uhynutí, utracení nebo nucená porážka pojištěného zvířete z důvodu jeho onemocnění některou nákazou uvedenou výše. Rovněž je pojistnou událostí utracení, poražení a nucená porážka pojištěného zvířete nařízená mimořádnými veterinárními opatřeními vydanými orgánem veterinární správy podle zákona o veterinární péči z důvodu některé nákazy uvedené výše.

Typ pojištění H: tento typ pojištění zahrnuje nakažlivé choroby přenosného charakteru, které nejsou uvedeny v typu pojištění N. Jsou způsobeny viry, bakteriemi, mykoplazmaty, plísněmi a cizopasníky. Projevují se hromadným výskytem a specifickými klinickými příznaky (dále jen „infekční nemoc“). Za infekční nemoc se však nepovažují infekční onemocnění na končetinách a infekční onemocnění mléčné žlázy. Pojistnou událostí se rozumí uhynutí nebo utracení pojištěného zvířete z důvodu jeho onemocnění infekční nemocí.

Typ pojištění PO: zahrnuje pojistná nebezpečí jako neohlášené přerušení dodávky elektrického proudu z veřejné distribuční sítě, potvrzené dodavatelem elektrické energie, zasažení zvířete elektrickým proudem, akutní otravu zvířete exogenními jedovatými látkami přijatými do organismu z vnějšího prostředí (prokázaným vyšetřením ve státním veterinárním ústavu). Za otravu se nepovažují kumulace toxických látek v těle zvířete, autointoxikace organismu a chronické otravy. Pojistnou událostí se rozumí uhynutí nebo utracení pojištěného zvířete z důvodu působení pojistného nebezpečí uvedeného výše.

Typ pojištění Z: zahrnuje pojistná nebezpečí, jako je požár, výbuch, úder blesku, záplava, povodeň, vichřice, krupobití, sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, sesuv nebo zřícení lavin, pád stromů, stožárů nebo jiných předmětů a zemětřesení (dále jen „živelní událost“). Pojistnou událostí se zde rozumí uhynutí, utracení nebo nutná (nucená) porážka pojištěného zvířete z důvodu působení pojistného nebezpečí uvedeného výše. Rovněž je za pojistnou událost považováno odcizení nebo ztráta pojištěného zvířete v přímé souvislosti s živelní událostí.

Celkové pojistné za všechna pojištěná zvířata bylo stanoveno ve výši 1 288 762 Kč. Pojišťovna poskytla slevu ve výši 257 752 Kč, což snížilo částku celkového ročního pojistného na částku 1 031 010 Kč. Spoluúčast byla sjednána na 0 %.

Tabulka č. 28: Cenová nabídka pojištění zvířat – Česká pojišťovna, a.s.

Pojistné za všechny položky v Kč	1 288 762
Startovací sleva 20 %	- 257 752
Pojištění se sjednává se spoluúčastí z pojistného plnění	0%
Roční pojistné za pojištění zvířat v Kč (nejméně 600Kč)	**1 031 010**

Kladně na návrhu hodnotím nulovou spoluúčast a startovací slevu ve výši 257 752 Kč. Negativním prvkem v návrhu je nevyhovění požadavkům zákazníka a navýšení pojistné částky o 2 176 760 Kč, což prodražuje roční pojistné. Cena pojistného je příliš vysoká, což je dáno širokým krytím rizik.

Tabulka č. 29: Rekapitulace pojištění a pojistného – Česká pojišťovna, a.s.

	Typ pojištění	**Pojistné (Kč)**
Pojištění plodin	krupobití, požár	872 677
Pojištění hospodářských zvířat	nákaza, infekce, proud a otrava, živel, přerušení dodávky elektrického proudu	1 031 010
Roční pojistné celkem v Kč		**1 903 687**
Spoluúčast 0 %		

Výše pojistného u obou návrhů jak u pojištění plodin, tak u pojištění zvířat jsou poměrně vysoké, avšak krytí rizik České pojišťovny patří k jednomu z nejširších. Vyšší úroveň pojistného bude nejspíše daná tím, že společnost ZDV Fryšták je vedena jako nový klient a nemá u pojišťovny žádnou historii. To se odráží i v rizikovosti klienta a ve výši mu poskytnutých slev. Za výhodu u obou typů pojištění považuji nulovou spoluúčast a startovací slevu ve výši 20 % z pojistného. Velice negativně vnímám v pojištění plodin 10 % hranici škod, která musí být překročena, aby došlo k vyplacení pojistného plnění. Postavení České pojišťovny na trhu se zemědělským pojištěním zajisté hraje taky svou pozitivní roli. Ať už jde o jeho stabilní ekonomické zázemí, rozvinutou distribuční síť poboček a zprostředkovatelů nebo dlouholeté zkušenosti se zemědělským pojištěním.

6.3 Generali Pojišťovna, a.s.

Kořeny Generali pojišťovny (dále jen GP) v českých zemích sahají až do roku 1832, kdy byla v Praze otevřena první pobočka. Od té doby se úspěšně rozvíjela až do roku 1945, kdy došlo ke znárodňování, a majetek společnosti byl zkonfiskován a Generali byla v podstatě zrušena. Na český trh se GP vrátila až v roce 1993. Generali pojišťovna je třetí největší pojišťovnou světa, která se vyznačuje svým komplexním přístupem v oblasti pojišťovnictví. Nabízí všechny důležité pojistné programy a to včetně zemědělského pojištění. V roce 2011 dosáhla na českém pojistném trhu podílu 7,2%, což ve výši předepsaného pojistného činí 8 438 854 tis. Kč. V životním pojištění zaujímá 5,6% podílu na trhu a v neživotním pojištění, jehož součásti je i pojištění zemědělské, dosahuje podílu 8,2%.Podíl GP na trhu zemědělského pojištění podle objemu pojistného za zemědělské pojištění dosahuje 17,7%.

GP nabízí svým klientům z oblasti zemědělského pojištění několik produktů. V první řadě to je pojištění plodin a hospodářských zvířat. Dále pak zemědělci mohou využít pojištění lesních porostů, zemědělských staveb, zemědělské techniky, zemědělské zásoby a movité věci používané v zemědělské činnosti.

6.3.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin

Pro návrh pojištění plodin pojišťovna ponechala jak pojistnou cenu, tak pojistný výnos beze změn. Cena pojistného tak byla kalkulována na základě podkladů dodaných společností ZDV Fryšták. Pojišťovna tak respektovala přání zákazníka.

Tabulka č. 30: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Generali pojišťovna, a.s.

Společnost		ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	ČP	Rozdíl (Kč/ha)	Rozdíl (v Kč)
Pojištěná plodina	Plocha (ha)	Pojistný výnos (t/ha)	Pojistná cena (Kč/t)	Pojištěný výtěžek (Kč/ha)	Pojištěný výtěžek (Kč/ha)		
Řepka ozimá	177	4,0	11 000	44 000	44 000	0	0
Pšenice ozimá	272	6,0	5 000	30 000	30 000	0	0
Ječmen ozimý	65	5,0	4 500	22 500	22 500	0	0
Kukuřice zrno	120	10,0	5 000	50 000	50 000	0	0
Kukuřice na siláž	177	45,0	650	29 250	29 250	0	0
Sója	100	2,5	9 000	22 500	22 500	0	0
						Rozdíl celkem (v Kč)	**0**

Tabulka č. 31: Typ pojištění a sazba pojištění plodin – Generali pojišťovna, a.s.

Pojištěná plodina	Plocha (ha)	Pojištěný výnos (t/ha)	Pojistná cena (Kč/t)	Pojištěné riziko	Sazba (Kč/ha)	Pojistné (Kč)
Řepka ozimá	177	4,0	11 000	Krupobití	2420,00	**428 340**
Pšenice ozimá	272	6,0	5 000	Krupobití	300,00	**81 600**
Ječmen ozimý	65	5,0	4 500	Krupobití	225,00	**14 625**
Kukuřice zrno	120	10,0	5 000	Krupobití	500,00	**60 000**
Kukuřice na siláž	177	45,0	650	Krupobití	266,18	**47 113**
Sója	100	2,5	9 000	Krupobití	922,50	**92 250**

Celkové pojistné za pojištění všech plodin činí 723 928 Kč. Od této částky pojišťovna odečetla zápůjční slevu ve výši 10 %. Roční pojistné za pojištění plodin tak dosáhlo výše 651 535 Kč.

Tabulka č. 32: Cenová nabídka pojištění plodin – Generali pojišťovna, a.s.

Pojistné za všechny položky v Kč	723 928
Zápůjční sleva 10 %	-72 393
Pojištění se sjednává se spoluúčastí	5 %
Roční pojistné za pojištění plodin v Kč	**651 535**

Kladně na nabídce hodnotím nezměněný pojistný výtěžek a poskytnutou zápůjční slevu. Nevýhodu nabídky vidím v pětiprocentní spoluúčasti, která není nejnižší. Výsledná cena pojistného taky nepatří mezi klady v nabídce, jelikož je poměrně vysoká. Vezmeme-li ještě v úvahu, že společnost ZDV Fryšták je současným klientem Generali pojišťovny, myslím si, že nabídka by mohla být o něco příznivější. Za pozitivní můžeme brát i postavení pojišťovny na pojistném trhu a její dlouholeté zkušenosti se zemědělským pojištěním.

6.3.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat

Pojistná částka byla stanovena podle návrhu chovatele, a to oceněním jeho živočišné produkce. Chovatel stanovil pojistnou částku tak aby odpovídala možné částce chovaných zvířat, kterou by získal prodejem těchto zvířat. Pojišťovna tedy respektovala přání klienta.

Tabulka č. 33: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Generali pojišťovna, a.s.

Společnost	ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	Generali	
Kategorie	**Počet zvířat (ks)**	**Pojistná částka (Kč/ks)**	**Pojistná částka v Kč/ks**	**Rozdíl (Kč)**
Krávy	716	20 000	20 000	0
Telata do 6 měs.	236	2 500	2 500	0
Jalovice od 6 měs.	377	10 000	10 000	0
Jalovice od 3 měs. březosti	167	18 000	18 000	0
Plemenní býci	2	40 000	40 000	0
Výkrm prasat od 25kg	147	2 500	2 500	0
			Rozdíl celkem (Kč)	**0**

Tabulka č. 34: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat – Generali pojišťovna, a.s.

Kategorie	Počet zvířat (ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	Typ pojištění a sazba					Sazba (%)	Pojistné (Kč)
			Nákaza	Infekce	Proud, otrava	Živel	Kč/ks		
Krávy	716	20 000	X	X	X	X	170,00	0,85%	**121 720**
Telata do 6 měs.	236	2 500	X	X	X	X	21,25	0,85%	**5 015**
Jalovice od 6 měs.	377	10 000	X	X	X	X	85,00	0,85%	**32 045**
Jalovice od 3 měs. březosti	167	18 000	X	X	X	X	153,00	0,85%	**25 551**
Plemenní býci	2	40 000	X	X	X	X	280,00	0,70%	**560**
Výkrm prasat od 25kg	147	2 500	X	X	X	X	40,00	1,60%	**5 880**

Pojištění hospodářských zvířat u Generali pojišťovny je rozděleno do dvou skupin (základní pojištění a doplňkové pojištění). Pro potřeby krytí rizik společnosti bylo vybráno „Základní pojištění“. Celkové pojistné bylo spočítáno na 190 771 Kč. Po odečtení obchodní a zápůjční slevy je roční pojistné 137 356 Kč.

Tabulka č. 35: Cenová nabídka pojištění zvířat – Generali pojišťovna, a.s.

Pojistné za všechny položky v Kč	190 771
Obchodní sleva 20 %	-35 610
Zápůjční sleva 10 %	-17 805
Pojištění se sjednává se spoluúčastí	5 %
Roční pojistné za pojištění zvířat v Kč	**137 356**

Předmětem návrhu pojistné smlouvy jsou následující typy pojištění:

Nákazy - zahrnují nebezpečné nákazy hospodářských zvířat jako africký mor prasat, Aujeszkyho choroba, brucelóza ovcí, brucelóza ovcí a koz, brucelóza prasat, brucelóza skotu,enzootická leukóza skotu,enzootické hemoragické onemocnění jelenovitých, horečka Údolí Rift, katarální horečka ovcí, klasický mor prasat, klusavka, Maedi – Visna, mor ma-

lých přežvýkavců, mor skotu, nakažlivá obrna prasat, neštovice ovcí a koz, nodulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, tuberkulóza skotu, tuberkulóza prasat (aviární), vezikulární choroba prasat, vezikulární stomatitida, vzteklina.

Onemocnění s klinickými příznaky infekční bovinní rhinotracheitidy (IBR) nebo paratuberkulózy - pojistitel hradí pouze případy, u kterých se objevily klinické příznaky těchto chorob

Pozitivní diagnózy bovinní spongiformní encefalopatie (BSE) - pojistitel se zavazuje uhradit pouze poražené kusy, u kterých bylo BSE prokázáno laboratorním testem

Jiných hromadných onemocnění infekčního a parazitního původu - zde je ujednána horní hranice plnění **200 000 Kč** pro jednu a všechny pojistné události v jednom pojistném roce

Živelné nebezpečí - zde jsou zahrnutá následující pojistná nebezpečí: požár, výbuch, přímý úder blesku, vichřice, krupobití, pád letadla, pád stromu nebo stožáru

Zasažení zvířete elektrickým proudem

Otrava - akutní otravy zvířete exogenními toxickými látkami (za otravu není považována kumulace toxických látek v těle zvířete)

Nevýhody nabídky spatřuji v pětiprocentní spoluúčasti. Naopak výhody vidím v nezměněné pojistné částce a ve výši poskytnutých slev. Cena pojistného je taky velice příznivá, což taky přispívá ke kladnému hodnocení. Jelikož je Generali pojišťovna stávajícím partner společnosti musím ocenit i kladnou a dlouhodobou spolupráci.

Tabulka č. 36: Rekapitulace pojištění a pojistného – Generali pojišťovna, a.s.

	Typ pojištění	**Pojistné (Kč)**
Pojištění plodin	krupobití	651 535
Pojištění hospodářských zvířat	nákaza, infekce, proud a otrava, živel	137 356
Roční pojistné celkem v Kč		**788 891**
Spoluúčast 5 % (nejméně však 500 Kč)		

U obou typů pojištění lze kladně zhodnotit poskytnuté slevy na pojistném. U pojištění zvířat je sleva v procentním vyjádření vyšší, než už pojištění plodin kde je jen 10 %. Dalším pozitivním bodem je vyhovění přání zákazníka při kalkulaci nabídky a zachování jak po-

jistné částky u zvířat, tak pojistného výtěžku u rostlin. Nevýhodou nabídky je pětiprocentní spoluúčast a poněkud vyšší pojistné u pojištění plodin. Naopak za pozitivní můžeme brát postavení pojišťovny na pojistném trhu a její dlouholeté zkušenosti se zemědělským pojištěním.

6.4 Allianz pojišťovna, a. s.

Allianz pojišťovna a.s. je stoprocentní dceřinou společností Allianz New Europe Holding GmbH a součástí světové pojišťovací skupiny Allianz. Povolení podnikat v pojišťovnictví na území ČR společnost obdržela v roce 1993 a během svého působení se vypracovala mezi tři největší české pojišťovny. Funguje jako univerzální pojišťovna. Pojišťuje všechna rizika v oblasti životního i neživotního pojištění. V roce 2011 dosáhla Allianz pojišťovna hrubého předepsaného pojistného 9 444 mld. Kč, z čehož bylo 7 307 mld. Kč v neživotním a 2 137 mld. Kč v životním pojištění. (www.allianz.cz)

Allianz pojišťovna je na trhu se zemědělským pojištěním zatím nováčkem. Na trh vstoupila teprve nedávno. Nabízí klasická zemědělská pojištění spojená s pěstováním plodin a chovem hospodářských zvířat. Pojišťovna však přinesla na trh i zcela nové produkty například pojištění proti suchu nebo speciální pojištění pro pěstitele vánočních stromků. Své produkty pojišťovna zatím nabízí především přes pojišťovací makléře.

6.4.1 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění plodin

Pojištění plodin se řídí Všeobecnými pojistnými podmínkami zemědělského pojištění – pojištění plodin (VPP-PL 2012) z roku 2012. I v posledním případě pojišťovna vyhověla přáním zákazníka a nijak nezměnila pojistný výtěžek u plodin.

Tabulka č. 37: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Allianz pojišťovna, a.s.

Společnost		ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	ČP	Rozdíl (Kč/ha)	Rozdíl (v Kč)
Pojištěná plodina	Plocha (ha)	Pojistný výnos (t/ha)	Pojist-ná cena (Kč/t)	Pojištěný výtěžek (Kč/ha)	Pojištěný výtěžek (Kč/ha)		
Řepka ozimá	177	4	11 000	44 000	44 000	0	0
Pšenice ozimá	272	6	5 000	30 000	30 000	0	0
Ječmen ozimý	65	5	4500	22 500	22 500	0	0
Kukuřice zrno	120	10	5 000	50 000	50 000	0	0
Kukuřice na siláž	177	45	650	29 250	29 250	0	0
Sója	100	2,5	9000	22 500	22 500	0	0
						Rozdíl celkem (v Kč)	**0**

Tabulka č. 38: Typ pojištění a sazba pojištění plodin - Allianz pojišťovna, a.s.

Pojištěná plodina	Plocha (ha)	Pojistný výnos (t/ha)	Pojistná cena (Kč/t)	Typ pojištění a sazba		Pojistné (Kč)
				Krupobití	(Kč/ha)	
Řepka ozimá	177	4	11 000	x	1 605,73	**284 215**
Pšenice ozimá	272	6	5 000	x	321,63	**87 483**
Ječmen ozimý	65	5	4500	x	241,22	**15 679**
Kukuřice zrno	120	10	5 000	x	536,05	**64 326**
Kukuřice na siláž	177	45	650	x	313,59	**55 505**
Sója	100	2,5	9000	x	814,73	**81 473**

Pro pojištění plodin bylo vybráno pouze krytí pro případ krupobití, i přesto že pojišťovna doporučovala pojistit krupobití a požár dohromady. Nakonec, ale vyhověla přání klienta. Celkové pojistné za pojištění všech plodin činí 588 681 Kč, přičemž byla poskytnuta startovací sleva ve výši 15 %. Konečné výše pojistného tedy je 500 379 Kč.

Tabulka č. 39: Cenová nabídka pojištění plodin – Allianz pojišťovna, a.s.

Pojistné za všechny položky v Kč	588 681
Startovací sleva 15 %	-88 302
Pojištění se sjednává se spoluúčastí	5%
Roční pojistné za pojištění plodin v Kč	**500 379**

Kladně hodnotím přístup pojišťovny, která vyhověla přání klienta a poskytla pojištění krupobití bez nutnosti pojištění i rizika požáru. Pozitivním bodem návrhu je také poskytnutá startovací sleva ve výši 15 % a s tím související i přijatelná výsledná cena celkového ročního pojistného. Negativně hodnotím výši pětiprocentní spoluúčasti.

6.4.2 Nabídka pojistné smlouvy – pojištění zvířat

Pojištění zvířat se řídí Všeobecnými pojistnými podmínkami zemědělského pojištění - pojištění hospodářských zvířat (VPP-HZ 2012) z roku 2012. Pojišťovna Allianz, a.s. nepozměnila pojistnou částku. Cenu pojistného tedy kalkulovala na základě podkladů od zákazníka. Vyhověla tak přání klienta.

Tabulka č. 40: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Allianz pojišťovna, a.s.

Společnost	ZDV Fryšták	ZDV Fryšták	Allianz	
Kategorie	**Počet zvířat (ks)**	**Pojistná částka (Kč/ks)**	**Pojistná částka v Kč/ks**	**Rozdíl (Kč)**
Krávy	716	20 000	20 000	0
Telata do 6 měs.	236	2 500	2 500	0
Jalovice od 6 měs.	377	10 000	10 000	0
Jalovice od 3 měs. březosti	167	18 000	18 000	0
Plemenní býci	2	40 000	40 000	0
Výkrm prasat od 25kg	147	2 500	2 500	0
			Rozdíl celkem (Kč)	**0**

Tabulka č. 41: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat - Allianz pojišťovna, a.s.

Kategorie	Počet zvířat (ks)	Pojistná částka (Kč/ks)	Typ pojištění a sazba						Pojistné (Kč)
			Nákaza	Infekce	Proud, otrava	Živel	Přerušení el. proudu	Kč/ks	
Krávy	716	20 000	X	X	X	X	X	140,00	**100 240**
Telata do 6 měs.	236	2 500	X	X	X	X	X	17,50	**4 130**
Jalovice od 6 měs.	377	10 000	X	X	X	X	X	70,00	**26 390**
Jalovice od 3 měs. březosti	167	18 000	X	X	X	X	X	126,00	**21 042**
Plemenní býci	2	40 000	X	X	X	X	X	280,00	**560**
Výkrm prasat od 25kg	147	2 500	X	X	X	X	X	30,00	**4 410**

Celkové pojistné za pojištění všech zvířat bylo vyčísleno ve výši 156 772 Kč. Pojišťovna poskytla klientovi stravovací slevu, čímž se výsledná cena pojistného snížila na 141 095 Kč. Pojištění bylo sjednáno se spoluúčastí ve výši 5 %.

Tabulka č. 42: Cenová nabídka pojištění zvířat - Allianz pojišťovna, a.s.

Pojistné za všechny položky v Kč	156 772
Startovací sleva 10 %	- 15 677
Pojištění se sjednává se spoluúčastí	5 %
Roční pojistné za pojištění zvířat v Kč	**141 095**

Předmětem návrhu pojistné smlouvy jsou následující typy pojištění:

Nákazy – zahrnují nebezpečné nákazy hospodářských zvířat jako Aujezského choroba, Brucelóza (B abortus, B melitensis, B suis), epizootické hemoragické onemocnění (jelenovitých), horečka údolí Rift, katarální horečka ovcí, japonská encefalitida, leptospiróza, mor skotu, myáza, Q-horečka, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, tuberkulóza, vezikulární stomatitida, vzteklina. Dále nákazy skotu jako anaplasmósa skotu, enzootická leukóza skotu, hemoragická septikémie (pasteurelóza), hlavnička, modulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, trichomonáza, trypanozoomóza, venerická kampylobakterióza skotu. Nákazy prasat zahrnují nebezpečné nákazy jako africký mor prasat klasický mor prasat, vezikulární choroba prasat, virová gastroenteritida.

Spongiformní encelofalopatie skotu (BSE) s pozitivní diagnózou včetně nařízeného utracení kohorty nařízené SVS i bez vyhlášení ohniska nákazy,

Onemocnění s klinickými příznaky infekční bovinní rinotracheidy (IBR/IPV), bovinní virové diarrhoeu (BVD) nebo paratuberkulózy. - pojistitel je povinen plnit pouze případy, u kterých se projevily klinické příznaky těchto chorob.

Jiné hromadné onemocnění parazitárního nebo infekčního původu - horní hranice plnění je **250 000 Kč** pro jednu a všechny pojistné události v jednom pojistném roce, pokud není v pojistné smlouvě dohodnuto jinak,

Otrava - akutní otravy exogenními látkami. Právo na plnění však není, pokud došlo k otravě kumulací toxických látek v těle zvířete,

Přerušení dodávky elektrického proudu - ke kterému došlo mimo objekt pojistníka/pojištěného v důsledku živelní události a které nemohl ovlivnit.

Zasažení zvířete elektrickým proudem - nezaviněné pojistníkem/pojištěným,

Živel – zahrnuje pojistná nebezpečí jako krupobití, vichřici, požár, úder blesku, výbuch, pád stromu, stožáru nebo jiných předmětů

Kladem nabídky je určitě cena ročního pojistného a startovací sleva ve výši 10 %. Méně příznivě však pro nabídku vyznívá nemožnost oddělení některých nepotřebných rizik a pětiprocentní spoluúčast při škodní události.

Tabulka č. 43: Rekapitulace pojištění a pojistného – Allianz pojišťovna, a.s.

	Typ pojištění	**Pojistné (Kč)**
Pojištění plodin	krupobití	500 379
Pojištění hospodářských zvířat	nákaza, infekce, proud a otrava, živel, přerušení dodávky elektrického proudu	141 095
Roční pojistné celkem v Kč		**641 474**
Spoluúčast 5 % (nejméně však 500 Kč)		

U obou typu pojištění můžeme pozitivně zhodnotit cenu pojistného a s tím související startovací slevu. Méně příznivá je pětiprocentní spoluúčast. Pojištění hospodářských zvířat nenabízí možnost vyčlenění některých nepotřebných rizik. Klient tak musí vynakládat více finančních prostředků i na pojištění které v podstatě nepotřebuje. Přestože Allianz pojišťovna působí na českém trhu zemědělského pojištění teprve krátce, neposuzovala bych tuto skutečnost v její neprospěch. Allianz pojišťovnu pokládám za silnou a stabilní společnost. Své početné zkušenosti se zemědělským pojištěním získala například v sousedním Slovensku.

7 HODNOCENÍ NABÍDEK VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN

Po uvedení návrhu pojistné ochrany zemědělských rizik u jednotlivých pojišťoven je nyní třeba vybrat pojišťovnu, která nejlépe pokryje požadavky společnosti ZDV Fryšták a rizika jejich zemědělské produkce. Výběr bude proveden z již zmíněných pojišťoven: Česká pojišťovna a.s., Generali pojišťovna a.s., Agra pojišťovna, Allianz pojišťovna, a.s.. Volba daných pojistných produktů bude probíhat na základě hodnotících kritérií, která společnost ZDV Fryšták považuje za důležitá.

7.1 Hodnotící kritéria

Při výběru pojištění hraje významnou roli nepochybně cena pojistného, ta však zdaleka nemusí být jediným kritériem výběru. Můžeme si zvolit řadu dalších kritérií, které nám pomohou při naší volbě, ať už budou mít při rozhodování větší nebo menší význam. Management společnosti ZDV Fryšták zvolil pro vyhodnocení pojistných produktů následující kritéria:

- **Cena pojistného** – jde o cenu za pojišťovací službu. Čím nižší cena tím lepší pořadí.
- **Spoluúčast** – je podíl na úhradě vzniklé škody z pojistné události částkou sjednané v pojistné smlouvě. Čím nižší procento spoluúčasti tím lepší hodnocení.
- **Rozsah pojištění –** toto kritérium hodnotí flexibilitu pojišťoven z pohledu pojistných rizik. Posuzuje tedy do jaké míry je pojišťovna schopna krýt jen rizika požadované zákazníkem, bez přidání rizik, které klient nepotřebuje. Pojištění nejvíce odpovídající požadavkům zákazníka je hodnoceno nejlépe.
- **Hranice škod pro pojistné plnění –** bude hodnocena pouze u pojištění plodin. Jedná se o hranici škod, která musí být překročena, aby došlo k vyplacení pojistného plnění.
- **Výše pojistné částky –** toto kritérium bude hodnoceno pouze u pojištění zvířat, kdy pouze v jednom případě pojišťovna nevyhověla požadavků zákazníka. Čím menší rozdíl tím kladnější hodnocení.

7.2 Vyhodnocení pomoci scoring modelu

Komerční pojišťovna, která bude společnosti doporučena u jednotlivých druhů pojištění, bude vybrána pomocí scoring modelu. Tento model je založen na bodovém hodnocení vybraných subjektů podle většího množství zvolených kritérií, jež jsou popsána v kapitole 7.1. Zmíněným kritériím byla za pomoci managementu podniku přidělena váhová hodnocení, která odpovídají důležitosti jednotlivých kritérií. Přičemž čím větší důležitost, tím vyšší váha je přidělená. Pojišťovna je dále u každého kritéria ohodnocena na známku od 1 do 4, kde 1 je nejlepší a 4 je nejhorší. Známka je posléze vynásobená vahou příslušného kritéria. Na závěr se jednotlivé výsledky všech kritérií sečtou, a ta pojišťovna, která bude mít nejmenší počet bodů, bude vyhodnocena jako nejlepší.

7.2.1 Vyhodnocení pojištění plodin

Následující tabulka nám ukazuje řešení scoring modelu a výběr nejlepší pojišťovny pro pojištění plodin.

Tabulka č. 44: Vyhodnocovací scoring model pro pojištění plodin

Kritérium	Váha	Vybrané komerční pojišťovny			
		Agra	ČP	Generali	Allianz
Výše pojistného (Kč)	40%	466 739 Kč	872 678 Kč	651 535 Kč	500 379 Kč
		1	4	3	2
		0,4	1,6	1,2	0,8
Rozsah pojištění	30%	méně vyhovující	méně vyhovující	velmi vyhovující	velmi vyhovující
		3	3	1	1
		0,9	0,9	0,3	0,3
Hranice škod pro pojistné plnění	20%	8%	10%	0%	0%
		3	4	1	1
		0,6	0,8	0,2	0,2
Spoluúčast	10%	4%	0%	5%	5%
		2	1	3	3
		0,2	0,1	0,3	0,3
Celkem bodů	100%	2,1	3,4	2	1,6
Celkové pořadí		3.	4.	2.	1.

Z porovnání nabídek komerčních pojišťoven prostřednictvím scoring modelu vyplývá, že nejvhodnější pojišťovnou pro pojištění plodin je Allianz pojišťovna, která se umístila na prvním místě a získala 1,6 bodů. Pojišťovna se umístila na první příčce především z důvodu příznivé ceny pojistného, vyhovujícímu rozsahu pojištění a 0 % hranici škod,

která musí být překročena, aby došlo k vyplacení pojistného plnění. Za příhodnou cenou pojistného stojí, jak poskytnutí startovací slevy ve výši 15 %, tak vyhovění krytých rizik jen v podobě pojištění rizika krupobití. Jako druhá se umístila Generali pojišťovna, která bodovala především ve vyhovujícím rozsahu pojištění, kde vyhověla přesným požadavkům klienta. Dále byla nejlépe hodnocena za 0 % hranici škod pro vyplacení pojistného plnění. V těsném závěsu za Generali pojišťovnou na třetím místě se umístila Agra pojišťovna a to i přesto, že nabízí nejnižší cenu pojistného. Pojišťovna však nevyhověla především ve vyšší spoluúčasti, rozsahu pojištění a hranici škod pro vyplacení pojistného plnění, která je poměrně vysoká a dosahuje 8 %. Nejhůře dopadla Česká pojišťovna, která ztrácela u všech hodnotících kritérií. Jedinou pozitivní a světlou výjimkou byla 0 % spoluúčast na pojistném plnění.

7.2.2 Vyhodnocení pojištění zvířat

Následující tabulka nám ukazuje řešení scoring modelu a výběr nejlepší pojišťovny pro pojištění hospodářských zvířat.

Tabulka č. 45: Vyhodnocovací scoring model pro pojištění hospodářských zvířat

Kritérium	Váha	Vybrané komerční pojišťovny			
		Agra	ČP	Generali	Allianz
Výše pojistného (Kč)	40%	157 250 Kč	1 031 010 Kč	137 356 Kč	141 095 Kč
		3	4	1	2
		1,2	1,6	0,4	0,8
Rozsah pojištění	30%	velmi vyhovující	nejméně vyhovující	spíše vyhovující	méně vyhovující
		1	4	2	3
		0,3	1,2	0,6	0,9
Pojistný výtěžek (Kč)	20%	22 133 500 Kč	24 310 260 Kč	22 133 500 Kč	22 133 500 Kč
		1	4	1	1
		0,2	0,8	0,2	0,2
Spoluúčast	10%	4%	0%	5%	5%
		2	1	3	3
		0,2	0,1	0,3	0,3
Celkem bodů	100%	1,9	3,7	1,5	2,2
Celkové pořadí		**2.**	**4.**	**1.**	**3.**

Z výsledku scoring modelu vyplývá, že nejlepší pojišťovnou pro pojištění hospodářských zvířat je Generali pojišťovna. A to především díky nezměněnému pojistnému výtěžku a nejlepší ceně pojistného, která vyplívá i z toho, že ZDV Fryšták je současným klientem

pojišťovny. A jelikož má společnost u pojišťovny sjednány i jiné pojistné produkty, je posuzovaná komplexněji. Na druhém místě se umístila Agra pojišťovna, která uspěla především díky nezměněnému pojistnému výtěžku a rozsahu pojištění a nižší spoluúčasti. Na předposledním místě se pak umístila Allianz pojišťovna, která nezabodovala kvůli vyšší ceně pojistného a rozsahu pojištění. Naprosto nevyhovující se stala nabídka od České pojišťovny, která opět ztrácela u všech hodnotících kritérií kromě spoluúčasti, která obdobně jako u pojištění plodin dosahovala 0 %.

8 NÁVRH A DOPORUČENÍ VHODNÉHO POJISTNÉHO PORTFOLIA

Na základě podrobné analýzy zemědělských rizik ve společnosti ZDV Fryšták jsem společnosti navrhla pojistit se u pojištění plodin pro případ krupobití. V případě pojištění hospodářských zvířat bylo vybráno pojistné krytí především proti nákazám a infekčním a parazitním onemocněním, které pro zemědělce v živočišné výrobě představují zpravidla největší riziko. Ostatní případné rizika obecně vyskytující se v zemědělské výrobě nepředstavují pro společnost ZDV Fryšták větší hrozbu, proto nebylo jejich pojištění navrhnuto. Jde o rizika, s kterými se společnost dokáže vyrovnat jiným způsobem.

Osloveny byly čtyři komerční pojišťovny působící na českém trhu, zabývající se zemědělským pojištěním, aby připravily nabídku na pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat. Návrh pojištění tedy poskytli Agra pojišťovna, Česká pojišťovna, a.s., Generali pojišťovna, a.s. a Allianz pojišťovna, a.s. Ke srovnání jednotlivých druhů pojištění byl využit scoring model.

V rámci scoring modelu byly ke srovnání jednotlivých druhů pojištění využitý různé hodnotící kritéria. Pojištění plodin bylo posuzováno podle ceny pojistného, rozsahu pojištění, hranice škod pro pojistné plnění a spoluúčasti na pojistném plnění. U pojištění hospodářských zvířat byly použity obdobné hodnotící kritéria. Akorát místo hranice škod pro pojistné plnění byl posuzován pojistný výtěžek.

V případě pojištění plodin byla nejlépe vyhodnocena nabídka od pojišťovny Allianz. Hlavními přednostmi této nabídky jsou příznivá cena pojistného, vyhovující rozsah pojištění a 0 % hranice škod, která musí být překročena, aby došlo k vyplacení pojistného plnění.

U pojištění hospodářských zvířat nejlépe dopadla nabídka od Generali pojišťovny. Tato nabídka vyhrála především díky nezměněnému pojistnému výtěžku a nejlepší ceně pojistného, která vyplívá i z toho, že ZDV Fryšták je současným klientem pojišťovny a tudíž ji byly poskytnuty značné slevy.

Nejlépe tedy pro společnost ZDV Fryšták vychází nabídka od **Allianz pojišťovny** v případě pojištění plodin a **Generali pojišťovny** v případě pojištění hospodářských zvířat. Celkové pojistné za obě nabídky činí **637 735 Kč**. Tímto bych tedy společnosti ZDV Fryšták doporučila sjednání zmíněných pojištění.

ZÁVĚR

Zemědělská výroba je velice specifický obor podnikání a díky svému charakteru byla vždy brána jako jedna z výrob s největší rizikovostí, což vyplývá z přirozeně existujících přírodních rizik. Zemědělští podnikatelé jsou tudíž vystavení značné nejistotě a velkému počtu různých druhů rizik.

Jedním z nástrojů, kterým se zemědělci mohou bránit proti nepřízni osudu a počasí je zemědělské pojištění. Pomáhá rizika zmírňovat, odstraňovat a rozdělovat mezi více subjektů. Umožňuje kontinuitu podnikání i v případě, že dojde k totálnímu výpadku produkce.

Diplomovou práci jsem zpracovala ve společnosti ZDV Fryšták. Tato práce se zabývá existencí zemědělských rizik ohrožujících chod zemědělské výroby společnosti ZDV Fryšták, analyzuje je a nabízí možnost jejich minimalizace a také krytí jejích finančních následků. Mezi nástroje finančního trhu, který tyto možnosti nabízí, patří zemědělské pojištění.

První teoretickou část své diplomové práce jsem si rozdělila do čtyř kapitol. Přičemž první kapitola se zabývá důležitým pojmem riziko, hlavními riziky vyskytujícími se v zemědělském podniku a jejich samotným řízením a pojistitelností. Druhá kapitola je pak věnována státní podpoře zemědělského podnikání, kde je řešena role státu v této oblasti a podpora poskytovaná zemědělcům ze strany PGRLF, a.s. Třetí část popisuje členění zemědělského pojištění, tedy charakterizuje produkty, kterými se dají krýt různá rizika vyskytující se v zemědělském podnikání. Poslední kapitola teoretické části se zabývá historickým vývojem a současným stavem zemědělského pojištění v ČR.

Praktická část diplomové práce se dělí na analytickou a projektovou. Analytická část práce je zprvu věnována představení společnosti ZDV Fryšták a posouzení reliéfu, klimatických poměrů, hydrologických poměrů a jejich vlivu na samotné hospodaření. Posléze je provedena analýza pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat v letech 2008 až 2012, kde dochází k zhodnocení současného stavu krytí zemědělských rizik v tomto subjektu. Na závěr analytické části jsou identifikována rizika ohrožující rostlinou a živočišnou výrobu.

Projektová část se zabývá charakteristikou a nabídkami vybraných komerčních pojišťoven. Jsou zde uvedeny jednotlivé nabídky pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat od čtyř pojišťoven zabývajících se zemědělským pojištěním. Pro nabídky pojistných produktů byly vybrány Agra pojišťovna, Česká pojišťovna, a.s., Generali pojišťovna, a.s.

a Allianz pojišťovna, a.s. Na závěr projektové práce je provedena komparace jednotlivých nabídek a návrh a doporučení vhodného portfolia. Po srovnání jednotlivých produktů byl využit scoring model.

V rámci scoring modelu byly ke srovnání jednotlivých druhů pojištění využitý různé hodnotící kritéria. Pojištění plodin bylo posuzováno podle ceny pojistného, rozsahu pojištění, hranice škod pro pojistné plnění a spoluúčasti na pojistném plnění. U pojištění hospodářských zvířat byly použity obdobné hodnotící kritéria. Akorát místo hranice škod pro pojistné plnění byl posuzován pojistný výtěžek.

V případě pojištění plodin byla nejlépe vyhodnocena nabídka od pojišťovny Allianz. Hlavními přednostmi této nabídky jsou příznivá cena pojistného, vyhovující rozsah pojištění a 0 % hranice škod, která musí být překročena, aby došlo k vyplacení pojistného plnění.

U pojištění hospodářských zvířat nejlépe dopadla nabídka od Generali pojišťovny. Tato nabídka vyhrála především díky nezměněnému pojistnému výtěžku a nejlepší ceně pojistného, která vyplívá i z toho, že ZDV Fryšták je současným klientem pojišťovny a tudíž ji byly poskytnuty značné slevy.

Nejlépe tedy pro společnost ZDV Fryšták vychází nabídka od **Allianz pojišťovny** v případě pojištění plodin a **Generali pojišťovny** v případě pojištění hospodářských zvířat. Celkové pojistné za obě nabídky činí **637 735 Kč**. Tímto bych tedy společnosti ZDV Fryšták doporučila sjednání zmíněných pojištění.

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo analyzovat zemědělská rizika související s podnikáním společnosti ZDV Fryšták a navrhnout vhodné pojistné krytí těchto rizik. Tohoto i dalších dílčích cílů bylo v práci dosaženo. Věřím tedy, že mé návrhy budou pro vedení společnosti ZDV Fryšták podnětné a přínosné.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] ČEJKOVÁ, Victória, 2002. *Pojistný trh*. Praha: Grada Publishing. ISBN: 80-247-0137-5.

[2] DAŇHEL, Jaroslav, 2005. *Pojistná teorie*. Praha: Professional Publishing. ISBN 80-86419-84-3.

[3] DUCHÁČKOVÁ, Eva, 2009. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Vyd. 3. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-51-4.

[4] MARVAN, Miroslav a Josef CHALUPECKÝ, 1989. Dějiny pojišťovnictví v Československu 1. díl: Dějiny pojišťovnictví v Československu do roku 1918. Praha: Novinář, s. 360. ISBN 80-85964-00-7.

[5] MARVAN, Miroslav a Josef CHALUPECKÝ, 1997. Dějiny pojišťovnictví v Československu 3. díl: Dějiny pojišťovnictví v Československu (1945 - 1992). Praha: Česká pojišťovna, s. 445. ISBN 80-238-8592-8

[6] PICKOVÁ, Alice a Jana POLÁČKOVÁ, 2003. Pojištění - eliminace rizik zemědělského podnikání (výzkumná studie). Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky. ISBN 80-866-7105-4.

[7] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS, 2003. *Řízení rizik*. Praha: Grada Publishing a.s.. ISBN 80-247-0198-7.

[8] ŠPIČKA, Jindřich, 2006. *Řízení podnikatelských rizik v zemědělství: (informační studie)*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky. ISBN 80-866-7136-4.

[9] ŠPIČKA, Jindřich a Václav VILHELM, 2012. *Problematika řízení rizik v zemědělských podnicích ČR: Risk management issues in the Czech agricultural holdings : (výzkumná studie)*. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací. ISBN 978-80-86671-95-6.

[11] QUITT, Evžen, 1971. *Klimatické oblasti Československa*. Brno: Geografický ústav ČSAV, 73 s., 5 l. příl. Studia Geographica, 16.

Internetové zdroje

[12] Agra pojišťovna: www.agrapojistovna.cz

[13] Allianz pojišťovna, a.s.: www.allianz.cz

[14] Česká asociace pojišťoven: www.cap.cz

[15] Česká pojišťovna, a.s.: www.cpas.cz

[16] Generali pojišťovna, a.s.: www.generali.cz

[17] Ministerstvo zemědělství ČR: www.mze.cz

[18] Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.: www.pgrlf.cz

[19] Portál Ministerstva spravedlnosti ĆR: www.justice.cz

[20] Výroční zprávy ČAP: www.cap.cz

[21] Výroční zpráva PGRLF za rok 2011: www.justice.cz

[22] Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky: www.vuze.cz

[23] Zemědělský portál: www.agroweb.cz

[24] Zprávy Ministerstva zemědělství o stavu zemědělství ČR: www.mze.cz

Ostatní zdroje

[25] Pojistné smlouvy mezi společností ZDV Fryšták a Generali pojišťovnou, a.s.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AP	Agra pojišťovna
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČP	Česká pojišťovna
ČR	Česká republika
GP	Generali pojišťovna
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
MZe ČR	Ministerstvo zemědělství České republiky
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: ZDV Fryšták 40
Obrázek č. 2: Geomorfologické vymezení Fryštácké brázdy 44

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Dotace pojistného na zemědělské pojištění v letech 2004 - 2011 21
Graf č. 2: Vývoj zemědělského pojištění za ČR celkem..... 33
Graf č. 3: Rozdělení trhu zemědělského pojištění v roce 2011 35
Graf č. 4: Vývoj podílu zemědělského pojištění na pojištění za ČR celkem..... 36
Graf č. 5: Vývoj pojištění plodin za ČR celkem..... 37
Graf č. 6: Vývoj pojištění hospodářských zvířat za ČR celkem 38
Graf č. 7: Vývoj pojištění plodin v letech 2008 – 2012, ZDV Fryšták..... 54
Graf č. 8: Vývoj pojistných sazeb vybraných plodin v letech 2008-20012 (Kč/ha)..... 55
Graf č. 9: Vývoj pojištění hospodářských zvířat v letech 2008 – 20012, ZDV Fryšták..... 60
Graf č. 10: Vývoj pojistných sazeb u hosp. zvířat v letech 2008-20012 (Kč/ks) 61

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Maximální podpora zemědělského pojištění v % v ČR 18
Tabulka č. 2: Žádosti a vyplacené podpory zemědělského pojištění PGRLF 22
Tabulka č. 3: Zemědělské pojištění za ČR celkem 32
Tabulka č. 4: Vývoj počtu komerčních pojišťoven v ČR v letech 1991 -2012 34
Tabulka č. 5: Předběžný výsledek hospodaření za rok 2012 (v tis. Kč) 42
Tabulka č. 6: Stav skotu a prasat k 31. 12. 2012 42
Tabulka č. 7: Výměra obhospodařovaných pozemků dle kultur (v ha) k 31. 12. 2012 43
Tabulka č. 8: Katastrální území obhospodařované ZDV Fryšták 43
Tabulka č. 9: Klimatické charakteristiky oblasti MT 10 46
Tabulka č. 10: Pojištění plodin v letech 2008-2012 ZDV Fryšták 51
Tabulka č. 11: Vývoj pojistných sazeb vybraných plodin u Generali pojišťovny a.s. 55
Tabulka č. 12: Pojištění zvířat v letech 2008 – 2012 ZDV Fryšták 58
Tabulka č. 13: Vývoj pojistných sazeb u hosp. zvířat u Generali pojišťovny a.s. 61
Tabulka č. 14: Vztah četnosti a závažnosti rizika 62
Tabulka č. 15: Vztah četnosti a závažnosti rizika 66
Tabulka č. 16: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Agra pojišťovna 72
Tabulka č. 17: Cenová nabídka pojištění plodin – Agra pojišťovna 73
Tabulka č. 18: Rekapitulace pojištění a pojistného – Agra pojišťovna 73
Tabulka č. 19: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Agra pojišťovna 74
Tabulka č. 20: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat – Agra pojišťovna 74
Tabulka č. 21: Cenová nabídka pojištění zvířat – Agra pojišťovna 74
Tabulka č. 22: Rekapitulace pojištění a pojistného – Agra pojišťovna 76
Tabulka č. 23: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Česká pojišťovna, a.s. 77
Tabulka č. 24: Typ pojištění a sazba pojištění plodin – Česká pojišťovna, a.s. 78
Tabulka č. 25: Cenová nabídka pojištění plodin – Česká pojišťovna, a.s. 78
Tabulka č. 26: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Česká pojišťovna, a.s. 79
Tabulka č. 27: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat – Česká pojišťovna, a.s. 79
Tabulka č. 28: Cenová nabídka pojištění zvířat – Česká pojišťovna, a.s. 81
Tabulka č. 29: Rekapitulace pojištění a pojistného – Česká pojišťovna, a.s. 81
Tabulka č. 30: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Generali pojišťovna, a.s. 82
Tabulka č. 31: Typ pojištění a sazba pojištění plodin – Generali pojišťovna, a.s. 83

Tabulka č. 32: Cenová nabídka pojištění plodin – Generali pojišťovna, a.s. 83
Tabulka č. 33: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Generali pojišťovna, a.s. 84
Tabulka č. 34: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat – Generali pojišťovna, a.s. 84
Tabulka č. 35: Cenová nabídka pojištění zvířat – Generali pojišťovna, a.s. 84
Tabulka č. 36: Rekapitulace pojištění a pojistného – Generali pojišťovna, a.s. 85
Tabulka č. 37: Změna pojistného výtěžku pojištění plodin – Allianz pojišťovna, a.s. 87
Tabulka č. 38: Typ pojištění a sazba pojištění plodin - Allianz pojišťovna, a.s. 87
Tabulka č. 39: Cenová nabídka pojištění plodin – Allianz pojišťovna, a.s. 87
Tabulka č. 40: Změna pojistné částky pojištění zvířat – Allianz pojišťovna, a.s. 88
Tabulka č. 41: Typ pojištění a sazba pojištění zvířat - Allianz pojišťovna, a.s. 88
Tabulka č. 42: Cenová nabídka pojištění zvířat - Allianz pojišťovna, a.s. 88
Tabulka č. 43: Rekapitulace pojištění a pojistného – Allianz pojišťovna, a.s. 90
Tabulka č. 44: Vyhodnocovací scoring model pro pojištění plodin 92
Tabulka č. 45: Vyhodnocovací scoring model pro pojištění hospodářských zvířat..... 93